

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1400. usque ad annum 1415 - Unacum Dissertatione
Præliminari Ad Historiam Sæculi XV.

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1767

VD18 90118286

Liber CII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66281)

HISTORIÆ
ECCLESIASTICÆ
LIBER CII.

GREGORIUS XII PAPA.
RUPERTUS IN OCCIDENTE; EMANUEL
IN ORIENTE IMPERATORES.

§. I.

Alexandri V. imbecillitas in regendo.

Alexander V. Papa omnia ex senten- Sæcul. XV.
tia, nihilque sine consilio Balthasa- A. C. 1410.
ris Cossæ Cardinalis S. Eustachii Platin in
gerebat; Hujus enim Cardinalis opera Alex. V.
ad supremam Pontificis dignitatem eve- Niem. de
ctus, eidem toto Papatus tempore sum- Schism. l. 31.
Hist. Ecclesiast. Tom. XXV. R mam

Sæcul. XV.
A. C. 1410.

nam rerum gubernandam tradebat; unde factum, quod circa reformationis negotium ferme nihil ageret, (*) speciales vero gratias cuilibet liberalius præstaret, adeo ut promiscue petentibus nec attendita Canonum ratione, dispensationes concederet, multa beneficia modo conjuncta, modo separata, necnon plura, quæ tamen legum disciplina simul possidere vetabat, uni, eidemque Clerico impertiretur.

Præterea fere nunquam, ut antea recepta ferebat consuetudo, Advocatos in publicis Consistoriis audire dignabatur, Viris interim Ecclesiasticis, qui ejus latera stipabant, tanti ab eo habitis, ut nequidem libellos supplices Cancellariæ Ministris

(*) *Quid amplius in tam gravi totius Ecclesie reformandæ negotio facere potuisset Pontifex octo vel decem illis mensibus, quibus sedem tenuit, aliunde sat occupatus, ut e Ladislai tyrannide Patrimonium Ecclesie liberaret, urbem & Comitatum Avenionensem recuperaret, Legationes ab universis ferme Europa Principibus ad se missas exciperet, & Canonum observantiæ in casibus tum occurrentibus invigilaret; qui tamen, morte generosa ejusdem consilia evertente, Cardinalibus Pisani Concilii decretorum executionem impense commendabat.*

Ministris, quorum erat illos in compen- Sæcul. XV.
dium redigere, traderet, sed eos inter A.C. 1410.
suos distribueret Clericos, ut hi exinde
emolumenta perciperent. Hinc evenit,
ut ob ignorantiam illorum plures duran-
te Alexandri Pontificatu errores in diju-
dicandis causis committerentur, & Da-
tariæ status ad funestum chaos devolve-
retur. (*)

§. II.

(*) Optandum foret, ut Continuator no-
stet, dimisso suo Theodorico maledico Pontifi-
cum sigillatore, veritatem facti ex purioribus
bibisset fontibus. Ciaconius enim, Papius
Massonius, Ægidius Viterbiensis, Fulgosius,
Joannes Baptista Egnatius, Gersonius, Pan-
vinus, Harpsfeldius, Natalis Alexander &
alii unanimi calculo hunc Pontificem commen-
dant sanctitate, prudentia, fortitudine, liberali-
tate in pauperes, humilitate, & Pastoralis ze-
lo præclarum. Continuator, Platinam citat,
sed non sequitur: hic enim Alexandrum vocat,
Virum in omni vita & ætate præstantem, me-
rito Alexandri nomen consecutum, cum & li-
beralitate, & magnitudine animi cum quovis
optimo Principe conferri posset. Adeo enim
munificus erat in pauperes & viros sua be-
nignitate dignos, ut brevi sibi nihil reliquerit.
Unde dicere solebat, se divitem fuisse Episco-
pum, pauperem Cardinalem, mendicum Ponti-
ficem

Sæcul. XV.
A. C. 1410.

§. II.

*Bulla Pontificis adversus utrumque
suum æmulum.*

Interea Pontifex postrema anni millesimi quadringentesimi noni die felix, faustumque accepit nuntium, Romanam Urbem a Ladislai tyrannide liberatam fuisse. Quare tota Pontificis Curia eundem admonet, ut nulla mora Romam contenderet, Civibus adventum ejus ardentissime præstolantibus. Horum si Papa secutus fuisset consilium, longe melius rebus suis prospexisset, ast instigante Cardinale Balthasare Cossa, a cujus arbitrio totus pendebat, Pistorio Bononiam, ubi Balthasar Legati munere fungebatur, profectus, ibidem Bullam promulgat die vigesima secunda Januarii Anno salutis millesimo quadringentesimo decimo datam, qua utriusque Competitoris, eorumque Fautorum condemnatoriam innovabat sententiam. Cossa Cardinalis non alio consilio Pontificem Bononiam abduxit, nisi spe fretus, illum gravi senio confectum, viribus exhaustum
brevi

ficem. In eo enim defuit illa habendi cupiditas, quæ una cum re, & ætate simul accrescit.

brevi supremam diem expleturum; eo autem mortuo se in Papam eligendum fore. Quem in finem nonnullos sibi Cardinales amplitudine promissorum conciliaverat, potissimum pollicitus, se eisdem omnium expensarum, quas Bononiæ hærentes impenderent, compensationem procuraturum.

Sæcul. XV.
A. C. 1410.

§. III.

Alexander a Romanis ad Urbem invitatus.

Cum Pontifex variis artibus ac Balthasari Cossæ prætextibus detentus Bononiæ moraretur, adveniebant Romanorum Oratores, qui Alexandro Urbis Romanæ claves consignabant, flagrantissimum intra suos muros eum honorandi desiderium testificantes. Quibus Pontifex non nisi epistolam decima quinta Martii scriptam tradidit, in qua responsionis loco (*) ad Annum Domini millesimum quadringentesimum decimum

Bzov. an.
1410. n. 2.

Pogg. Brev.
Rom. Pontif.
tom. 2.
p. 504.

(*) Vide Reg. 2. Alex. pag. 66. Et ex eius Epistola conspicies, quod Romanorum desiderium sibi gratissimum fuerit, Et amoris sui, ac studii erga populum Romanum signa Paterno vere affectu expresserit.

Sæcul. XV.

A.C. 1410

mum tertium proximum indixit jubileum. Petrum vero de Frias, alias Cardinalem de Hispania dictum, Romanæ civitatis Administratorem constituit. Nicolaum etiam Marchionem Estensem, qui inter copias adversus Ladislaum, & Gregorium foederatas præclara suæ fortitudinis specimina ediderat, Bononiam accersivit, eique in præstiti obsequii præmium Rosam auream donavit, quam Dominica quarta Quadragesimæ solemniter sacraverat. Ex eadem Urbe Cardinalem de Tureyo Parisios ablegavit, decimas ex Ecclesiis Franciæ collecturum; immodicas enim causabatur expensas, quas ad compescendam hostium suorum audaciam impendere deberet. Verum Alexandri Legatus male exceptus est a Gallis, quippe ejusdem postulatis Universitas Parisiensis acriter obluçtabatur, atque jussu Regis omnibus Ministris injunctum fuit, ut deinceps Legatis ejusmodi mandata deferentibus accessum ad Franciæ regnum prohiberent.

§. IV.

Alexandri V. Papæ obitus.

*Duchesne in
vit. Pontif.
to. 2. p. 1528.*

Tandem Alexander gravibus suis morbis penitus absumptus, Bononiæ sum-

summos inter pietatis affectus die tertia Sæcul. XV.
 Maji ejusdem Anni millesimi quadrin- A. C. 1410.
 gentesimi decimi ultimam diem clausit, Ciacon. 63
 numerans Annos ætatis suæ septuagin- Monach. S.
 ta & unum, Pontificatus Menses decem Dionys. l. 30.
 & dies octo, apud Fratres Minores ejus- c. 4.
 dem Civitatis sepultus. Magnus in ur- S. Antonin.
 be rumor erat, Balthasarem Cossam cly- tom. 2. p. 3.
 stere venenato Pontificis mortem acce- c. 5. §. 3.
 leraſſe, idque erat præcipuum cetera in-
 ter accusationum capita adversus illum
 prolata, cum postea in Concilio Con-
 stantiensi e summo Pontificatus apice
 detruderetur.

§. V.

Joannis XXIII electio.

Justis Alexandro de more perſolutis, Niem. de
 Cardinales vespere decima quarta Ma- chiſm. l. 3.
 ji die Mercurii conclave ingrediuntur, cap. ult.
 numero sedecim, nam ex illis viginti Gohel. Perſ.
 tribus, ex quibus alias sacrum Colle- in Cosmæd.
 gium componebatur, septem aberant. æt. VI. cap.
 Igitur decima septima ejusdem Mensis
 die Balthasar Cossa Neapolitanus, alias
 Cardinalis S. Eustachii dictus, Pontifex
 Maximus est renuntiatus, & Joannes
 XXIII nuncupatus. Commendatitiæ
 Ludovici Andegavensis Siciliæ Regis li-
 teræ non parum ad ejus electionem con-
 tule-

Sæcul. XV
A. C. 1410.

Monstrelet.
c. 62. p. 97.

tulerant; Rex enim, cum e Gallis redux bellum Neapolitanum instauraturus, classem suam in Genuensium oris paratam haberet, comperta Alexandri V. morte, protinus Bononiam Legatum mittebat, qui Cardinalibus Balthasarem Cossam impense commendaret, atque, ut illum in summum Pontificem eligerent, precibus instaret, eoquod intimo amicitiae fœdere Ludovico junctus esset, & sua quoque consilia sub ejusdem auspiciis optatum sortitura effectum speraret. Ergo Cardinales Galli unacum Neapolitanis, qui potiozem suffragiorum partem conficiebant, veriti, ne si secus facerent, potentem in persona Ludovici Andegavensis sibi attraherent hostem, Balthasarem sibi tantopere commendatum eligunt, eumque illo adhuc die in Ecclesia Cathedrali Bononiensi Pontificem inaugurant. Qui die vigesima quarta Maji a Cardinale Ostiensi Presbyter ordinatus, postera autem die Dominica Episcopus ab eodem Præsule consecratus, Sacro solemni prius celebrato præforibus Ecclesiæ a Cardinale Brancatio coronationis insignia suscepit. Absolutis his omnibus Neo-electus Papa publica equitatione ad pompam instructa per Urbem Bononiensem incessit, prout in die coronationis ex antiquo Pontificum more fieri usuvenit.

§. VI.

Dubium de electionis libertate.

Hæc Pontificis electio parum grata accidebat populo. Commendabant quidem Balthasarem Cardinalem nobilitas generis apud Neapolitanos illustrissimi, atque ingenii præstantia præter eximiam illius in rebus publicis prudentiam: Verum vita, ejusdemque mores hucusque nonnihil liberiores, tyrannicum ejus imperium, quo legationis suæ tempore Bononiam divexabat, atque animus sæculi illecebris enutritus adipiscendæ Pontificiæ dignitati haud parum obstare videbantur. Nihilominus communi eligebatur suffragio, prout potior Scriptorum pars testatum reliquit, vel saltem solus & unicus erat Cardinalis Arelatensis, qui nunquam electioni Joannis suffragari voluit. Platina observat, quod Cardinales auro corruptos, præcipue illos, quibus tenuis erat res familiaris, ad suas traxisset partes. His addit Philippus Bergomensis, Cardinales a Balthasare ante sui electionem, ut ex ejus arbitrio Papam eligerent, gravibus minis fuisse territos, illo autem cunctos, quos ei Cardinales proposuissent, rejiciente, ac suborta inter ipsos dissensione, tandem eundem supplices adiisse, ut quem eligi vellet,

*Niem invest.
in Joann.
XXIII. c. 7.*

Sæcul. XV. vellet, enuntiaret, & illum eis respon-
 A.C. 1410. disse: *Date mihi sancti Petri pallium, & ego illud Pontifici, quem vos eligere debetis, restituum, hoc dicto, ac pallio humeris suis imposito exclamasse: Ego sum Papa. (*)* Insuper Theodoricus de Niemi illum non jam per ambages pro intruso habet, referens, ipsum, ne fraus sua appareret, eodem tempore Cardinales adhortatum fuisse, ut Conradum Caraccioli Cardinalem Melitensem, natione itidem Neapolitanum in Papam eligerent, *qui licet in se bonus, tamen erat quasi omnino illiteratus, necnon valde grossus, & ad Papatum incapax.* Propter hæc nonnullis Historicis visum est, concordia Eligentium vota vi extorta, ejusque electionem omnino liberam non fuisse. Ceterum haud ingratum erit Lectori, si succinctam hujus Pontificis historiam usque ad tempus, donec Ecclesiæ præficeretur, subjiciamus.

§. VII.

(*) *Hæc omnia putida esse commenta haud dubitamus, cum Niemus in omnes Pontifices maledicus duntaxat Joanni Andegavensis commendationem & Melitensis electionem objiciat, ipsumque Constantiense Concilium eidem solum generatim obtrudat, quod sua solertia Papatum aucupasset.*

Genium & mores hujus Pontificis.

Balthasar Cossa ex nobilissima quidem familia Neapolis ortum duxit, quæ tamen non amplas admodum, atque copiosas possidebat opes. Testatur Onuphrius, eum jam a primis adolescentiæ annis Clericali militiæ fuisse adscriptum, nec tamen propterea erubuisse, quo minus cum nonnullis suis Fratribus maria transfretaret, navales excursiones institueret, captaque occasione ex bello, quod tunc Ladislaum inter & Ludovicum I Andegavensem exarserat, prædatum iret. Ejusmodi piraticis laboribus exercitatus noctes plurimas insomnes ducere, & de die stertere assuevit, quam consuetudinem nunquam amplius deposuit. Tandem vero laboriosum hujus vitæ genus pertæsus, Bononiam adiit sub obtentu studiis ibidem vacandi, re vero ipsa eo ductus consilio, ut gradu academico auctus quamdam dignitatem Ecclesiasticam aucuparetur. Cum autem animum, ut eminentioris scientiæ gloriam sibi compararet, non intenderet, nec magnos etiam in literis progressus habuit, opportune tamen conciliata sibi

Bonifa-

*Gobelin.**Person.**Cosmod. act.**VI. c. 90.*

Sæcul. XV.
A.C. 1410.

Niem. in vi-
ta Josn.
XXIII.
lib. 1. c. 2.

Bonifacii IX benevolentia ab eo Bono-
niensem adeptus est Archi-Diaconatum,
quæ dignitas eo tempore admodum
conspicua erat, tum ob redituum copiam,
tum ob summam, qua in Academia Bo-
noniensi eminebat, prærogativam, huic
enim muneri annexa erat Rectoris au-
toritas. Verum Balthasar fortunæ suce
auspicia intra Bononiæ mænia arctis ni-
mium limitibus constringi ratus, Romam
proficisci meditatur, hunc eundem Pon-
tificem famulatu atque obsequiis devin-
cturus, a quo etiam intimi cubicularii
officio ornatus commodam nactus est
occasionem, muneris sibi concessi aucto-
ritatem in rem suam vertendi, quo fa-
ctum, ut illis, qui plus auri offerrent, di-
gnitates procuraret, & datis pecuniis in-
dulgentias in Germaniam, & Septentrio-
nales plagas expediret. Non desunt, qui
de eo referunt, quod cum aliquando iti-
neri sese accingeret, ab amicis suis, quo-
iret, interrogatus responderit: *Vado ad
Pontificatum.*

Bonifacius IX, ut corrasæ pecuniæ
beneficium non sine scœnore ac grati ani-
mi memoria in Balthasarem rediret (*)
eundem

(*) Bonifacium a nullo Auctore probato de
simoniæ crimine postulatum legimus, econtra
vero

eundem Anno Salutis millesimo, qua-
dringentesimo secundo Cardinalem Dia-
conum tit. S. Eustachii creavit. Post-
modum anno sequenti Legati munere a-
pud Bononienses ab eodem decoratus,
hanc urbem ad Ecclesiæ imperium revo-
catam plures annos tyrannico sane do-
minatu vexabat. Abbas Fleurius affir-
mat, Bonifacium alias inter rationes po-
tissimum Balthasari Bononiensem Lega-
tionem ideo commississe, ut tum homi-
nem a concubina, quam is Romæ fove-
bat, abstraheret, tum ut hanc sceminam
unacum ejus Marito Neapolim remitte-
ret. Bonifacio e vivis erepto Balthasar
utriusque Pontificis, Innocentii VII &
Gregorii XII, qui Bonifacio successerant,
invi-

Sæcul. XV.
A. C. 1410.

Hist. Eccles.
tom. 20.

*vero quod cum Oratores Petri de Luna ad eum
non sine indignatione dixissent: eorum Domi-
num non esse simoniacum, tacite notantes Bo-
nifacium talem esse; illum vero, cum innocentia
sua probe conscius esset, ob indignitatem facti
morbum contraxisse, eoque obiisse. Multa equi-
dem ex avaritia Matris & fratrum suorum
gesta fuere, quæ tamen innoxio Pontifici ad-
scribebantur, qui certe, si ex simonia questus
tantas captasset divitias, non fuisset mortuus,
vix uno floreno penes eum reperto, ut scribit
Auctor Chronici Ecclesiæ Burdegalensis, qui
Romæ, obeunte Bonifacio, morabatur.*

Sæcul. XV.
A. C. 1416.

Auberii
pag. 653.

invidiam incurrebat, eoquod isti indignas
ejus atque intolerandas oppressiones, de
quibus Bononienses graviter conquesti
erant, haud ultra ferre possent. Ex-
inde adeo nihil suæ decessit potentiae, ut
etiam, quos interpositæ apud Pontifices
accusationis Auctores noverat, bonis fis-
co adjudicatis castigaret, & semper non
minus Innocentio adversaretur, quam
Gregorio, quem aliunde inimicum sibi
reddebat, eoquod Antonium Corarium
Gregorii Nepotem, Anno millesimo qua-
dringentesimo septimo Bononiensi Ec-
clesiæ præfectum ab illius possessione præ-
pedivisset, hujusque proventus interea
ipse percepisset. Nec minor erat aver-
sionis causa, quod licet excommunica-
tus, in Civitate Bononiensi a Gregorio
divinis interdicta, sacra publice fieri jus-
sisset.

Niem. in vit.
Joan.
XXIII.
l. cit. c. 15.

Quapropter mutuo in Gregorium
odio accensus Pisano Concilio adherere
statuit, utque hujus Pontificis causam
adhuc pejorem efficeret, Luccam Depu-
tatos ablegat, qui Gregorium ad servan-
dam promissi sui fidem hortarentur, &
sub hac lege eidem plenam sponderent
obedientiam. Cum vero Oratores isti
re infecta rediissent, Balthasar tum Le-
gatus Bononiensis aperte Gregorii ho-
stem se declarat, ceteros Cardinales ad
abjurandum Gregorio obsequium solli-
citat,

citat, & cum Florentinis foedus pangit, ex quorum consensu Pisanam urbem ad celebrandum Concilium obtinet: Hujus fraude, ac clandestinis artibus potissimum Benedictus XIII & Gregorius XII solio dejecti, Alexander vero V, jam senio gravis ad Pontificale fastigium evehctus est; sperabat enim Balthasar, se Vi- ro decrepito brevi successurum: Nec sua illum spes fefellit. Refert Theodor- icus Niemus, ipsum, cum Cardinales de illo in Pontificem eligendo tractas- sent, oblatam dignitatem declinasse, at- que impensius rogasse, ut suffragia sua po- tius in Petrum de Candia conferrent, *eoquod hic esset vir apprime literatus, & etate grandævus, ac bonæ famæ, & qui non haberet aliquos sibi carnis identitate conjunctos, per quos Romana gravaretur Ecclesia.* Simulque eum pollicitum esse, se quoque Petrum, si eligeretur, omni- bus, quibus posset viribus adjuturum, ut Urbem Romanam, ceterasque omnes Ecclesiæ ditiones tam in Etruria, quam alibi sitas recuperaret. Abs dubio pro- spiciens Balthasar, sibi necessaria Cardi- naliū vota ad Papatum defutura, sat- tius ducebat, saltem illis commendare Virum sibi amicum, & qui ei ob decur- sam propemodum ætatem brevi tempore succedendi locum aperiret.

Sæcul. XV.
 A.C. 1410.

Joan-

Sæcul. XV.
A.C. 1410.

Joannes XXIII valde prospera habuit Pontificatus sui auspicia. Potissima enim totius Europæ pars illum legitimum venerabatur Pontificem, cum Benedictus XIII non nisi Hispaniam, Scotiam, & nonnullos Principes suo obsequio adductos amplius numeraret, licet ipse nihil inde animo fractus ac flecti nescius, magis quam unquam obfirmatum gereret animum, caussatus, Universalem Ecclesiam in castro Paniscolæ, ubi agebat, residere. Locus iste oppidum est, arce munitum in Peninsula Regni Valentiaë situm. Gregorius autem Arimini sedit vix non solus & ab omnibus ferme derelictus, si quosdam Italiaë ac Germaniaë Principes exceperis, in quorum ditionibus Rupertus Romanorum Rex amicos eidem conciliare ac fovere conatetur.

§. VIII.

Ruperti Romanorum Regis obitus.

Bzov. n. 10. Verum & ipse Rupertus proximis post Joannis XXIII electionem diebus Oppenheimii Bojorum oppido die vigesima prima Maji vitæ cursum confecit; anno Imperii sui decimo. Papa Regis hujus obitu a maxime importuno hoste liberatus, potentem caussæ suæ fautorem sibi adjungere sperabat, si Sigismundi Hungariaë

riæ Regis electionem sua promoveret auctoritate. Quapropter missis ad S. R. I. Electores oratoribus, datisque literis eos vehementer adhortatur, atque impense rogat, ut Sigismundum de Lucemburgo Caroli IV Filium, & Wenceslai fratrem in Romanorum Regem eligerent.

§. IX.

Sigismundus in Imperatorem electus.

Conveniunt Electores Francofordiæ ad imperii comitia; verum in duas partes scindebantur suffragantium studia. Nonnulli, uti Trevirensis & Palatinus Electores, necnon & Norimbergensis Burgavivus Sigismundo favebant; alii contra sua conferebant suffragia in Jodocum Moraviæ ac Brandeburgi Marchionem Caroli IV Nepotem & Procopii fratrem, qui & postmodum Imperator salutatus est. Illo autem sexto post electionem Mense ante coronationem fati functo, omnia ceterorum suffragia in Sigismundum convenere, qui etiam communi consensu Imperator confirmatus est.

§. X.

Cardinalis quidam a Joanne XXIII Legatus in Hispaniam missus.

Joannes XXIII vix Pontificale folium adeptus, confestim Joannem Landulphum

Hist. Eccles. Tom. XXV.

S phum

Aubery hist. Cardin. tom. 1. p. 630.

cul. XV.
A.C. 1410.

Goldast. vol. 3.

Sæcul. XV.
A. C. 1410.

phum de Maramauris Cardinalem in Hispaniam Legatum mittit, duplici instructum mandato; injunxit enim primo, daret operam, ut Benedicti fautores ad obsequium Joannis induceret, illiusque mentem de cessione Papatus sui exploraret. Alterum erat, ut Granatæ Regem & Mauros Christo lucrari studeret. Verum legatio hæc circa utrumque optato caruit eventu. Benedicti enim pertinacia expugnari haud poterat, cum Hispania constanter in ejus obedientia persisteret. Mauri autem Mahometanæ suæ superstitioni pertinaciter adhæsere. Quinimo duo Religiosi Franciscani Joannes de Catina, & Petrus de Duennas ad prædicandam veram fidem a Cardinale illuc missi vitam cum sanguine pro Christo profuderunt, cum enim insuperhabito Magistratus interdicto Apostolicæ expeditionis munia obirent, Mahometes Granatæ Rex, quos nec minarum terrore nec tormentorum vi ab invicto fidei zelo abstertere poterat, securi percuti jussit, Christianis postea eorum corpora clam Cataloniam transferentibus.

§. XI.

Sæcul. XV.
A. C. 1410.*Bulla Alexandri pro Mendicantibus
a Joanne revocata.*

Idem Pontifex die vigesima septima Junii Bullam, quam Alexander V. Anno præcedenti in favorem Religiosorum Mendicantium promulgaverat, abrogavit, & aliam Constitutionem eodem die edidit, in qua præcepit, ut attentis querelis ad se delatis, & tumultibus cum ingenti Religionis scandalo inde exortis, cuncta ad eundem, quo ante Prædecessoris sui Bullam fuerant, revocarentur statim, dictumque Breve haberetur, acsi nunquam conditum fuisset, eodem quoque modo, quicquid vi hujus Bullæ hucusque actitatum fuisset, pro nullo reputari deberet. Simulque prohibuit, ne quisquam, cujuscunque demum conditionis foret, Alexandri V Bulla uti, aut illius Auctoritate niti attentaret.

Hist. Uni-
vers. Paris.
tom. V. p.
204
Vid. supr.
lib. Cl. §. 180.

§. XII.

*Pontificis Oratores ad Universitatem
Parisiensem.*

Non deerant suæ Pontifici rationes, quibus permotus Prædecessoris sui Bullam revocasset, probe enim noverat,

S 2

quam

Sæcul. XV.
A.C. 1410.

Hist. Uni-
vers. Paris.
tom. V. p.
210. & seqq.

quam moleste eam tulerit Parisiensis U-
niversitas, quantave animorum conten-
tione ab Episcopis, atque Parochis op-
pugnata fuerit; inde vero propitiam na-
ctus est occasionem Episcoporum animos
sibi obstringendi, ut eo facilius Clero Gal-
licano decimas imponeret, obtendens
bellum adversus Ladislaum, & utrumque
suum æmulum ad Papatus abdicationem
compellendi necessitatem. Hac spe fre-
tus Archiepiscopum Pisanum & Episco-
pum Silvanectensem in Gallias decernit,
dato negotio, ut ab Ecclesiasticorum be-
neficiis decimas, procurationes, ac de-
functorum Præsulum spolia exigent,
utpote quæ de Jure divino & naturali,
Canonico & Civili summo Pontifici &
Camera Apostolicæ deberi asserbat.
Legati, quamprimum advenerant, ab U-
niversitate ad alloquium admitti roga-
bant, quod & ipsis die decima tertia No-
vembris concessum est. Congregatorum
confessus erat spectatissimus; coram eo
Legati sua exponunt postulata, & con-
tus atque labores pro extinguendo schis-
mate a Papa exantlatos pluribus exag-
gerant, denique ipsius nomine ab Uni-
versitate petunt, ut & ipsa suis consiliis,
atque auctoritate in tam urgenti ac gra-
vi negotio Pontificis studia secundaret.
Præterea Archiepiscopus Pisanus postu-
labat, ut Academia ex qualibet facultate

ac natione quosdam designaret Deputa- Sæcul. XV.
A.C. 1410.
tos, eo fine, ut tam ipse, quam ceteri Le-
gati ipsum comitantes cum præfatis De-
putatis de extirpando schismate parti-
culares consultationes agerent. Quibus
Universitas respondit, se pia Pontificis
vota, quibus se ferri monstraret, grato
animo excipere. Atque idcirco Depu-
tatos nominatarum, qui cum Archiepis-
copo Pisano aliisque Legatis, prout pe-
tiissent, speciatim conferrent.

§. XIII.

Legati minus benigne auditi.

Igitur congressus decima septima No- *Monstrelet.*
lib. I. cap. 67.
et 70.
vembris die celebratur, ac denuo
prælegitur Constitutio Joannis XXIII,
qua Bullam Alexandri V de Mendican-
tium privilegiis quadantenus revocabat.
Quibus perceptis Academiae Deputati
Papæ Nuntiis significant, per hanc Joan-
nis Bullam duntaxat ea, quæ in Consti-
tutione Alexandri immodice a jure com-
muni deslectentia reperirentur, quodam-
modo mitigata fuisse, atque idcirco ab
Universitate approbari non posse. Nec
etiam de Decimis, aliisque, quas petiit
Pontifex, exactionibus illo die quicquam
statutum fuit, sequentibus vero diebus
frequentes circa hoc argumentum deli-
bera-

Sæcul. XV. berationes habebantur, quarum tamen
A. C. 1410. decisiones nunquam Legatorum postula-
 tis favebant.

§. XIV.

*Joannes XXIII a Romanis Pa-
 pa agnitus. Ladislai
 clades.*

Quamprimum Romam de Joannis
 XXIII electione rumor pervenit,
 Senatus, populique Romani jussu omnes
 Gregorii imagines dejectæ, ejusque sta-
 tuæ demolitæ sunt: harum loco Neo-
 electi Pontificis effigie ubique erecta.
 Inter alios Principes de Columna illam
 tanquam verum venerantur Pontificem,
 atque in illius gratiam redire festinant.
 Non modicum quoque lætitiæ argumen-
 tum accessit ex faustissimo sinistrae La-
 dislai fortunæ nuncio, qui in quodam
 hostili impetu adversus Romanam Urbem
 tentato, ingentem passus est cladem:
 Ladislaus enim Romanos ob Joannis
 XXIII electionem in festiva triumphii
 signa penitus effusos intelligens, trire-
 mes suas equitum quinque millibus, &
 tribus peditum millibus instructas Ostiam
 misit, Urbem Romanam quarto dunta-
 xat lapide inde disitam clam expugna-
 turus, atque in suam potestatem reda-
 cturus.

cturus. Verum Paulus ab Urfinis de La-
dislai consilio edoctus, harum copiarum
adventum prævenit, atque ipse nonnisi
cum mille quingentis suorum eidem us-
que ad Campaniam Romanam progres-
sus est, ibidemque, licet Regis militibus
numero longe impar, prælium cum La-
dislai exercitu iniit, & fuis ejusdem co-
piis partem illarum gladio confecit, reli-
quos vero in fugam egit. Ast clades il-
la tanti non erat momenti, ut Pontificem
penitus a metu Ladislai potentissimi ho-
stis liberasset.

Sæcul. VII.
A.C. 1410.

§. XV.

*Sigismundi Legatio ad Joan-
nem XXIII.*

Hanc ipsam ob causam Papa in Sigis-
mundi gratiam redire festinabat, ea
usurus occasione, qua Legati a Cæsare
missi eum convenirent, electionem ad
Papatum gratulaturi. Præcipuum au-
tem Legationis hujus caput erat Vene-
torum potentia, qui adversam hujus Prin-
cipis fortunam, & belli tumultum, quo cum
Turcis implicitus erat, in rem suam ver-
tentes, Sigismundo plures ditiones, at-
que Urbes in Dalmatia eripuerant. Pa-
pa, ut primis amicitiae auspiciis, quibus
ab Imperatore honorabatur, condigne
S 4 respon-

Raynald. ad
ann. 1410.
n. 27. 28. 29.

Sæcul. XV. responderet, Nuntium in Hungariam mit-
A. C. 1410. tere decernit, ibidem Religionis negotia
 promoturum: hanc vero provinciam de-
 mandabat Brandæ de Castellione Me-
 diolanensi, Episcopo Placentino, qui felici
 adeo successu concreditum sibi gessit of-
 ficiam, ut Anno sequenti in Cardinalem
 tit. S. Clementis evehi meruerit. Jam
 olim ad plura alia negotia expedienda
 sub Bonifacio IX hujus Præfulis dexte-
 ritas selecta fuerat.

§. XVI.

Martini Arragonum Regis obitus.

Mariana
lib. 19.

Annus iste non modo Alexandro V. &
 Ruperto Romanorum Regi, qui re-
 bus humanis erepti sunt, fatalis accidit,
 sed etiam Martinum Arragoniæ Regem
 e vivis abstulit. Regis hujus obitus non
 modicos in Hispania excitavit tumultus.
 Improbis enim decesserat, & in hoc solo
 tota posteritatis spes steterat Arragoniæ
 Regum, quorum familia ex Comitum
 Barcinonensium stirpe descendens sexcen-
 tos annos propagata florebat. Inter
 plurimos Principes, qui hujus Regni sce-
 ptrum ambiebant, haud ultimi erant Fri-
 dericus Comes de Luna, Nothus Marti-
 ni Regis Siciliae, quem Benedictus XIII
 ingenuis natalibus restituit; item Ferdi-
 nandus

nandus Joannis Castellæ Regis Filius, Sæcul. XV.
 Ludovicus Dux Andegavenfis, Matthæus A.C. 1410.
 Comes de Fuxo, Alphonfus Dux Gel-
 driæ, Jacobus Comes Orgelitanus Al-
 phonfi IV pronepos, & Jacobi, qui Regis
 Arragoniæ filius erat, Nepos. Cum
 Martinus fatis eriperetur, Ferdinandus
 bello adversus Mauros implicabatur, ipse
 vero sibi proximius ac ceteris æmulis
 ad regni coronam jus competere ratus,
 publico instrumento declaravit, se de-
 functi Regis & Arragoniæ successionem
 acceptare, licet illa sibi a nemine offerretur,
 eodemque tempore ad Arragonen-
 sium Optimates suos ablegavit Oratores,
 causam suam ibidem acturos.

§. XVII.

*Vincentius Ferrerius pro decidenda
 Martini successione arbiter
 electus.*

Igitur inter Regni Competitores con- Idem lib. 20.
 ventum est, ut quælibet ex hisce tri-
 bus Provinciis Arragonia, Catalonia, &
 Valentia totidem nominaret iudices, qui
 de controversis contendentium juribus
 deciderent. Omnes illi novem erant
 Viri prudentia ac probitate spectatissimi.
 Duo ex tribus illis, quos Provincia Va-
 lentia denominaverat, erant Vincentius

Sæcul. XV. Ferrerius ex S. Dominici familia sancti-
A. C. 1410. tate vitæ, ac Apostolico zelo illustris,
 necnon Bonifacius Ferrerius Vincentii
 frater, Carthusianus.

§. XVIII.

*Ferdinandus Rex Arragoniæ de-
claratus.*

Comparuere coram novem illis Judicibus omnes Regni Arragonensis Competitores partim ipsimet, partim eorum Deputati, ac demum juribus, quæ quisque allegabat, matura discussione ponderatis, Ferdinandus proximus Regni Successor denuntiatur, ac spretis Benedicti XIII machinationibus, qui Fridericum de Luna sibi sanguine junctum ad solium evehere nitebatur, Rex proclamatus est. Ferdinandus erat Filius ex Joanne Castellano Rege, & Jolanda sive Eleonora Petri II Arragonum Regis Filia & Martini primogenita sorore natus. Hic ipse plures civitates Mauris eripuit, atque iteratis præliis eos attrivit. Suxæ quoque probitatis ac moderati animi insigne præbuit specimen, dum Castellæ Regnum acceptare recusabat, etiamsi illud sibi, posthabito ejus Nepote, Castellani offerebant, veriti, ne Mauri, quos ipsum bello premebant, hujus Nepotis ad-
huc

huc pueri imprudentia in sui commo-
 dum abuterentur. Hac nihilominus ra-
 tione permotus Ferdinandus bello victri-
 cibus armis absoluto Castellæ regnum,
 quod pro se respuit, Nepoti suo juveni
 huic Principi totum asseruit.

Sæcul. XV.
 A.C. 1410.

§. XIX.

Hussitarum progressus in Bohemia.

Perversum Joannis Hussi dogma indies
 latius serpebat, Sbinconis Archiepi-
 scopi Pragensis conatibus nequaquam
 proficientibus. Demum Alexandro e-
 vivis erepto Hussi caussa ad Joannem
 XXIII delata fuit, qui Hæreticum hunc
 plurium errorum, quos concionibus di-
 vulgaverat, accusatum Romam vocavit,
 & totum negotium Ottoni de Columna
 Cardinali demandavit, a quo Joannes
 Hussus Bononiam, ubi tum Curia Papæ
 agebat, venire jussus est.

§. XX.

*Hussus coram Papa comparere
 recusat.*

Verum Hæresiarcha Bononiam venire
 abhorret, veritus plurium Germa-
 niæ Principum potentiam, quorum o-
 dium sibi adsciverat; hinc se absque vi-
 tæ

Sæcul. XV. A. C. 1410. tæ suæ periculo hoc iter aggredi vix posse excusat, tantumque efficit, ut Wenceslaus Bohemiæ Rex, & Regina, cui a confessionibus erat, plurimique Barones ad Papam Legatos mitterent, rogaturos, ut Hussum ab onere Bononiam eundi solvere dignaretur, nec pateretur totum Bohemiæ regnum ob falsas de hæresi accusationes infamiæ nota aspergi, quin potius Verbum Dei in Sacellis prædicari concederet, & Apostolicæ Sedis Nuncios Bohemorum sumptibus alendos in Regnum ablegaret, ut abusus, si qui fuerint, corrigerent.

§. XXI.

Tres Procuratores loco sui a Joanne Husso missi.

Joannes Hussus Bononiam tres misit Procuratores, qui coram Cardinale Columna sui loco se sisterent, & absentiam ipsius purgarent, suæque causæ patrocinium susciperent. Eodem tempore Joannes Hussus Regis ac Consiliariorum ope in gratiam Sbinconis redibat, ita ut & ipse hic Prælatus ad Pontificem scribens pro illo intercederet. Verum Cardinalis de Columna nulla habita ratione precum, quas Joannis Hussi Procuratores interponebant, illum tanquam contumacem

macem atque excommunicatum denun-
 tiat, eo quod termino præfixo non com-
 paruisset.

Sæcul. XV.
 A. C. 1410.

§. XXII.

*Hussi caussa ad Pontificis tribunal
 revocata.*

Cum itaque Cardinalis præscriptas ju-
 dicii leges violasse diceretur, ac Pro-
 curatores Joannis Hussi ab ejus senten-
 tia ad Papam appellassent, Joannes XXIII
 totam caussam ad suum tribunal revoca-
 vit, aliisque quatuor Commissariis dele-
 gavit, nimirum Antonio Cajetano Car-
 dinali Aquilejensi, Cardinali de Bancra-
 tiis, Cardinali Veneto, & Francisco Za-
 barellæ Florentino.

§. XXIII.

Hieronymi Pragensis initia.

Inter fidissimos Joannis Hussi discipulos
 ceteris eminuit Hieronymus de Pra-
 ga, qui nec Religioso instituto, nec Ec-
 clesiastico Ordini adscriptus nonnisi Bac-
 calaureus ac Theologiæ Magister erat,
 quem gradum Anno Domini millesimo
 trecentesimo nonagesimo nono adeptus
 est. Vir erat ferocis admodum naturæ,
 & valde satyricus, ceteroquin illum præ-
 claris

Balb. epit.
 rer. Bohem.
 pag. 420.

Sæcl. XV. **A. C. 1410.** claris ingenii dotibus præditum fuisse, omnium Auctorum comprobant testimonia, quinimo affirmant nonnulli, illum scientiæ eminentia & argutia in disputando, ipso Joanne Hussio superiorem fuisse. In plurimis & celebrioribus Europæ Universitatibus, veluti in Parisiensi, Heidelbergensi, Coloniensi, & Oxoniensi sua emensus est studia, atque ab itineribus redux Joanni Hussio sese associavit. Anno Salutis millesimo quadringentesimo decimo a Rege Poloniæ ad instruendam Universitatem Cracoviensem evocatus fuerat. Ex Polonia in Hungariam profectus, hæresis postulatur; Hungaria vero excedens Viennam pervenit, ubi in carcerem conjectus exinde liberatus haud fuisset, nisi Universitas Pragensis pro eo intercessisset.

§. XXIV.

Joannis Galeatii Mediolanensium Ducis cædes.

Bzov. an.
1410. n. 33.

Hoc eodem anno Joannes XXIII a potenti & crudeli hoste liberatus est per obitum Joannis Mariæ Galeatii Mediolanensis Ducis, qui Gibellinorum factionis Antesignanus erat. Princeps iste in prima sua adolescentia furoris atque inhumanitatis monstrum dici meruit, cum propriam

propriam suam Matrem trucidari jubere, & totum Mediolanensem statum nisi cædibus, latrociniis, incendiis & sacrilegiis tam in urbibus quam ruri commissis funestasset. Tanta aviditate innocentum sanguinem sitiebat, ut neminem vitæ suæ securum esse sineret, nulli ætati, nec sexui, nec Personarum conditioni parcens. Tandem vero cum vindex Dei justitia tam crudele monstrum in terris haud ultra ferret, factum est, ut in ejus necem conjuratio conflare cæpisset, & ipse ex concordi utriusque factionis, Guelforum, atque Gibellinorum Optimatum sententia, dum ad Ecclesiam pergeret, occisus fuisset. Corpus ejus omnino sepultura caruisset, nisi quædam meretrix hunc ultimum ei honorem deferri curasset.

Sæcul. XV.

A.C. 1410.

§. XXV.

Diversæ factiones in Italia.

Tota reliqua Italiæ pars desolata luxit ob grassantem luem, & cruenti atque intestini belli flammæ, quas schisma Guelfos inter Papæ partibus addictos, & Gibellinos Imperatori ac sæcularibus Principibus faventes nutrebat. Equidem per solidos tres menses in Urbibus, & ruri frequentissima visebantur agmina solemnium

mni

Sæcul. XV.
A.C. 1410.

omni ordine procedentium Virorum ac foeminarum omnis conditionis, Principum & Prælatorum, divitum æque ac pauperum, qui faccis albis & oblongis a capite ad calcem defluentibus induti, publicas instituebant supplicationes, ut divini Numinis iram juste contra suum populum excitatam precibus mitigarent. Quin imo & ipsæ Curiaë a forensi litium strepitu vacabant, omnesque jurisdictionis contentiosæ actus suspendebantur. Verum necdum advenerat miserendi tempus, & bellici furoris sedandi spes, sed continuato crudelitatis impetu exarsere armorum studia, cunctaque iisdem calamitatibus vastabantur.

§. XXVI.

Peria dissidia in Galliis.

Nec feliciori tranquillitatis aura fruebatur Francia, ubi Ducis Burgundiæ factio adversus Aurelianensis partes plusquam vatiniano effervecebat odio. Inibant Bituricensis & Borbonius Duces Giani foedus cum Aurelianensibus & Britanniaë Duce, Alenconio, Claremontano, & Aremoricensi Comitibus, qui omnes Duci Aurelianensi vel amicitia juncti, vel contra Ducem Burgundiæ exulcerati erant. Ergo omnes isti ad Regem suos mittunt

Armagnac.

Monstrelet.

mittunt Legatos, qui iudicio eorum no- ^{Sæcul. XV.}
 mine contenderent. Quinimo Dux Au- ^{A.C. 1410.}
 relianensis missis ad Burgundum literis
 eundem ad singulare certamen provocat,
 cui ille reciproca provocatione respondit.
 Quisque etiam bellum parat, irrito cona-
 tu Rex arma ponere jubet, quælibet fa-
 ctio pro se suos conducere milites per-
 git. Nec ipse Burgundiæ Dux, qui pro
 suo arbitrio Regis animum trahebat, &
 Regiam familiam ad voluntatis suæ nu-
 tum moderabatur, Principes contra ipsa
 foederatos ad pacem acceptandam mo-
 vere poterat; hinc auctoritate Regis op-
 portune utendum ratus, ad bellicam suam
 expeditionem edicto regio armatam se-
 cundariæ clientelæ Nobilitatem convo-
 cat, & Parisiensem Civitatem decem
 millium bellatorum præsidio firmat. Bi-
 turicensis, ceterique Principes ad arcem
 Bicestriensem se recipiunt, primi ad vim
 & arma descendunt, bellumque auspi-
 cantur, quod nonnisi sequentibus fini-
 tum est conditionibus, scilicet, quod Bur-
 gundiæ Dux Parisiis excederet, & Bitu-
 ricensis nunquam amplius ad eam urbem
 rediret. Nec tamen pax ista diuturno
 tempore tenuit. Legimus quoque eo- ^{Daniel Hist.}
 dem hoc anno semestres inducias fuisse ^{Franc.}
 initas, Galliam inter & Angliam; am-
 bæ enim istæ Nationes se invicem bel-
 lo petebant, occasione nata ex Richar-
^{Hist. Eccles. Tom. XXV.} **T** di

Sæcul. XV. di II nece, qui Isabellæ Caroli VI Filia
 A.C. 1410. nupserat.

§. XXVII.

*Ingens clades Equitibus Teutonicis per
 Polonos illata.*

*Balb. epit.
 rev. Bohem.
 p. 422.*

*Crom. lib. 16.
 § 17.*

Præsens annus non minus quam prior
 funestus accidit Equitibus Ordinis
 Teutonici, quos alias novimus sub
 nomine Fratrum Hospitalariorum sanctæ
 Mariæ in Jerusalem; quorum Ordo circa
 finem duodecimi sæculi originem suam
 habebat. Jam a pluribus annis Poloni
 adversus hosce Equites exacerbatum nu-
 triebant animum; cum enim illi Cul-
 mensem Palatinum, & quicquid terra-
 rum Vistulam inter & Mocram ac Der-
 watiam flumina interjacet, in suam rede-
 gissent potestatem, Poloni eis bellum in-
 dixere. Quamvis horum Equitum ex-
 ercitus repetita clade fusus fugatusque
 fuisset, nihilominus eorum ambitio &
 possidendi cupiditas eousque in illis præ-
 dominabatur, ut tam pacis, quam indu-
 ciarum pertæsi, identidem prælium in-
 staurare maluerint. Tandem vero cruen-
 tum illud certamen, quod hoc anno die
 decima quinta Julii commissum est, de-
 cretorium erat. Omnes enim Teutoni-
 corum copię gladio funduntur, ipso ma-
 gno

gno Ordinis Magistro, innumeris pene Sæcul. XV.
 belli Præfectis, Commendatoribus, aliis A.C. 1411.
 que Nobilibus interemptis. Nunquam
 certe totius exercitus clades adeo ingens,
 nec Victoria tam gloriosa post homi-
 num memoriam recenferi potest. Teu-
 tonici, (ut quidam referunt) quinqu-
 aginta aut sexaginta armatorum millia ami-
 ferunt, quadraginta Vexilla ab hoste
 capta, & unum supra quinquaginta a Po-
 lonis intercepta fuere. Equites tan-
 ta clade compulsi pacis condiciones
 inibant. Verum illius articuli utrinque
 firmati, Conciliatore Herbipolensi Epis-
 copo, utiliores erant Victis, quam Vi-
 ctoribus.

§. XXVIII.

*Bulla Gregorii XII Cajetæ
 fulminata.*

Etsi Pisana Synodus in extinguendo
 schismate nil intentatum reliquisset, Theod.
 nihilominus illud, quo cæpit, pede pro- Niern. l. 3.
 cessit, atque ambo Pontifices in sua quis- c. 23.
 que obedientia summum Ecclesiæ impe-
 rium sibi attribuerunt. Id perspicimus ex
 Bulla Gregorii XII Cajetæ in die Coenæ
 Domini quinto Pontificatus sui anno edi-
 ta, qua anathemate percellit Pauperes
 de Lugduno, Arnoldistas, & generatim
 T 2 omnes

Secul. XV. omnes hæreticos, Piratas, & prædones
A. C. 1411. maritimos, Bullarum seu literarum Apo-
 stolicarum falsarios, cunctosque Urbem
 Romanam vel Patrimonium S. Petri u-
 surpantes. Hoc eodem excommunica-
 tionis fulmine percutit quoque Petrum
 de Luna, qui Benedictum XIII se nomi-
 nare præsumeret, item Ludovicum An-
 degavensem, & nominatim undecim illos
 Cardinales, qui ab eo defecissent. Hos
 inter legitur etiam nomen Cardinalis tit.
 S. Eustachii, qui non alius erat, quam ip-
 se Joannes XXIII, adversus quem ex-
 communicationis sententiam jam semel
 in ipsum, ejusque Cardinales fulminatam
 innovat: omnibus vero illis, qui Caroli
 de Malatestis tum Romandiolæ Præfe-
 cti signa sequerentur, plenam suorum
 peccatorum veniam impertitur. Bene-
 dictus vix non eodem fastu suam quoque
 ostentabat auctoritatem.

§. XXIX.

*Archiepiscopus Cæsar-Augustanus ab
 Antonio de Luna proditorie
 occisus.*

Cum Petrus de Luna conatu suo fru-
 stratus esset, quo Fridericum de Lu-
 na ad Arragoniæ regni solium evehere
 contendebat, Jacobi Orgelitani partibus
 accessit,

accessit, qui omnium in se concitaverat odium, & nonnisi paucorum Procerum auctoritate ac favore fultus erat, quos inter numerabatur quidam Arragonensis Ricco nomine Vir potentia clarus, item Antonius de Luna, qui Benedicto proxime sanguine junctus erat. Hunc inter & Garziam Ferdinandum ab Heredia Cæsar-Augustanum Archiepiscopum gravis intercedebat animorum aversio, quæ non leve augmentum sumperat ex eo, quod Antonio prætermisso Ludovicum Calabriae Ducem Joannis Arragoniæ Nepotem in Regem nominasset, unde ex eo die Archiepiscopi necem decreverat. Ergo specioso circa successionis negotium privatim colloquendi obtentu usus, eum Almanzam venire rogat. Dum vero Archiepiscopus eo profecturus itineri sese accingit, Antonius non procul ab oppido eidem obviam procedit, & quibusdam verborum jurgiis ultro citroque mixtis Archiepiscopum impacto pugno in terram prostrat, & pugione illius pectus haurit, ejusque focii, qui Antonium comitati fuerant, ultimam sceleri admoventes manum, Præfalis corpus innumeris ferme vulneribus concidunt. Verum ficaria hæc cædes rebus Jacobi Orgelitani adeo non profuit, ut quam maxime noceret, cum

Secul. XV.
A.C. 1411.

Sæcul. XV. illum omnes ut sceleratum ac contami-
A C. 1411. natum hominem abominarentur.

§. XXX.

*Papæ & Ludovici Andegavensis
 consilia ad pellendum La-
 dislaum.*

*Juven. Ur.
 In. Hist-
 Carol. Vl.*

Joannes XXIII, quamprimum se in Sa-
 cræ Sedis folio satis firmatum vide-
 rat, omnia sua studia eo vertit, ut La-
 dislaum e Regno Neapolitano ejiceret,
 illiusque possessionem Ludovico Ande-
 gavensi assereret, qui jam anno priori om-
 nibus ditionibus, quas Ladislaus in E-
 truria & Patrimonio S. Petri occupave-
 rat, recuperatis, ex Italia redux in Gal-
 lias reversus est, ea mente, ut ibidem
 delectu habito suas augetet copias, quas
 omnes maritimo itinere secum duxe-
 rat, earumque una parte naves suas in-
 struxerat, quibus stipatus Bononiam ire,
 ac cum Neo-electo Pontifice conferre de-
 crevit.

§. XXXI.

*Joannes Papa Romam venit, & Bo-
 noniæ administrationem Cardinali
 Minutulo relinquit.*

*Brev. ad an.
 1411. §. 4.*

Igitur Bononiæ Joannem inter & Lu-
 dovicum conventum est de parando in
 Ladis-

Ladislau bello, & præprimis consultis-
 fimum fore judicant, ut Joannes ad Ro-
 manorum preces recta Romam peteret,
 atque Urbe recuperata illam ab infesta-
 tionibus, quibus a Ladislao premebatur,
 liberaret. Priusquam vero Papa itineri
 se accingeret, quam maxime erat inten-
 tus, ut securitati rerum in Italia prospiceret,
 atque jura sua tueretur. Ideo Henrico
 Minutulo Cardinali Episcopo tit. S. Sabinæ,
 Bononiensis urbis totiusque Romandiolæ
 administrationem commisit, adjecto etiam
 Legati perpetui honore. Hujus Legationis
 initia non admodum prospera erant, populus
 enim tyrannicum Joannis XXIII imperium
 pertæsus, jugum excutiendi occasionem ex
 ipsius absentia sumpsit; ipsumque Lega-
 tum Cives expellunt, ejusque Palatium
 occupant, sibi que supremi Domini jura
 vendicant. Quo comperto Joannes XXIII
 totam civitatem interdictione mulctat; post-
 quam vero modico tempore præterlapso
 præcipui seditionis Auctores propulsati
 fuerant, Papa Anno millesimo quadringentesimo
 duodecimo Cardinalem de Flicco interdictionem
 solvendi urbemque Ecclesiæ reconciliandi
 plena auctoritate Bononiam decrevit: quod &
 optato executus est successu, opitulante
 Jacobo Insulano, qui apud Bononienses
 non modica valebat potentia atque au-
 ctori-

Sæcul. XV.
 A C. 1411.

Sæcul. XV. A. C. 1411. ettoritate. Ceteræ status Ecclesiastici
ditiones Cardinalis Ottonis de Columna
regimini concreditæ fuerunt; Hic ipse
fuit dein in Concilio Constantiensi Papa
renuntiatus sub nomine Martini V.

§. XXXII.

*Pontificis ingressus sollemnis in
Urbem.*

Bzov. v. 3.
Antoniu.
part. 3. tit. 22
e. 6.

Omnius his provide dispositis Papa
Romam iter instituit, comitantibus
Ludovico Andegavensi, cunctis Cardina-
libus, omnibusque primariis belli Duci-
bus. Urbem ingreditur die decima ter-
tia Aprilis cum ingenti pompa, populo
ac Clero Romano ubique festive accla-
mantibus, utpote qui post perperam La-
dislai tyrannidem ardentissimis votis
summum Pontificem intra urbis suæ mæ-
nia recipere desiderabant. Hic in Eccle-
sia Vaticana S. Petri Pontificalibus orna-
tus Sacrum celebrat, & vigesima tertia
ejusdem Mensis die Divo Georgio sacra
in eadem Basilica Vexillum majus Eccle-
siæ sollemni ritu consecrat, quo Ludovi-
ci Andegavensis manibus tradito illum
supremum exercitus Imperatorem & pri-
marius Ecclesiæ Vexilliferum declarat.
demum Senatus, populique Romani ve-
xillum Paulo Ursino, qui Ecclesiastico ex-
ercitui

exercitui sub Ludovico præerat, consignat. *Sæcul. XV.*
 Peractis omnibus his Ludovicus Andegavensis cum Paulo Ursino die vigesima octava Aprilis ad exercitum pergit, accepta prius Benedictione Papali, quam Joannes omnibus pariter impertiebatur copiis; quibus, cum Legatum Apostolicum adjungere peroptaret, Petrum Hannibaldum de Stephanescis patria Romanum, S. Angeli Cardinalem ab Innocentio VII creatum Legationis hujus honore decoravit, eique amplissimam adjecit potestatem.

§. XXXIII.

Pontificis & Ludovici copiarum in aciem educarum.

Recensebat totus exercitus facile duodecim equitum millia, plurimosque peditum legiones numero & animo præstantissimas, quibus imperabant Duces æque militari virtute, ac belli experientia longe clarissimi. Inter Italos eminuere Paulus ab Ursinis; Jacobus Sfortia exercitus Florentini Præfectus sua ætate animi magnitudine & longa in armis exercitatione omnium facile princeps; Braccius de Montone; Gentilis de Monterano; Comes de Tagliacozza, omnesque illustris domus Sanseverianæ

*A.C. 1411.**Niem. labyr. tract. VI.**c. II.**Niem. vit.**Joan.**XXIII.**lib. 13. c. 22.**Summont.**l. 6.*

Secul. XV. Principes, & nonnulli Neapolitani Ba-
A.C. 1411. rones, qui Ludovici Andegavenfis parti-

Laval

Beauveau

Niem. in vit.

Joan.
XXIII.

bus favebant. Inter Gallos, qui hunc Principem comitabantur, numerandi sunt Ludovicus de Loigny, qui post reditum Franciæ Marescallus creatus fuerat; Guido Lavalus seu de valle Guidonis; Henricus Pinetonus; Petrus Boualius; Bouchagi Toparcha, & Senescallus Augiensis cum pluribus aliis illustribus Viris. Ladislaus ex adverso in confinibus Cajetæ collectis suis quoque copiis ferme eodem tempore castra movit, hosti occursum cum exercitu, qui tredecim millia equitum, peditumque quatuor millia recensabat, non numeratis illis legionibus, quas nonnulli Proceres Andegavenfis partibus adversantes in auxilium adduxerant. His sese adjungebant quædam Cataphractorum centuriæ, quas Gregorius pro suo præsidio haud ita necessarias unacum Cardinale Legato submiserat. Magna utriusque erat pro summa rerum dimicandi aviditas, nec diu aberat desiderata certaminis occasio.

§. XXXIV.

Uterque exercitus Lyri fluvio divisus in occursum venit.

Pogg. l.4.
pag.193.

Jamjam Ladislaus cum suo exercitu hostibus primus occurrere festinabat, cum

eum faustum accipit nuntium, a suis tri-
remibus classem Ludovici amisit quatuor
navibus majoribus profligatam fuisse.

Ladislaus prospero hoc eventu inflatus
exercitum suum ad Neapolis Regni con-
finia ducit, atque ad pedem arcis, quam
Roccasiccam dicunt, castra sua ponit.

Arx ista tertii aut quarti lapidis inter-
vallo a Ceperano distat, ubi Ludovici co-

Sæcul. XV.

A.C. 1411.

Monach. S.

Dionys. l. 31.

c. 1.

piæ prope fluvii lyris oram, quæ utrum-
que exercitum tenui discrimine separa-
bat, tentoria erigebant. Igitur Ladis-
laus Ludovicum Regem ad pugnam pro-
vocat, misso ex castris suis Feciali, quem
Rex benigne excipit, ac liberalitatis suæ
signis auctum ad suos remittit. Eo au-
tem dimisso quantocius cuidam Centu-
rioni, nomine Braccio, imperat, ut La-
dislai robur, exercitus ordines, & castri
situm, ac munitiones exploraret, simul-
que vias, per quas ad hostem accessus
pateret, magis expeditas exquireret.

Centurio vix Perusinam civitatem
pertransit, cum in alium quemdam non
minus generosum incidit Centurionem,
nomine Tertallionem, seu Tartagliam,
qui pariter ac ipse pro simili expeditio-
ne missus, cum sua duorum millium e-
quitum cohorte, quæ ex prima Ladislai
acie extracta erat, iter agebat. Utroque
sibi invicem occurrente ad certaminis
necessitatem ventum est: jamque cruen-
tum,

tum,

Sæcul. XV.
A. C. 1411.

tum, ac utrinque pertinax initur prælium. Vicit tamen Braccii constantia, qui quamvis quingentorum militum numero hostibus inferior esset, tamen post æquatam diu pugnam tandem victoribus armis, potissimam Tartagliæ exercitus partem profligavit, & plurimos adempta pugnandi facultate cepit, reliquis omnibus in fugam actis, ut triste cladis suæ nuncium ad castra Ladislai deferrent: quo facto intempestivum ob nuperrime captas Gallorum triremes gaudium non modice decrevit: generosus autem Ludovici animus ob tam fausta belli auspicia novas vires sumpsit, licet antea ancipiti fluctuasset consilio, utrum pugnae discrimen experiri vellet: hinc enim terrebat loci, ubi Ladislaus castra ponebat, natura, huic non minus opportuna, quam sibi iniqua, illinc urgebat metus, ne milites annonæ ac stipendiorum penuria pressi, si nullo in hostem impetu tentato diutius otiosi hæerent, paulatim a signis dilaberentur. Demum accepta hac clade Ladislaus motis castris longius processit, unico duntaxat milliari a Lyri flumine semotus. Sfortia autem in consilio bellico decrevit, ut nulla mora omnes Ludovici Andegavenfis copiae fluvium trajicerent, ac hostem erigendis tentoriis occupatum, ex improvilo,

Summont.
l. 4.

vifo, & nil minus cogitantem toto in-Sæcul. XV.
petu aggredierentur. A.C 1411.

§. XXXV.

*Ludovici exercitus Lyri superata
Ladislauum aggreditur.*

Ergo die decima nona Maji Anno Salu-
tis millesimo quadringentesimo unde-
cimo, jamjam inclinato ad vesperam sole,
Ludovicus haud procul a Ponte corvo
(ignobili quodam oppido, quod antiquæ
Fragellæ ruderibus substructum exurgit)
Lyri fluvium partim vado, partim pon-
tonibus superat, moxque copias suas in
aciem collocat. Primo agmini, quod
dextrum exercitus cornu tenebat, impe-
rabat Ludovicus de Loigny, quocum
Sfortia inter primos ordines exercitus
curas partiebatur. Ultima acies ex
Pontificio milite instructa sinistram fron-
tem occupabat, Ductore Paulo Ursino:
Mediam autem ipse Ludovicus Andega-
vensis ducebat, assistentibus sibi Braccio
ceterisque omnibus Galliæ Principi-
bus. Ladislaus, ubi hostem inopinato
sibi obviam procedere conspexit, summa
celeritate copias suas eodem, quo an-
tea in itinere erant, ordine instruens au-
dacius progreditur, vel ipse prior ho-
stem aggressurus, vel si præventus fuis-
set,

Sæcul. XV. set, primos hostium impetus excepturus,
A.C. 1411. quos & sustinere coactus erat, cum Loig-
 gnus Bellidux edito prius pugnae signo
 in eum irrueret.

§. XXXVI.

*Ingens Ladislai clades.**Monach.**S. Dionys.**hist. Car. VI.**Pogg. hist.**Flor. p. 192.**Anton. tit.**22. fol. 156.*

Cæpit hinc inde prælium, ac veluti vi-
 ctoriae spes & augurium tam info-
 lens utrinque auditur conclamatio, ut
 aer tot diversissimis vocibus quaquaver-
 sum roboaret, dissonumque, ac confusio-
 ne multiplicatum murmur replicaret: ex-
 ardent eo acrius certaminum studia, &
 densa telorum nubes, armorumque fulgu-
 ra & fulmina ex pugnantium oculis cœ-
 lum rapiunt, atque obscurant. Nihilo
 segnius ambo exercitus grandinantem
 missilium procellam perfringentes comi-
 nus dimicant, ac periculorum mortis-
 que contemptu longius abrepti tam in-
 sano furore congregiuntur, ut ferocissimi
 potius leones adversus efferas tygres,
 quam homines pugnare crederentur, in
 ipsa animorum aversione parem utrinque
 cædentium ferociam acuate. Ludo-
 vici milites in virili certandi pertinacia
 atque immota animi virtute totam
 prælii fortunam stare satis persuasi, non
 jam in stratagemate consilium quærun-
 sed

fed concepta roboris fui fiducia in hostem Sæcul. XV.
 recta & oblique irruunt, tantoque ar- A. C. 1411.
 dore Siculos in fugam protrudunt, ut
 eorum tergis furentem undique telo-
 rum & flammæ tempestatem tamdiu
 instare dixisses, donec animis concide-
 rent, omnemque victoriæ spem abjice-
 rent. Ladislaus, qui fortunæ, rerumque
 suarum summam in prospero hujus pu-
 gnæ exitu repositam esse noverat, extre-
 mæ jacturæ periculo stimulatus vires
 animosque resumit; nec tamen ultra
 impedire valuit, quin sui sæpe pedem re-
 ferrent, sæpe ad pugnam redirent, tan-
 dem post prælium in seram noctem per-
 tinacius protractum undique fusi fugati-
 que terga darent, solo tenebrarum bene-
 ficio mortem eludentes; ipse quoque La-
 dislaus noctis præsidio munitus, cum
 inter ultimos e loco conflictus fugisset,
 cum paucis suorum non sine gravi di-
 scrimine in castrum, quod Roccasicca di-
 citur, pervenit.

Hæc victoria vix parem ac æque in- Monach.
 signem unquam habuit; Paucissimi ex Sandyon.
 toto Ladislai exercitu Victorum manus hist. Carol.
 effugerant, plurimæ enim ejus copiæ im- VI.
 mani clade consumptæ fuerunt, capti-
 que decem Comites, pluresque alii no-
 bilitate generis longe præstantissimi.
 Prælii locus, vexilla, & Principum, Re-
 gni Procerum, omniumque exercitus
 Ducum

Sæcul. XV.
A.C. 1411.

Ducum impedimenta victoribus cesserunt. Milites, Ducesque spolia inter se dividentes, in Ladislai aureum atque argenteum vasarium, quod in mensa ad cænæ usum collocatum erat, involant, & Regis atque Legati a Gregorio ad agmen missi vexilla abripiunt, quæ Joannes XXIII inverso situ in fronte Basilicæ S. Petri exponi, dein in publica supplicatione, cui ipse interfuit, per lutum ac platearum sordes raptari iussit, quæ tamen res sanioris iudicii Viris non parum displicuit, per hoc enim despectu nimium injurioso devictorum calamitati insultabatur.

§. XXXVII.

Ludovicus hac victoria uti nescius.

Ludovicus Andegavensis certe plenam laurorum ex hac victoria sibi accrescentium messuisset segetem, si ejus copię tanta virtute Ladislaum, quanta aviditate prædam insecutæ fuissent: quin etiam nullo negotio bello finem imposuisset Ludovicus, dummodo Regem in arce Roccaficca, unde fuga elabi non potuisset, mox obsidione cinxisset. Hinc Ladislaus Victorum errorem in rem suamvertere festinus, animum resumit, atque ad oppidum S. Germani, quod fortissimi

mum est regni castellum haud procul a Sæcul. XV.
 Roccafica dissitum, confugit; ibique, dum A. C. 1411.
 victores castris diripiendis, ac spoliis in-
 ter se dividendis distraherentur, ipse op-
 portune exercitus sui reliquias colligit,
 illos etiam aditus occupat, munitque,
 per quos Ludovico hosti suo in interiora
 regni irruenti transeundum esset. Præ-
 terea nutantem Ladislai fortunam non
 parum erexit vana Ludovici ostentatio,
 seu potius sordida suorum avaritia, qua
 captivis liberam ad oppidum sancti Ger-
 mani redeundi copiam dabat, ea tamen
 lege, ut numerato pretio arma sua, &
 equos redimerent, quod isti, Ladislao
 pecunias suppeditante, perlubenter ex-
 solverunt.

§. XXXVIII.

Inglorius Ludovici in Gallias reditus.

Ipse Ladislaus falsus est, "si hostes pri- Summont.
 ,, ma die insecuti fuissent victoriam, l. 4. c. 2.
 ,, tam se, quam regnum in eorum po- Monach.
 ,, testate futurum: si postera die, non se, Sandyon.
 ,, sed regnum: tertia nec se nec re- l. 31. c. 22.
 ,, gnum; quoniam jam adversus vim il-
 ,, lorum remedia adhibuisset., Ludov-
 vicus vero Andegavensis expugnationem
 locorum, quæ validis præliis munita
 noverat, rem longioris moræ existimans,
 atque pecuniarum & annonæ penuria la-
Hist. Ecclesiast. Tom. XXV. U boras,

Sæcul. XV. borans, post belli auspicia adeo prospera
A. C. 1411. cum dedecore discedere, ac in Gallias redi-
 te compulsus est; præsertim cum spera-
 re non posset, se subsidia ad prosequen-
 dam in regno Neapolis expeditionem ne-
 cessaria obtenturum in Gallia, quam tu-
 multus atque intestina dissidia inter Au-
 relianensis & Burgundi factiones misere
 dilacerabant. Quapropter satius fore
 duxit a cæpto opere desistere, quam pa-
 triæ suæ deesse, utpote hanc ope sua ma-
 gis indigam esse ratus.

§. XXXIX.

*Quatuordecim Cardinales a Joanne
 XXIII creati.*

Joannes Pontifex suas partes contra u-
 trumque æmulum firmaturus, simul-
 que Cardinalium, qui tempore Papatus
 sui decesserant, numerum expleturus, die
 Sabbati quatuor temporum infra octa-
 vam Pentecostes sexta Junii quatuorde-
 cim Prælatos Cardinalitia condecoravit
 purpura. Hi erant Franciscus Landus
 nobilis Venetus, primum Patriarcha Gra-
 densis, demum Constantinopolitanus tit.
 S. Crucis in Jerusalem; Antonius Pan-
 cerinus forojuvensis, Patriarcha Aquile-
 jensis, a Joanne Papa huic Sedi restitua-
 tus, qua a Gregorio ob desertam ejusdem
 obedientiam dejectus fuerat; Alamanus
 Adi-

Adimarius Florentiæ Episcopus, postea **Sæcul. XV.**
 Archiepiscopus Tarentinus, ac denique **A.C. 1411.**
 Pisanus tit. S. Eusebii; Joannes Lusita-
 nus, Conimbricensis Episcopus, postea
 Archiepiscopus Ulyssiponensis tit. S. Pe-
 tri ad vincula; Petrus de Alliaco, Pari-
 siensis Universitatis Doctor, Episcopus
 Cameracensis, qui absens fuerat, & a Pa-
 pa vocatus ad titulum sancti Chryfogo-
 ni; Gregorius de Liechtenstein Episco-
 pus Tridentinus, cui, quia nunquam Ro-
 mam venerat, & brevi post obierat, nul-
 lus designatus est titulus; Branda de
 Castellione Nobilis Mediolanensis, Epis-
 copus Placentinus & celebris Juriscon-
 sultus, tit. S. Clementis; Thomas Lan-
 glei natione Anglus, Episcopus Dunel-
 mensis, qui caruit titulo; Thomas Bran-
 catus patria Neapolitanus, Nepos Pon-
 tificis, & Episcopus Tricaricensis in A-
 pulia tit. SS. Joannis & Pauli, magis vi-
 tæ licentia, quam doctrina clarus; Æ-
 gydius de Campis Rothomagi oriundus,
 Parisiensis Doctor, & Collegii Navarræ
 Rector, Episcopus Sylvanectensis, postea
 Constantiensis, nec iste titulum consecu-
 tus est; Lucius Conti seu de Comitibus
 nobilis Romanus tit. S. Mariæ in Cosme-
 din, qui fuit creatus Legatus & Bononiæ
 Præfectus; Franciscus Zabarella Floren-
 tinus, patriæ suæ Episcopus tit. SS.
 Cosmæ & Damiani; Guilielmus Phila-
 sterius

Ciacon. tom.
2. p. 800.

Sæcul. XV.
A.C. 1411.

sterius Cenomanensis, Remeasis Decanus, postea Aquis sextiis in Provincia Archiepiscopus, Cardinalis Presbyter tit. S. Marci; tandem Robertus Halam seu de Luna Anglus, Archidiaconus Cantuariensis, Universitatis Oxoniensis Cancellarius, & Episcopus Sarisberiensis, qui nullum optabat titulum. Hisce nonnulli adhuc decimum quintum adjiciunt, nempe Guilielmum Carbonem nobilem Neapolitanum, Archidiaconum Aquilejensem, & S. Sedis Protonotarium, Episcopum Theatinum.

§. XL.

Ladislaus a Joanne XXIII. excommunicatus.

Perafacta tot Cardinalium creatione Joannes XXIII immodico zelo in Ladislaum exardescens, ei Mensẽm Decembrem dicit, quo Romæ ad judicium veniret: Cum autem non compareret, ipsum anathemate percellit, rebellem, Ecclesiæ persecutorem, & schismatis fautorem declarat, simulque subditis Sacramenti eidem præstiti religione solutis, regnorum Hierosolymitani, & Neapolitani jure spoliatur. Hujus sententiæ executorem nominabat Paulum Urfinum Nolanum Comitem, eique sub poena excommunicationis præcipiebat, ut omni modo

modo persequeretur Ladislaum. Postea Pontifex sacram militiam adversus hunc Regem decernit, hancque in rem extant duæ Bullæ, quarum prima ad universos Christianos die nona Septembris currentis anni data, altera ad Diœceses Passaviensem, Salisburgensem, Pragensem, & Magdeburgensem die nona Decembris directæ est. In prima ex consensu suorum Cardinalium edita sub pœna excommunicationis *ipso facto* incurrendæ omnes & singuli Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi & Prælati jubentur, ut singulis diebus Dominicis, & festivis, dato campanarum signo, & cereis accensis, postmodum vero extinctis, atque in terram abjectis, Ladislaum excommunicatum, perjurum, schismaticum, Blasphemum, hæreticum, relapsum, Hæreticorum fautorem, criminis læsæ Majestatis reum, Pontificis & Ecclesiæ hostem denuntiarent; eadem quoque Bulla omnibus sacræ militiæ adscriptis, si antequam voto suo satisfacere possent, satis decederent, easdem spondet indulgentias, ac illis, qui illo jam adimpleto morerentur. Posterior Bulla vix non eadem continet. Verum neutra sollicitum reddidit Ladislaum.

Sæcul. XV.
A.C. 1411.

Bzov. ad
ann. 1411.

Sæcul. XV.
A. C. 1411.

§. XLI.

Huffus a Joanne XXIII. excommunicatus.

Huffitæ ex his ipsis Bullis in Bohemiam delatis, Papam Joannem capendi, eumque velut Anti-Christum traducendi occasionem captant. Jam enim anno præcedenti Huffus a sententia Sbinconis, qui Wiclefi libros ad se deferri, illosque comburi jussit, ad Joannem XXIII appellabat. Hoc autem anno ineunte Papa in Joannem Huffum excommunicationis fulmina vibrat, & singulis Pragensibus Sacerdotibus divina Mysteria celebrare, vel aliud Religionis exercitium Pragæ (excepta sola Vifsegradensi Ecclesia) peragere prohibet, donec hæreticus iste urbe excederet. Vix promulgatum erat interdictum, & Ecce! jam tota urbs seditionibus & cædibus Catholicos inter & Huffitas perpetratis fæde contaminatur.

§. XLII.

Huffus Praga discedit.

*Cochlæus
hist. Huffit.
l. 2.*

Joannes Huffus has turbas sua absentia sedari posse ratus, Huffinetium, ad natale suum solum, se recipit, ad Nicolaum Huffinetz amicum & Patronum suum

suum, illiusque loci Dynastam divertens. **Sæcul. XV.**
 Exinde suam provocationem a Pontificis **A.C. 1411.**
 sententia ad ipsam sanctissimam Trinitatem interponit; in qua appellationis formula ad Cardinales sermonem dirigens, eorum præsidium exorat, atque ad fidei suæ rationem, etiam ipsius ignis experimento, coram Universitate, cunctisque Prælatiis reddendam sese offert.

Interea Hussus Praga absens in urbibus & pagis errores suos prædicare non destitit, innumerabili populorum turma eum sequente, erectisque auribus illius verba excipiente. Conjectura est, eum tunc suum quoque tractatum de legendis hæreticorum libris, ac minime comburendis elucubrasse, atque in quemdam Doctorem Anglum, nomine Joannem Stockes, qui apologiam Wiclefi, suorumque librorum ab Hussu anno præcedenti consarcinatam refutabat, calamum acuisse.

§. XLIII.

*Sbinco ad implorandum Sigismundi
 auxilium in Hungariam profectus,
 Posonii mortuus.*

Nullatenus autem Hussi absentia Pragensibus tranquillitatem restituit, quibusdam ejus reditum ardentissimo voto præstolantibus, aliis ex adverso, ne

U 4

redi-

Sæcul. XV. rediret, nihil non agentibus. Sbinco
A.C. 1411. Archiepiscopus hac animorum dissen-
 sione comperta, cum a Wenceslao nul-
 lam opis ferendæ spem sibi promittere
 possit, ad Sigismundum in Hungariam
 iter ingreditur, illius auxilium implora-
 turus. Verum Præsul iste Bosonii in su-
 periori Hungaria obiit, veneno, ut Au-
 ctorum nonnulli tradunt, ab Hussitis pro-
 pinato necatus: plures tamen Scriptores
 testantur, eum morte naturali decessis-
 se, quamvis non desint alii, qui Archi-
 episcopum quidem veneno, sed tamen a
 domesticorum suorum quopiam sibi pa-
 rato e medio sublatum, & sacrilegum ho-
 micidam in criminis sui pænam Brodæ,
 quodam Bohemiæ oppido, vivum com-
 bustum fuisse referunt.

§. XLIV.

*Albicus in Archiepiscopum Pragensem
 electus.*

*Bath. epit.
 Bohem. l. 4.
 c. 6. p. 420.*

Wenceslaus Archiepiscopo fati-
 cto successorem dedit Albicum de
 Moravia Medicum suum, qui hanc Se-
 dem a Rege auro coemere non dubitavit.
 Vir erat, si qua fides Historicis, crassa ad-
 modum ignorantia laborans, de salute
 Ecclesiæ suæ minime sollicitus, ac vili-
 simum sordidissimæ avaritiæ mancipium;
 Iplius domus Cauponæ & foro haud ab-
 similis

similis erat, in hac enim vinum, pisces, ^{Sæcul. XV.}
 carnes, & quicquid delicatior appeteret A.C. 1411.
 palatus, venum exponebatur, cum ta-
 men sua suorumque domesticorum men-
 sa admodum parca atque jejuna esset;
 exiguum quoque famulorum numerum
 alebat, cunctis sua eidem servitia de-
 ferre abhorrentibus. Sordida hac vi-
 vendi ratione ab omnibus contemptui
 habebatur; nulla erat ejus auctoritas
 tam in Ecclesiasticis, quam in publicis
 regni negotiis, nec amicos sibi obsequiis
 conciliare: nec inimicos suos imperio
 reprimere potens; minus vero idoneus
 ad Pragensem Archiepiscopatum cum
 decore gerendum, vi cujus tamen Primas
 Regni, S. R. I. Princeps & S. Sedis Apo-
 stolicæ Legatus natus colebatur. Qua-
 propter cum Ecclesiæ Pragensis admini-
 stratio omnino conferenda esset cuidam
 Viro, qui tanto oneri atque honori par
 esset, præfecit ei summus Pontifex Con-
 radum Vissegradensis Ecclesiæ Decanum
 & Olomuci in Moravia Episcopum, qui
 paulo post ad ipsum Pragensem Archie-
 piscopatum evectus fuit.

§. XLV.

*Bullæ contra Ladislaum in Bohemia
 promulgatæ.*

Wenceslaus, utpote Ludovico Ande- *Raynald. ad*
 U 5 gaven- *an. 1411. n. 2.*

Sæcul. XV.
A.C. 1411.

gavensi, proin etiam Pontifici admodum propensus, Bullas Joannis XXIII adversus Ladislaum datas, mox ut adveniant, lætus acceptavit, ac per totum Bohemiæ regnum publicari jussit, adjecta in eos pœna, qui sese illis opponere præsumerent. Nihilominus Hussitæ a Joanne Husso Pragam reverso stimulati, eas acriter impugnabant, dicentes: Vicario Christi indignum esse facinus, quod Christianos ad fidelium cædes excitaret. Joannes Hussus exinde opportunam spirituum suum zelum exerendi occasionem nactus, mordaci lingua adversus Indulgentias, & sacras militias invehi cœpit, proterve Legatis Papæ respondens: se etiamsi affaretur vivus, nunquam tamen summi Pontificis Constitutionibus obtemperaturum, ac protinus responsi sui temeritatem purgaturus, libellum affigi jussit, quo omnes Doctores, Religiosos, aliosque provocavit, ut contra Theses, quas de Pontificia bellum sacrum indicendi potestate expositurus esset, secum decertaturi convenirent. Igitur præstituta die ad certamen descendunt, sed nonnisi clamoribus dimicatum, ipso etiam Hieronymo Pragensi ibidem verbosum valde sermonem perorante: Academiae Rector hancce Joannis Hussi impudentiam stomachatus omnes discedere præcipit, quo facto Scholares Hieronymum de Praga, populus

populus vero Joannem Hussum comitan- Sæcul. XV.
A.C. 1411.
tur usque ad Ecclesiam Bethleem, quam
prædices quidam Nobilis, Joannes de
Mulheim erexit, dotavitque, illiusque
curam sibi concreditam Hussus habebat.

§. XLVI.

*Seditio Hussitarum contra Indulgen-
tiarum Prædicatores Pragæ
orta.*

Altera post disputationem die redeunt
ad clamores, & Hussitarum non pau-
ci communibus votis decernunt, se nul-
latenus indulgentias prædicari permiffu-
ros. Moxque in Verbi divini Præcones
violentas manus injiciunt, inhumanis
verberibus ac verbis eos dure excipiunt,
adeo, ut Universitatis Rector Joannem
Hussum, & Hieronymum de Praga, qui
gratia apud populum valebant, adire at-
que rogare compulsus esset, ut sua au-
thoritate seditiosorum tumultus compe-
sicerent, ac certiora mutuæ cædis peri-
cula averterent. Annuit uterque, dum
vero proxima die Dominica quidam Sa-
cerdos de bello sacro verba faceret, &
paulo durius contra Joannem Hussum
declamaret, quidam Sutor gente Polo-
nus Prædicatori in pleno confesso men-
dacii calumniam impingere ausus est. In
alia quoque Ecclesia Hussita quidam a-
perta

Sæcul. XV.
A.C. 1411.

perta voce effatire non dubitavit, Papam esse Antichristum. Alius natione Boemus Religiosum quemdam in suo monasterio, cum ad populum e suggestu diceret, gravissimis infectatus est conviciis. Hi tres seditiosi Homines jussu Magistratus in carceres conjecti sunt. Verum Scholares, agmen ducente Joanne Husso, confestim ad arma convolant, horum libertatem insolentius postulantes; quorum tamen furor brevi deseruit, facta eis spe, quod nulla mortis poena hi captivi plectendi forent; interea vero intempesta nocte ipsis in carceribus amputata fuere capita. Populus ubi horum sanguinem per portæ rimas decurrentem conspexerat, velut agmine factò concurrat, eis que honores S. Martyribus debitos desert, ac decollatorum corpora veluti totidem sacras Reliquias ad Sanctuarium Ecclesiæ, Bethleem dictæ reponit, ipso Joanne Husso de illis tanquam Sanctis orationes declamante.

§. XLVII.

*Dissidia in Galliis Burgundum inter
& Aurelianensem.*

Juven. Ur.
In. Hist.
Carol. VI.

Dissensionum in Galliis necdum finis erat; Dux Aurelianensis necem Patris sui vindicandi obtentu omnia cædibus, horrendisque latrociniis miscebat.

S. Clo-

S. Clodoaldi & S. Dionysii oppida vi occupat, atque in ipsam urbem Parisiensem se penetraturum, Regemque folio depulsurum comminatur, suæ factionis focii, se hanc Metropolim tam certo unicoque hiatu devoratos jactitabant, ut nimium præfestini jamjam inter se urbis spolia dividere fuerint auditi. Nil enim ardentius quærebant, quam totalem illius direptionem. Verum Parisienses Burgundi Ducis partibus addicti, exploratis Aurelianensium consiliis postulant, ut Comes sancti Pauli, Gubernator urbis constitueretur, quod & ipsis datum fuerat. Insolita tamen omnes admiratio suspensos tenuit, quod tantæ Nobilitatis Vir, nec illustriorum familiarum gratiam fovere, nec honoratorum civium amicitiam sibi conciliare intentus, non nisi ex infimæ plebis homuncionibus sibi amicos creare studuisset, atque officii sui onera cum tribus filiis cujusdam regii Lanionis, cognomento *le Goix* partiri minime erubuisset.

§. XLVIII.

Lanionum Parisiensium temeritas.

Igitur hi tres Lanionis Filii, conscripto *Monach.*
 quingentorum ejusdem sæcis juvenum *S. Dionys.*
 agmine, innumera mala atque tumultus *l. 31. c. 7.*
 excitant, non paucos Viros Nobiles, plurimos *p. 763.*

Sæcul. XV. rimos, eosque spectatissimos Cives Urbe
A.C. 1411. excedere compellunt, præcipue vero il-
 los, qui Ducis Aurelianensis partibus ad-
 hærebant, adversus quos summam fo-
 vebant invidiam.

§. XLIX.

*Aurelianensis Factio a Burgundo
dispersa.*

Interea vero Aurelianenses copiæ Picar-
 diam deprædantur, atque ipse Dux
 Montem Ericum suæ subjicit potestati.
 Quapropter Burgundus, hortatu Aquit-
 tanniæ Ducis, a Rege revocatus cum sex-
 xaginta armatorum millibus in Picar-
 diam movet, & Hamonam Urbem cin-
 git, vique expugnat: Verum Picardos
 inter & Flandros dissensione circa hujus
 urbis deprædationem oborta, ulterius
 haud progredi valens, pedem referre
 coactus est. Laniones tamen Castello
 Bicestriensi, quod Bituricum Duci pare-
 bat, ignem subjiciunt. Ex adverso Au-
 relianensis suum furorem in Parisiensem
 civitatem effundere parans, turrim S.
 Clodaldi per summam perfidiam illius,
 qui eam defenderat, occupat. Jamque
 proximius urbi imminet, cum subito Bur-
 gundiæ Dux Anglorum subsidio munitus,
 accurrit, per medios hostium phalanges
 penetrat, urbemque die trigesima Octo-
 bris

bris gloriosus ingreditur, velut Gallicæ Sæcul. XV.
 libertatis vindex ubique proclamatus. A.C. 1411.
 Ex illo temporis articulo Aurelianensis
 factio numero & potentia decrescebat,
 castrumque S. Clodoaldi, desideratis plus-
 quam nongentis Nobilibus Aurelianensi
 Duci adhærentibus, recuperatum, atque
 ipse Dux Urbis Parisiensis obsidionem
 solvere coactus est, demum apud castrum
 S. Dionysii collectis exercitus sui reli-
 quiis turmatim omnes beneficio pon-
 tium, quibus sequanam jungebant, sese
 præcipiti fuga proripuerunt.

§. L.

*Pax Polonos inter & Teutonicos
 restituta.*

Hoc anno Poloni cum Equitibus Teu- Blagoff. de
 tonicis, conciliatore Alexandro Vi- reb. Pol.
 toldo magno Lithuanie Duce, Torunii l. 17. p. 278.
 pacem inibant, cujus articuli sequentes
 erant: Polonie Rex, quicquid in Prussia
 conquisivit, Equitibus restituat; omnes
 Commendatores, & Equites captos in
 libertatem asserat; Ordo Teutonicus cer-
 tam pecunie summam pro lytro Ladis-
 lao Jagelloni Polonie Regi pendat; E-
 quites Samogitiam Duci Lithuano,
 quamdiu in humanis aget, cedant, ea ta-
 men lege, ut eo fatis functo ad Equites
 redeat. His Scriptorum nonnulli duas
 subjun-

Sæcul. XV.
A.C. 1411.

subjungunt pacis condiciones, quarum prima erat, quod articuli controversi sententiæ Pontificis tanquam Arbitratoris subjiciantur; Altera vero, quod Stolpiæ & Massoviæ Duces necnon Sigismundus Hungariæ Rex, si ipsis huic paci accedere placuerit, sub eadem comprehensi censeantur. Pace ita conclusa Poloniæ Rex Legatos suos ad Joannem XXIII decernit, quos quidem summus Pontifex perbenigne excepit, nunquam tamen adduci potuit, ut sacræ contra Tartaros expeditioni, quam legati nomine Regis petebant, consentiret, quoniam adversus Ladislaum Neapolis Regem jamjam sacræ ejusmodi militiam indixerat, seu verius, quia Sigismundus & Equites Polonorum desiderio obluçtati fuerant, veriti, ne Rex Poloniæ hujus belli obtenta arma contra ipsosmet converteret.

§. LI.

*Bellum sacrum a Joanne XXIII. in
Mauros decretum.*

Eodem anno Joannes XXIII aliam sacræ expeditionem decrevit, quæ honorificum magis præseferbat titulum, ac illa contra Ladislaum indicta; hac enim conatus erat Maurorum Granatensium insultus frangere, qui in Castellæ regnum irrumpentes, Christianos immani cæde afficie-

afficiebant. Igitur Cardinalis Jordanus ab Urfinis obtenta sacram hanc militiam promulgandi facultate tanquam Sedis Apostolicæ Legatus in Hispanias venit, minus prospero tamen Legationis suæ successu; Benedictus enim Papa in hoc regno suum adhuc imperium exercens, Joannis XXIII. Bullas flocci pendebat, aliunde etiam Ferdinandus Arragoniæ Rex cum Mauris inducias pactus erat, arma sua in Orgelitanum Comitem conversurus. Hic autem bellum adversus Mauros coeptum tandem suæ cervici impendere sentiens, Ferdinando fidem suam jurejurando obstrinxit. Cum vero hæc subjectio non nisi ad fallendum instructa esset, paulopost ad arma Comes rediit, ad tantas tamen brevi tempore redactus angustias, ut Ferdinandi clementiam suppliciter implorare coactus fuerit, qui eidem vitæ quidem gratiam fecit, ad perpetuos tamen condemnavit carceres, in quibus etiam contabuit.

Sæcul. XV.
A. C. 1411.

§. LII.

Concilium a Papa Romæ indictum.

Anno necdum exeunte Papa ad Mensum Aprilem anni sequentis Concilium indixit Generale Romæ celebrandum, morem gesturus Synodi Pisanæ decreto, quod intra trium mensium spatium

Labh. Conc.
tom. XI.
p. 2323.
Monach. S.
Dionys. l. 32.
p. 843.

Hist. Eccles. Tom. XXV.

X

tium

Sæcul. XV.
A.C. 1412.

tium œcumenicam Synodum convocandam esse præcepit. Bulla hanc in rem data legitur Mense Majo Anno Domini millesimo quadringentesimo undecimo. In ea Pontifex ineluctabilem exponit festuendi necessitatem adversus Ladislaum, & Gregorium, quos vivis admodum depingit coloribus. Memorat hanc Synodum de Cardinalium suorum consilio hunc in finem esse decretam, ut de reformatione Ecclesiæ ageretur. Omnes Reges, Principes, Magnates, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Prælatos, Capitula, Monasteria, ut vel se vel per Procuratores intervenirent, sollicitat, promisso omnibus & singulis nemine excepto, salvo liberoque com-
meatu. Tandem Principibus atque Episcopis præcipit, ut cunctos ad hoc Concilium venturos protegere vellent, præcipue vero illos, qui propter inimicitias aut forenses lites sibi periculum ex itinere timere possent.

§. LIII.

*Tractatus pacis inter Joannem XXIII.
& Ladislaum.*

An. 1412. **L**adislaus anno superiori a Pontificis & Ludovici Andegavensis exercitu tu-
Niem in vita nestam passus cladem in extremo cun-
Joan. c. 21. cta perdendi discrimine positus erat, nunc
verò

vero Ludovicum in Gallias rediisse vix Sæcul. XV. A. C. 1412.
 comperiens, lapsas res suas feliciter re-
 parabat, præcipuos Pontificii agminis
 Duces ad suas trahendo partes; quini-
 mo tempore messis cum copiis suis usque
 ad Romanæ Urbis portas penetrabat.
 Equidem primo hostium impulsu Ladis-
 lai exercitus fuerat propulsatus, ast re-
 staurato prælio Rex palmam urbisque
 imperium prope in manibus tenebat.
 Quare Joannes XXIII, cum potissimum
 rebus suis pessime consultum iri prospice-
 ret, ac merito suorum belli Præfecto-
 rum fidem sibi suspectam haberet, his mu-
 tua inter se dissidia foventibus, ex quibus
 præcipui erant Paulus ab Ursinis, Sfor-
 tia, & Braccio Perusinus, aliis, eisque
 plurimis aliunde perfidia notatis, Ladis-
 laum, quem ferro vincere desperabat, au-
 ro delinire tentat. Ergo decima quinta
 Junii Anno Incarnationis millesimo qua-
 dringentesimo duodecimo Papam inter
 & Ladislaum foedus pacis initur, datis a
 Pontifice centum aureorum millibus per
 quemdam Florentinum ad Regem dela-
 tis; sancitis præterea aliis concordiae
 legibus, tam parum Pontifici, quam La-
 dislao honorificis.

Sæcul. XV.
A.C. 1412.

§. LIV.

Hujus Pacis Articuli.

*Raynald. ad
an. 1412.
n. 3.*

Joannes enim Papa Ladislaum tanquam Neapolis Regem venerabatur, quamvis eundem honorem jam antea Ludovico Andegavensi detulisset. Promisit etiam se jus in Siciliae regnum Ladislao asserturum, eique ad propulsandum Alphonsum, qui Benedictum XIII tuebatur, copias subministraturum; nec minus creaturum se Ladislaum Romanæ Ecclesiæ vexiliferum, assignatis pro pensione ducentis aureorum millibus, atque in fidem promissi oppignoratis, Asculo, Viterbio, Perusio & Benevento Urbibus. Præterea se remissurum vectigal solido decennio non persolutum, quod in singulos annos ad quadraginta aureorum millia ascenderat. Spondit vero Ladislaus, se Joanni XXIII obedientiam delaturum, atque a Gregorio defecturum, ea tamen lege, ut Joannes huic Pontifici quotannis quinquaginta aureorum millia numeraret, eidemque collata Marchiæ Anconitanæ Præfectura, tres ex Gregorii affinibus Cardinalium numero adscriberet. Denique pollicitus est Ladislaus, se Gregorium Pontificem, si hisce concordie pactis adversaretur, vel in Provinciam vel in Dalmatiam relegaturum.

§. LV.

*Ladislaus palam Joannis XXIII.
obedientiam professus.*

Attenta hac pace Ladislaus datis ad *Raynald.*
Joannem Papam literis declarat, se *ibid. n. 2.*
quidem de ejus electione, an canonica
foret, olim dubitasse, re autem in Ge-
nerali Prælatorum atque Doctorum con-
ventu maturius pensata hanc legitimam
comperisse: quapropter se aliorum quo-
que Regum, Principum atque orthodo-
xarum Rerumpublicarum, quæ in ejus
obedientia militarent, vestigia premere,
firmiter statuisse. Itaque Beatitudini
vestræ, inquit, tenore præsentium nuntia-
mus, quod nunc firme credimus & indu-
bitanter profiteamur, præfatam assumptio-
nem vestram ad regimen Romanæ & u-
niversalis Ecclesiæ inspiratione divina fuis-
se canonice celebratam, & ut hæc & alia
in cunctorum notitiam deducantur, pro per-
sona nostra, & pro omnibus aliis nostris
subditis reverendissimo Domino Raynaldo
S. Viti Diacono Cardinali (hic erat Car-
dinalis Brancatius tunc Joannis XXIII.
Legatus) commissario Sanctitatis vestræ
reverentiam & obedientiam dedimus, vosque
Joannem XXIII. in verum & unicum Ro-
manum Pontificem cognovimus, & cogno-
scimus.

Sæcul. XV. *scimus. Datum Neapolis anno MCCCCXII.*
 A. C. 1412. *die XVI. Octobris.*

§. LVI.

Gregorius Papa Ariminum profugus.

Ignorabat ab initio Gregorius pactas concordiae leges, imo Ladislaus, cum hæc consilia animo agitare, ad artes suas tutius occultandas Pontificem, iisdem omnino, ut antea, honoribus excipit, quin etiam, cum Gregorius tractu temporis totam negotii summam edoctus, Regem fractæ fidei arguisset, ipse pacem cum ejus æmulo a se initam constanter inficiatur. Nihilominus postridie ejus die per nuntium Gregorio præcipit, cum suis se reciperet, atque a Regno Siciliæ discederet, præfinito hunc in finem termino nimium arcto. Gregorius tunc primum discrimen sibi proxime imminens animadvertit, proin perspecta Ladislai perfidia duas naves Venetas conducit, quas Cives Cajetani coemptis protinus earum mercibus exonerabant, ut Papa tribus duntaxat Cardinalibus suisque domesticis stipatus illas conscendere, & in altum mare provehi posset, qui & post aliquot dierum decursum secundo vento ad Marchiam Anconitanam appulsus est, ubi sub clientela Caroli de Malatestis, qui Gregorium nec in adversis unquam dere-

dereliquerat, securus e navi sua descen- Sæcul. XV.
dit. A. C. 1412. Itaque Arimini, quæ civitas Caro-
lo parebat, sedem suam fixit, & supera-
tis haud vulgaribus periculis unacum tri-
bus suis Cardinalibus in vigilia Nativita-
tis Dominicæ hanc urbem ingressus est.

§. LVII.

Concilium Romæ celebratum.

Interea temporis Joannes XXXIII. Syno- Conc. Gene
dum a se ad Mensẽm Aprilem hujus tom. XI.
Anni indictam, præstituto tempore Ro-
mæ celebrat. Accurrunt ex Italia, Bo- Monack. S.
hemia, Hungaria, Anglia, Scotia, Ger- Dionys. l. 32.
mania, aliisque hujus Pontificis obse- Et 33.
quio addictis regionibus plurimi Archie-
piscopi, Episcopi, Primates, alique Viri
Ecclesiastici huic Concilio interfuturi.
Rex Franciæ suos quoque Legatos illuc
decernit, reformationem Ecclesiæ in ca-
pite & membris sollicitaturos. Hi e-
rant Bernardus de Chevenon Ambianen-
sis Episcopus, Simon Cramaudus, Pa-
triarcha Alexandrinus, & Petrus de Al-
liaco Cameracensis Episcopus, ambo a
Pontifice ad Cardinalitiam dignitatem e-
vecti. Quibus adjuncti erant Parisien-
sis Academiæ Deputati. Verum hæc
legatio præcipuo suo frustrata est fine,
nimirum Ecclesiæ Gallicanæ exemptio-
ne a decimis, præstandis servitiis, cete-
risque

Sæcul. XV. A.C. 1412. risque intolerandis oneribus, quibus ea a Joannis XXIII. Prædecessoribus jam ab aliquo tempore opprimebatur. Quippe Bernardus de Chevenon Ambianensis Episcopus, hujus Legationis caput, hunc articulum sicco pede præteriens, in id potissimum incubuit, ut ipse ad Bellovacensem Episcopatum transferretur, Regi vero & Proceribus Franciæ ad plura & pinquiora Ecclesiæ Gallicanæ beneficia nominandi prærogativa concederetur. Hinc factum, ut hujus Ecclesiæ, quæ sub exactioibus Curie Romanæ a Joanne XXIII. innovatis gemebat, commoda omnino negligenterentur, in superhabitis Academiæ Deputatorum monitis atque precibus.

§. LVIII.

Concilium a Papa dissolutum, atque in aliud tempus remissum.

Raynald. ad ann. 1412. s. I. Paucissimi ex omnibus Prælatibus, qui Romam iter aggressi fuerant, eo pertigere, libero aditu interclusi a Ladislai copiis, vias huic urbi proximas obsidentibus. Plurimum nempe Regis intererat, hujus Concilii successum evertere, eo quod Pontifex illud Pisanæ Synodi, a qua Princeps ille regia dignitate exuebatur, supplementum esse declarasset. Unde omne tempus absque fructu terebatur, nihil-

nihilque in bonum Ecclesiæ actum est, i-
mo Pontifex Concilium dissolvere, atque
in aliud tempus remittere compellebatur.

Clemangius casum plane singularem in
hoc Concilio occurrentem narrat, a Theo-

dorico Niemo confirmatum, quem ipse-
met quoque Spondanus Baronii Anna-

lium Continuator recenset. Verum, cum
Clemangius Joanni XIII. parum affectus,
in Benedictum XXIII. autem nimium

quantum propensus esset, vix non de
ejus fide dubitare fas est. Eventus ta-

lis esse dicitur. Dum prima die, Missa
de more celebrata, totum Concilium con-

sedisset, derepente teter ac feralis bubo
e quodam Ecclesiæ, in qua Synodus ce-

lebrabatur, angulo erupit, atque horri-
cam vocem edens, oculos in Joannem

defixit, ex cuius aspectu Pontifex con-
territus, nec lingua nec mente constitit,

tandemque primus ipse, demum reliqui
omnes terrore pleni præcipiti fuga dila-

psi sunt. Rediit Sessione proxima idem
bubo semper irretorta acie in Joannem

XXIII oculos intendens; cum vero Præ-
lati bubonem clamoribus, aliisque me-

diis ab Ecclesia depellere nequidquam
tentassent, crebris fustium ictibus eum
interfecere. Unde ipsemet Spondanus

infert, ex ejusmodi fortuitis casibus nul-
lum rei futuræ argumentum esse peten-
dum. Ceterum Papa, cum suum Con-

Sæcul. XV.
A. C. 1412.

Spond. ann.
1412.

Clemang.
tract. de
Conc. Gen.

1412
1412
1412

Sæcul. XV. cilium prorogando, nullum tempus nec
 A.C. 1412. locum designasset, Sigismundus ad eum
 literas dedit, quibus illum hortabatur,
 ut de neutro decideret, donec ab eo Le-
 gatos reciperet, qui locum & Concilii
 tempus cum ipso communi voto defini-
 rent; cujus postulato annuit Pontifex.

§. LIX.

*Bulla adversus Wiclefistas &
 Hussitas.*

*Lab. Conc.
 tom XI.
 p. 2323.*

Nullum de toto hoc Concilio exstat de-
 cretum, præter Bullam hoc anno
 contra Wiclefistarum atque Hussitarum
 Bohemiam foede vastantium errores ful-
 minatam. Per hanc Pontifex damna-
 tionem librorum Wiclefi, eosque, si
 qui adhuc reperiantur, publice concre-
 mari jubet, illos etiam, qui hujus Con-
 stitutionis violatores aut contemptores
 extiterint, tanquam hæresis fautores pu-
 niendos, comminatur. Tandem omnes,
 qui Joannis Wiclefi memoriam tueri
 attentaverint, intra terminum novem
 Mensium Romam in judicium vocat. Hu-
 jus Bullæ nec Joannes Hussus, nec cele-
 briorum Bohemæ Scriptores ullam fa-
 ciunt mentionem. Certum tamen est,
 hunc hæresiarcham eodem hoc anno ve-
 hementius in Pontificem fuisse invec-
 tum; Nam e suggestu impugnabat sacras mili-
 tias,

tias, ceu anti-christianam crudelitatem; **Sæcul. XV.**
 Indulgentias habebat pro impia Evange- **A. C. 1412.**
 licæ gratiæ profanatione; Pontifices,
 Commissarios, atque indulgentiarum quæ-
 stores tanquam Anti-Christi Discipulos
 convitiabatur; excommunicationis me-
 tum explodebat, ac timorem panicum
 criminabatur, & contra Purgatorium li-
 berius declamabat; Verbo, ex cunctis
 ejus libris, quos tunc temporis edidit, to-
 ta sua rabies, & maxima sui adversus
 Clerum furoris vis deprehenditur.

§. LX.

*Papa ob impositas exactiones Roma-
 nis exosus.*

Stabilita cum Ladislao concordia Joan- **Niem. in vit.**
 nes XXIII Romæ optata fruebatur **Joan. p. 369**
 tranquillitate. Cum autem per obsequio- **370.**
 rum lenocinia Romanorum animos sibi
 devincere debuisset, ille ex adverso om-
 nia sua studia eo convertere videbatur,
 ut illorum in se concitaret invidiam, uni-
 ce in hoc ingeniosus, ut nova semper sub-
 ditos suos gravioribus oneribus opprimen-
 di adinveniret nomina; quicquid ad sa-
 turandam suam auri famem excogita-
 verat, id bonum & æquum esse judica-
 bat, & tributa in vinum, & frumentum
 imponebat adeo immodica, ut omnia
 pretio admodum caro venderentur; Vina
 quoque

Sæcul. XV.
A.C. 1412.

quoque adventitia tam gravi onerabat ve-
ctigali, ut Oenopolæ nullum amplius Ro-
mam adveherent, sua vina cum majori lu-
cro in patria dividentes. Ladislaus
Pontifici par pari relaturus, sub severis
pœnis vina Romam deferri inhibuit, jus-
sitque pro quolibet dolio duos & amplius
aureos pendi, adeo, ut tributi exactio
pretium vini excederet. Ita nempe Pa-
pa & Ladislaus mutua avaritia se invi-
cem deludebant, Romanis interea se
deceptos fuisse plangentibus, qui suis ca-
larnitatibus per foedera Pontificis cum La-
dislao inita, abunde subventum iri cre-
debant, spe freti, ex Siciliæ & Neapolis
regnis quævis victualia in tanta copia
Romam advehenda, ut per longam an-
norum seriem de nulla rerum penuria
sollicitos esse oporteret, proin Joanni XXIII.
omnem præcisam fore occasionem, qua
urbem suam intolerabili tributorum ma-
gnitudine opprimere posset.

§. LXI.

*Bullæ Pontificis ad Universitatem
Parisiensem.*

*Hist. Uni-
vers. Paris.
tom. V. p.
1412.*

Francia continuis Burgundiæ & Aure-
liæ Ducum factionibus dilacerabatur,
quibus tamen Pontifex nunquam sese im-
plicasse videtur. Unice supersunt binæ
illius Constitutiones in favorem Parisien-
sis

sis Academiae datae. Prior ad Joannem Gerfonium tum Universitatis Cancellarium scripta est, qua illi, ejusque Successoribus omnes Magistros, cunctosque Academicos a censuris Sacrae Sedi reservatis absolvendi privilegium concedit. Altera, quam ad Gerardum Parisiensem Episcopum direxerat, causas Academiae olim ad sanctam Sedem deferri solitas in tribunali Parisiensis Episcopi dijudicandas reliquit.

§. LXII.

Ferdinandus Rex Arragoniae nominatus.

Hoc demum anno die vigesima quinta Julii controversa Ferdinandi successio in Arragoniae regnum decisa fuit. Multum ad hoc conferebat Vincentius Ferrerius, qui in quadam oratione a se declamata decretoriam pronuntiabat sententiam; cumque nonnulli Comitis Origelitani Fautores id gravius ferrent, eos Vir sanctissimus in alio sermone tam prospero successu placabat, ut Ferdinandus die tertia Septembris Regia corona redimitus esset. Accepit etiam a Benedicto XIII Siciliae, Sardiniae & Corsicae Insulas, feudali lege possidendas, utpote Patrimonio Ecclesiae obnoxias; ita tamen, ut Rex pro defensione Romanae Eccle-

Sæcul. XV.

A.C. 1412.

Bzov. ad an.

1410. n. 28.

Marian. l. 19

Eccle-

Sæcul. XV. Ecclesiæ, & pro tuenda Pontificis aucto-
A. C. 1412. ritate quotannis tres trirèmes, & neces-
 farias Pontifici suppeditaret copias.

§. LXIII.

Commentarius Hieronymi a S. Fide.

Inter plurimos Judæos, quos Vincentius Ferrerius sacro fonte ablutos Christo reconciliabat, merito recensendus est celebris ille Josue Halorki, alioquin dictus Lurki, Benedicti XIII Archiater, qui in sacro Baptismatis lavacro nomen Hieronymi a sancta Fide adeptus erat. Hic cum Christiana sacra amplexatus esset, Anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo duos tractatus adversus Judæos elucubravit, alterum de mediis refutandi & convincendi Judæos; alterum de erroribus Thalmuth. Primus coram Benedicto Papa, ejus Cardinalibus, & numerofo Doctorum confessu perlectus est. In eo ostendit, quod viginti quatuor illæ conditiones, quas pro veri Messia adventu ipsimet Judæi necessario verificandas statuunt, jamjam secundum sacræ paginæ testimonia, & proprias Rabbino- rum traditiones in Christo Domino adimpletæ fuerint. In altero errores & Thalmuthi deliria confutat, demonstrat- que, in eo Charitati, juri naturali, Divi-
 no

Bibl. Patr.
tom. 4.

no Cultui, Legi Mosaicæ contraria, & Sæcul. XV.
 Blasphemias contra Jesum Christum con- A.C. 1412.
 tineri. Ex hujus commentarii lectione
 multi Judæorum Christo nomen dederunt,
 quo factum, ut coram Benedicto XIII
 cum illis plura instituerentur colloquia;
 in quibus Hieronymus a S. Fide inter
 ceteros propugnatores unus eminebat,
 semperque totus disputationis cardo in
 principiis, quæ ex ejusdem libris deprom-
 pta fuere, vertebatur, nec sine ingenti
 animarum lucro, exinde enim longe plu-
 res adhuc ad Christianorum castra trans-
 ibant, quo tamen Neophytus hic mul-
 tos adversus se Antagonistas excitabat.
 Quos inter Rabbinus quidam nomine
 Isacc Nathan edito libello, cui titulus:
Refutatio seductoris Hieronymo respon-
dit. In arenam quoque descendit iti-
 dem Rabbinus Dom Vidal Filius Levi,
 qui dissertationi suæ titulum: Sanctus
 Sanctorum, præfixit. Verum horum re-
 sponsa nunquam typis vulgata fuere. In-
 super exstat alterius cujusdam libelli me-
 moria adversus Hieronymum a S. fide
 compositi, cujus authographum scriptum
 asservatur Lugduni Batavorum in Biblio-
 theca, nomenque præsefert: *Opprobrio-*
rum liber.

Sæcul. XV.
A.C 1412.

§. LXIV.

*Fœdus Imperatorem inter & Polonia
Regem.*

*Dlugoff. l. II
pag. 121.*

Hoc item anno Sigismundus Imperator in Poloniam iter ingressus, cum Ladislao Jagellone Polonorum Rege fœdus inibat. Hujus concordiae præcipuus articulus fuisse dicitur, quod ad excidium Equitum Teutonicorum vires suas iungere, & Prussiam inter se dividere velent; Verum ipsemet Sigismundus Ladislao, quem in reditu Cassoviam usque superioris Hungariæ urbem itineris comitem habuit, auctor exstitit, ut delecto hoc articulo præter fidem sibi datam, & juramenti religionem nil amplius requireret, caussatus, ejusmodi pacti indignitatem facile effecturam, ut ab Imperio, in quo aliunde firmum satis necdum fixisset pedem, dejiceretur. Cæsar in eodem itinere equo delapsus tam gravi vulnere affectus est, ut de ejus vita actum esse crederetur, postmodum tamen recuperata sanitate iter suum profecutus est, & Ladislao præclaris muneribus aucto coronam, quam Otho III. Imperator Boleslao primo Poloniæ Regi dederat, restituit, unacum sceptro, pomo aureo, ense, atque innumeris ferme gemmis, aliisque hujus regni insignibus, quæ
Elisa-

Elisabetha Ludovici Poloniae & Hun- Sæcul. XV.
 gariæ Regis Mater in Hungariam trans- A. C. 1412.
 ferebat, verita, ne Poloni Filio ipsius ab-
 sente, ac interea in Hungaria commorante
 alium sibi Regem eligerent.

§. LXV.

Henrici IV. Angliæ Regis obitus.

Historici ad idem tempus Henrici IV
 Angliæ Regis mortem revocant,
 quamvis Mezerayus eandem ad diem vi-
 gesimam Martii anni sequentis remittat.
 Ex gemino, eoque specioso prætextu ad-
 versus hunc Regem Anno salutis mil- Juv. Urs.
 lesimo quadringentesimo quinto atrox hist. Carol.
 conflata est seditio. Obtendebant alii VI. p. 249.
 infelicem Richardum, cujus supra memi- Polyd. l. 10.
 nimus, injuste ab Henrico Rege exaucto- in fine.
 ratum fuisse; Isti vero oppressionem Ec-
 clesiastici Ordinis, ac populi, suasque li-
 bertates ab ipso violatas prætexebant.
 Verum cædes Archiepiscopi Eboracensis,
 qui inter conjuratorum Principes non
 infimus erat, haud parum seditionis mo-
 tus repressit. Equidem Innocentius VII.
 tunc temporis Ecclesiæ gubernacula te-
 nens necis hujus auctores anathematis
 poena plectebat, hoc tamen Pontifice pau-
 lo post e vivis erepto Gregorius XII. ex-
 communicationem sustulit.

Hist. Ecclesiast. Tom. XXV. Y §. LXVI.

Sæcul. XV.
A.C. 1412.

§. LXVI.

Lollardorum tumultus in Anglia.

Walsing.
p. 574.

Conc. Gen.
tom. XI.
p. 2323.

Vid. supra
lib. Cl. §. 5.
§. 6.

Idem Henricus IV Anno Domini millesimo quadringentesimo decimo adversus Lollardos seu Wiclefistas valde rigorosum promulgabat edictum. Ast Hæretici non modo affixis ad Ecclesiarum Londinensium valvas libellis, exercitum ex centum armatorum millibus constitutum contra omnes suæ sectæ adversantes sibi præsto esse declararunt, sed reapse jam ineunte hoc anno millesimo quadringentesimo duodecimo ingentes in regno tumultus suscitavit, atque aperte Marte adversus Clerum & Ecclesiæ dogmata insurgere cæperunt. Quibus permotus Thomas Arundelius Cantuariensis Archiepiscopus suorum Suffraganeorum conventum cogit, & nobilem quemdam Oldcastellium nomine, Lollardorum Principem in judicium vocat, atque eisdem, ut undecima Septembris die per se compareret, præcipit. Hic autem sprete citatione castrum suum, quod incolebat, munitionibus firmat. Nihilominus tamen comprehensus ad turrim Londinensem rapitur, frequentesque de eo habentur quæstiones, cum vero proxime adversus illum ferenda esset sententia, e turri fuga sese proripuit, & libertati reddi-

redditus, vindictæ cupidine exardescens Sæcul. XV.
 apertam concitavit seditionem, quæ ta- A.C. 1412.
 men nonnisi anno sequenti in publicas prorupit flammâs.

§. LXVII.

Aurelianensis fœdus cum Anglia.

In Francia Ducis Aurelianensis factio plurimis urbibus sese ejus imperio subtrahentibus indies decrescebat, præsertim cum & ipsa Aquitannia atque Occitania ad Regem deficerent, regimen Bituricum Ducis excutientes. Quapropter Dux ad incitas redactus, illisque Provinciis, ubi majori antea valebat auctoritate, expulsus se cernens, in armorum societatem Anglos evocat, initis tamen ejusmodi pactis, quæ vel maxime in Franciæ ruinam tendebant. Decumbebat eo tempore Rex gravi infirmitate pressus, nec de fœderis conditionibus prius quicquam cognoscebat, quam sanitati restitutus esset. Ex illo autem temporis puncto stirpem Aurelianensium, eoquod hostes essent sibi infensissimi, funditus excindere decernit, atque ad Ecclesiam S. Dionysii se conferens flammeum Galliæ vexillum vulgo *Auriflamma* dictum ibidem recipit, quod nunquam nisi vel adversus juratos regni hostes, vel contra infideles explicari solebat.

Y 2 §. LXVIII.

Sæcul. XV.
A. C. 1412.

§. LXVIII.

*Bituricum Urbs, ubi Dux Bituricensis
erat, a Rege obsessa.*

*Juv. Urs.
hist. Car. VI.*

Itaque Rex juncto sibi Burgundiæ Duce ipsum Bituricensem in sua Bituricum Urbe oppugnare statuit, tantaque itineris contentione totam emensus est regionem, ut licet mensis Junii calores ingravescerent, atque ipse ex impactu equi calce in crure saucius esset, nihilominus ne ullam quidem diem in stativis quieti indulgeret. Sub idem tempus ceteri quoque sui Belliduces Aurelianensium factionem in compluribus aliis locis bello premebant.

Nihilo minus Bituricensis urbis obsidio in longius tempus protrahebatur, partim ob plurimos, eosque belli peritia clarissimos Duces, qui fortitudine profus invicta hanc civitatem defendentes, obsidentium impetus eludebant, partim ob exortam in Regiis castris dissensionem; unde factum, ut obsidentium operæ seignius promoverentur. Ast hæc ipsa longior obsidionis mora tandem obsessos, qui frustra suppetias præstolabantur, ad extremas redegit angustias. Nec etiam benignior obsidentibus arridebat fortuna; quippe sæva lues latius serpens magnam Regii

Regii exercitus partem adeo consumpsit, Sæcul. XV.
A.C. 1412.
 ut Rex conditionibus pacis, quas Sabaudia Comites Bituricensis Nepos & Burgundia Ducis Gener, utrique diffidentium parti proposuerat, faciliores daret aures. Accesserat quoque Anglorum metus, qui eo ipso tempore, Ductore Thoma Lancastriae Principe, in Normanniam irruerant; Igitur Rex inopino Anglorum appulsu perterritus, omni cunctatione remota, consilia pacis maturare, ac cum Principibus in gratiam redire compulsus est; quo facto Aurelianensis Dux Anglis, quos evocaverat, expeditionis impensas resarcire promisit, eisque Joannem Engolismensem Comitem fratrem suum obsidem dedit. Sicque pax Antisiodori utrinque firmata fuit. Rex autem, utpote paulo post in pristinum relapsus morbum, primo Melodunum, inde vero, postquam melius se habere cæperat, Lutetiam Parisiorum deferebatur, quam urbem ingenti pompa, cum Regina conjuge, & Delphino intravit, pacemque non sine magno totius regni jubilo publicari fecit.

§. LXIX.

Roma a Ladislao capta.

Tunc primum Joannes XXIII. propria experientia edoctus intellexerat, Ladislaum

Y 3

dislaum

Sæcul. XV.

A.C. 1412.

Gobelin. in
Cos. med. c. 9.
S. Antonin.
part. 3. tit. 22
c. 6.

dislaum initæ pacis lenocinio nihil aliud animo voluisse, quam ut ipsum vana fœderis securitate sopitum, rebusque suis minus invigilantem eo certius ex insidiis opprimere valeret. Noverat enim perfidus Rex, Papam ab omni metu hostilitutum se credere, totumque ejus exercitum vix quatuor armatorum millia tumultuatim collecta recensere, eumque omni ferme præfidiario milite destitutum, ac denique in urbe morari etiam derelictum a suis belli Præfectis, Paulo Ursino, & Sfortia, primo eorum ad Marchiam Anconitanam sub regendæ hujus Provinciae prætextu, relegato; Altero autem omnino ad Ladislai partes deficiente. Igitur Ladislaus hac temporis rerumque opportunitate utendum ratus, novâ in Papam molitus est. Commodus etiam advenerat nuncius, qui Ladislao referebat, Pontificem suis exactionibus, atque inclementiori agendi ratione plurimorum in se concitasse invidiam. Quapropter Ladislaus his omnibus in re sua veris ex Marchia Anconitana, ubi dedita opera diutius se hæsurum simulabat, cum valido exercitu per Campaniam Romanam iter suum instituit, atque occupatis nobilioribus civitatibus recta ad ipsam Metropolim contendit; cumque suorum quingenti murum ex illa parte, quæ Ecclesiam sanctæ Crucis in Jerusalem

lem spectat, intempestæ noctis beneficio sæcul. XV.
 ante octavam diem Junii diffregissent, atque A. C. 1412.
 eandem Urbis regionem nullis excubiis
 munitam in suam redegissent potestatem,
 ipse nemine obsistente cum toto exercitu
 Prædatori quam Triumphatori similior
 Romam ingressus est.

§. LXX.

Joannes XXIII. Roma aufugiens.

Itaque capta ex insidiis urbe, omnibus Niem in vitâ
 metu ac mœrore ob inopinam La- Joan.
 dislai invasionem perculsis, nil reliquum XXIII.
 erat Pontifici, quam ut salutem fuga quæ-
 reret, ac Roma excederet; satis enim
 persuasum habebat, nec in Vaticani pala-
 tio, neque in arce S. Angeli tutum sibi
 fore præsidium. Quapropter sole ad oc-
 casum declinante equum celeriter con-
 scendit, ac Sutrium, oppidum octavi la-
 pidis intervallo Roma discretum perve-
 nit. Verum hanc ipsam Urbem obsidio-
 ne premendam veritus, eadem adhuc no-
 ste Viterbium discessit, ubi a Guberna-
 tore Urbis perbenigne exceptus fuit.
 Cum autem ibidem per paucos dies quie-
 ti indulisset, ad Faliscos, seu montem
 Fasconem venit, ibique a Ladislao acce-
 pit epistolam, in qua eum rogat, ut Le-
 gatorum, quos ei mittere cogitaret, ad-
 ventum expectaret, cum autem summo

Sæcul. XV. Pontifici nunciatum esset, Regem per a-
 A.C. 1412. lias literas Sutriensibus, Viterbiensibus,
 & Faliscis extrema quæque commina-
 tum fuisse, nisi se illius subicerent im-
 perio; ideo Joannes haud consultum ra-
 tus, ut Legationem a Ladislao oblatam
 præstolaretur, Senas usque profugit; u-
 bi tandem liberiore aura frui cæperat,
 se in hac regione securius, quam alibi sub-
 sistere posse confisus. Aliquamdiu ibi
 commoratus, inde Florentiam profectus
 est, sed ob Civium dissidia, aliis Pontifici,
 aliis Regi Neapolitano faventibus ne-
 quidem urbe exceptus, in suburbio, ubi
 suum Episcopus palatium habebat, consi-
 dere compulsus est. Ex hoc ipso domici-
 lio Joannes XXIII ad omnes Christi fi-
 deles literas dedit, in quibus eos de
 suis adversitatibus certiores reddidit, præ-
 cipue vero ad Henricum V. tunc tempo-
 ris Anglis imperantem scripsit, quæ epi-
 stola data legitur Mense Septembri An-
 no millesimo quadringentesimo decimo
 tertio.

§. LXXI.

*Tyrannis a Ladislao Romæ
 exercita.*

Summon. l. 4 Interea Ladislaus Romam ingressus hor-
Aretin. de renda crudelitatis licentia in Cives de-
reb. Ital. sæviit, totamque urbem suorum depræ-
pag. 257. dationi

dationi reliquit. Per duo milliaria & amplius ejusdem milites in tergis fugientium Papæ Ministrorum hærentes, quemcunque ex illis casus & fors in manus dederat, cædunt, capiunt vel exspoliant. Ipse Ladislaus ante omnia S. Joannis Lateranensis Palatium, & biduo post Vaticanum occupat, illiusque Custodem Cardinalem Barensem captum abducit. Comphres Prælatos omnibus suis bonis exutos trucidari jubet, Capellam Pontificiam diripit, sacrae Sedis Apostolicæ gemmas & monilia aufert, atque innumeras reliquias aureis laminis insertas, & gemmis pretiosis exornatas, necnon & ceterarum Urbis Ecclesiarum thesauros deprædatur. Insuper Basilicam S. Petri in Prætorium urbis, templa in tabernas convertit, atque ad aras equis pabulum substerni præcipit; omnesque Ministros a Papa in Urbe constitutos suis privat officiis, & Joannis XXIII. insignia atque vexilla ubique delet ac dejicit, suis econtra in turri S. Petri, Vaticano, & Ecclesia ad S. Joannem in Laterano, aliisque publicis locis præcipue in Capitolio substitutis. Post captum vero S. Angeli castellum longe adhuc majori debacchatus est furore, pluresque cives capitali multabat sententia, ceteris mitiori crudelitatis genere ad triremes, exilia, atque equleos condemnatis.

Y 5

§. LXXII.

Sæcul. XV.

A.C. 1412.

Sæcul. XV.
A. C. 1413.

§. LXXII.

Cardinalis de Chalanto ad Sigismundum Legatus.

S. Antonin.
part. 3. tit. 22

Joannes XXIII. usque ad Novembris auspicia Florentiæ moratus, ex hac urbe ad Sigismundum tum in Longobardia residentem scripsit, & negotio per epistolas prævie proposito ad eundem Cardinalem de Chalanto Legatum misit, opem adversus Ladislai violentias imploraturum. Haud segnius Cæsar Pontificem pari honore veneratus, legationem ad eum decrevit, quo factum est, ut intermedio hoc tempore frequens de loco, tempore, & Concilii celebrandi modo haberetur consultatio; omnes enim ejusmodi Synodum velut unicum tantorum in Ecclesia malorum reputabant fore remedium.

§. LXXIII.

Papa Bononiam profugus.

Niem. loc. cit.
p. 382. 383.

Quoniam vero Papa Florentiæ tutum haud ultra se credebat, Florentini quippe non modice sibi de Ladislao timebant, utpote quos ex insidiis invadere cogitabat, ideo Bononiam confugere statuit, quæ civitas jam anno priori de novo in Romanæ Ecclesiæ obedientiam reveria

reversa erat. Interea Ladislatus in sui Sæcul. XV.
 locum Comite de Troya tanquam Pro- A.C. 1413.
 Rege Romæ relicto, Neapolim proficisci-
 tur; Marchioni verò Atestino omnium
 copiarum in Patrimonio Ecclesiæ remanentium ultro supremum detulit imperium, quod tamen Marchio acceptare noluit.

§. LXXIV.

*Cardinales Legati ad Sigismundum
 Imperatorem missi.*

Italia ad tam luctuosum statum a Ladis- Bzov. ann.
 lao redacta, unice liberatorem suspira- 1413. ann.
 bat, omniumque spes & oculi in solūm ^{24.}

Sigismundum Imperatorem intenti hærebant; ipsemet enim potissimum intererat, ut adversus Turcas Hungariæ regnum misere devastantes, Christianos Principes adunaret. Hac ratione permotus Imperator, Forojulii adhucdum agens, bellum, quod cum Venetis ob quasdam terras in Dalmatia ab eis vi detentis gerebat, induciis ad quinquennium pactis ponere decrevit. Eodem quoque tempore Georgius Adornus Genuensis Republicæ Dux suos illuc misit Legatos, quos Sigismundus perbenigne excepit, eisque omnium suorum privilegiorum, quibus sui Prædecessores hanc Rempublicam antehac honorarunt, confir-

confir-

Sæcul. XV. confirmationem pollicitus est. Non multo post tempore Pontifex quoque ad Cæsarem duos legat Cardinales, nempe Antonium de Chalanto, qui tum jam partibus ejus accesserat, & Cardinalem Zabarellam unacum Manuale Chrysolora, Viro nominatissimo, quem ex eadem urbe eis Legationis socium adjunxit.

§. LXXV.

Papa mutato consilio hos Legatos plenaria potestate instruit.

Summus Pontifex ambobus hisce Cardinalibus dedit negotium, ut maturius consultarent de congregando Generali Concilio, quo pax Ecclesiæ restitui, nonnulli Europæ Principes bello divisi ad concordiam revocari, & Ladislai victoriæ, ejusdemque tyrannis cohiberi possent. At locum pro celebranda Synodo designandum Joannes XXIII Papa sibi soli reservare decreverat, ita tamen, ut nulli quidquam de interno animi sui consilio suboleret. Fixum ergo destinatumque in animo ejus erat, Sigismundo imponere, atque Legatis palam in mandatis dare, ut Imperatori Synodi locum eligendi libertatem relinquerent; interim vero in secreto eisdem consignare literas, quibus nominatim juberentur, ac severe pro-

prohiberentur ut non nisi ea loca, quæ ipse illis indicaret, acceptarent, reliqua vero cuncta rejicerent. Ast Pontifex cum Legatis suis solerti negotii hujus cura impense commendata, abeundi veniam daret, scriptasque mandati secretioris tabulas, quas manu tenebat, jamjam tradere vellet, derepente mutato consilio haud amplius eorum potestatem ad certa quædam Synodi loca restrictam voluit, sed id ipsum mandatum a se scriptum, postquam illud eorum oculis subjecerat, coram illis dilaceravit, eosque plena potestate instructos a se dimisit, ac dilaudatis eorum meritis, haud obscura affectus sui ac fiduciæ signa illis exhibens dixit, se se illorum prudentiæ ac fidei penitus committere. Leonardus Aretinus, qui huic Pontifici ab epistolis erat, quicquid in hac occasione gestum fuit, sequentibus enarrat.

§. LXXVI.

Leonardi Aretini relatio.

Qua in re, inquit ille, non videtur prætereundum mirabile quiddam, quod tunc accidit, ut omnia cælitus gubernari cognoscamus. Communicaverat mecum Pontifex arcane mentem & cogitationem suam. In loco, inquit, Concilii rei summa est, nec ego alicubi illud esse volo, ubi Imperator plus possit:

Leon. Aretini de reb. Ital. p. 258.

Sæcul. XV. possit: Legatis igitur istis, qui a me mit-
A.C. 1413. tuntur, mandata amplissima, potestatemque
 maximam ad honestatis speciem dabo, quæ
 palam ostentare possint atque proferre, se-
 creto autem mandatum restringam ad lo-
 ca certa, enumeravit mihi subinde loca.
 Cum in hoc proposito multos dies fuisset,
 tempus venit, quo proficisci Legatos oportebat,
 tunc remotis cæteris præter me u-
 num, legatos secreto allocutus est, multi-
 que verbis cohortatus ad munus legationis
 diligentissime obeundum, ostendens quanti
 ponderis illa res esset, cujus gratia mit-
 terentur. Deinde conversus ad benevolen-
 tiam, cum eorum prudentiam, fidemque lau-
 daret, ac melius illos cognoscere, quid se-
 ctu opus esset, quam seipsum dicebat. Dum
 ista commemorat, atque inculcat, affectus
 ipse benevolentia propositum diu cogitatum
 momento temporis immutavit. Deceveram,
 inquit, loca quædam nominare, a quibus nul-
 lo modo discederetis, sed in hoc temporis
 puncto sententiam muto, ac vestra pruden-
 tice cuncta permitto chartulamque, in qua ea
 loca scripta erant, in eorum conspectu dila-
 ceravit, absque ulla alicujus loci nominatione.

§. LXXVII.

*Urbs Constantiensis ab Imperatore pro
 loco Concilii nominata.*

*Vander-
 Hardt tom. I
 part. 10. pag.
 559. Et tom. 6
 p. 1.*

Animo præsensisse videtur Joannes
 XXIII, quæ sibi minus probarentur,
 Lega-

Legatos suos Sigismundo concessuros; Sæcul. XV. A. C. 1413.
 Nihilominus tempori, necessitatique parandum erat: Utrinque enim res periculis plena. Equidem Pontificis auctoritas in præcipiti stetit, dum totum se Legatorum arbitrio commisit. Ast eorum potestatem limitando omnino sibi fuisset timendum, ne forte penitus celebrandæ Synodi spe excideret, ex qua tamen sibi amplissima præcipue contra Ladislaum spondebat auxilia. Igitur in hoc rerum articulo consultius fore arbitratus, si luculento suæ in Legatos fiduciæ argumento eos ad munus bene gerendum incitaret, atque illimitata hac potestate instructos dimitteret, Sigismundum Laudæ conventuros; Quapropter Legati probe intelligentes, quod quidem Pontificis plurimum interesset, urbem secundum ejus beneplacitum designari, cum tamen longe major urgeret Cæsaris gratiam conservandi necessitas, Sigismundo Urbem pro convocanda Synodo nominandi libertatem relinquebant. Imperator Constantiam, urbem Imperialem in Circulo Suevico sitam selegit; hæc erat civitas sat commoda, liberrima, & quibusvis ad Concilium euntibus accessu facilis. Etsi enim Imperatori pareret, nihilominus Legati suo quoque consensu Cæsaris optioni suffragati sunt, abs dubio commune Ecclesiæ bonum privato

vato

Secul. XV. vato Pontificis commodo anteferendum
A.C. 1413. arbitrati.

§. LXXVIII.

Locus Concilii Papæ minus acceptus.

Pontifex tum Bononiæ hærens allato hujus rei nuncio tantam moeroris vehementiam sensit, ut animo plane concidens persæpe sortis suæ invidiam detestaretur, seu potius nimiam incusaret facilitatem, suamque imprudentiam, quam leviter a præconcepto desistens consilio sese manibus pedibusque ligatum tanti Regis mancipasset arbitrio, cuius ea esset auctoritas, ut cuncta, quæ forte Synodus adversus eum decerneret, exequi facile posset. Nihilominus huic quoque dolori suo imperare cogebatur, ne suspiciones ac Christiani Orbis odia in se provocaret, vel animum a Concilii celebratione omnino alienum proderet, quod certius eventurum noverat, si in aliorum notitiam veniret, Legatos suos sedulo de omnibus prospexisse mediis, ac plenæ securitati, quovis meliori modo, consuluisse. Cum itaque illimitatam auctoritatem a se Legatis datam fuisse nec inficiari, nec mandatum revocare posset, absque aperta tam Legatorum, quam Sigismundi injuria; Imperatorem convenire, primo quidem Placentiæ, postea vero

vero Laudæ animo tandem constituit, ad Sæcul. XV.
 alia forte consilia eum inducturus, A. C. 1413.

§. LXXIX.

*Colloquium Laudæ Papam inter &
 Imperatorem.*

Frequens in hac urbe utriusque erat col- Leonard.
 loquium, sed irrito semper successu, Aretin. de
 nunquam enim Joannis XXIII. votis in- reb. Ital.
 tentus respondebat eventus. Hic enim
 pro majori Cardinalium commodo Syno-
 dum in quadam Italiae urbe convocari
 desiderabat: Ast opponebat Imperator,
 non minus S. R. I. Electores Ecclesiasti-
 cos a superandis alpibus abhorrere. Si-
 gismundo igitur flecti nescio, Papa cede-
 re cogitur, atque inter utrumque con-
 ventum est, ut Concilium Constantiæ ad
 primam Novembris diem Anni supra mil-
 lesimum quadringentesimi decimi quar-
 ti celebraretur. Vix non integrum men-
 sem hæc consultatio tenuit, illique Papa
 semper in Pontificalibus folio insidens in-
 terfuit, assidente eidem Imperatore, qui
 Diaconi Dalmatica indutus erat.

§. LXXX.

Papa & Imperator Cremonam abeunt.

Pontifex atque Imperator Lauda di- Pogg. hist.
 scedentes Cremonam proficiscuntur, Flor. p. 157.
Hist. Eccles. Tom. XXV. Z a Ga-

Sæcul. XV.A.C. 1473.

a Gabrino Fonduli Domino invitati, qui hujus Urbis Gubernator eam immani tyrannide divexabat, & quamvis atroci in suos sævitia, ac crebra in vicinos perfidia infamis, nihilominus magni nominis Heros, atque acris consilii Vir audiebat. Hic Imperatorem & Papam, apud quos magna valebat gratia, die quadam convivio excipit, & data opera ad præaltam quamdam turrinam deducit, ex qua liberrimo oculorum prospectu etiam longissime distita, in unum collecta visus compendium emetiri poterant: ibi cum remotis arbitris solus cum ipsis versaretur, atque aliunde Ladislai partibus impense adhæreret, instigante ultionis libidine, Cæsarem & Papam in subjectum forum præcipites agere animo constituit, nefandum tamen ejus propositum, ne hospitii jura, atque religionem violaret, tempestivus pudor suppressit. Sacrilegam hanc suam voluntatem manifestabat Sacerdoti eum palam ad supplicii locum comitanti, dum Philippi Mariæ Mediolanensium Ducis jussu ob plurima a se perpetrata facinora comprehensus, post diuturnos carceres capitali supplicio multabatur. Eidem enim Sacerdoti fassus est, quod si ante mortem quidquam doleret, id vel maxime foret, quod animi sui instinctum minime secutus, Papam unacum Imperatore e domus suæ turri præci-

præcipitare neglexisset, quo tamen facto
immortalem sibi famam comparasset.

Sæcul. XV.

A. C. 1413.

§. LXXXI.

Synodus edicto Imperatoris convocata.

Sigismundus Constantia pro celebrando
Concilio nominata, instrumento pu-
blico, quod etiam hujus Urbis Magistra-
tus fide sua munierat, pollicitus est, Pa-
pam cum tota sua Curia omni securita e,
& plena atque integra libertate in di-
cta civitate fruiturum, omnibusque ho-
noribus summo Pontifici debitis exci-
piendum, ipsumque summam in suos Cu-
riales judicandi potestatem, ac liberam,
quandocumque placuerit, abeundi co-
piam habiturum. Hæc a Pontifice po-
stulata fuere, quæ, si denegarentur, eum
ad Synodum haud venturum, verebatur
Sigismundus. Quapropter Constantiæ
Magistratibus, Civibusque præcipiebat,
ut summum Pontificem omnibus, quæ
postularet, privilegiis potitum iri, instru-
mento publico sponderent, qui etiam se
hanc fidem datam fideliter executuros
juramento firmabant. Sub idem tempus
Imperator aliud publicavit edictum in
Villa Viglud, seu Vegui die trigesima O-
ctobris datum, quo omnes Christi Fide-
les, quibus id juris competeret, ad Syno-
dum vocavit, declarando semetipsum

Vander
Hardt tom.

6 p. 5.

Bzov ad

ann. 1413.

Sæcul. XV. huic Concilio interfuturum, ut eo vali-
A.C. 1413. dius tam publicæ quam privatæ securi-
 tati providere posset; daturum se quo-
 que omnibus petituris publicæ fidei li-
 teras; Pontificem etiam cum omnibus
 suis Prælatibus in Concilio existentibus ec-
 clesiastica immunitate plene gavisurum,
 ac denique omnibus Cardinalibus, Præ-
 latis, Principibus, cunctisque aliis tam
 Ecclesiasticis, quam sæcularibus, quæcun-
 que sibi viderentur necessaria, integram
 proponendi libertatem fore concedendam.

§. LXXXII.

*Litteræ Sigismundi ad Gregorium XII.
 & Benedictum XIII.*

Raynald.
ann. 1413.
n. 23.

Præterea Sigismundus Gregorium XII.
 datis literis ad Concilium venire hor-
 tatur, omnem eidem pollicitus securi-
 tatem, atque significans, quod hanc epi-
 stolam, ne forte ignorantiam obtendere
 posset, ad eum direxisset, missisque hunc
 in finem publicæ fidei literis itineris sui
 securitati prospexisset. Attamen Grego-
 rius, quamvis nonnisi Carolum de Mala-
 testis Arimini Toparcham ejusque fami-
 liares suæ obedientiæ adhucdum addi-
 ctos numeraret, semper tamen se ve-
 lut legitimum Pontificem gerebat, nec
 non adversus reliquos Christi fideles bruta
 vibra-

vibrabat fulmina, eosque pro schismaticis habebat. Sub idem tempus Sigismundus Benedictum XIII, ut Synodum accederet, pari modo admonebat, atque ad Ferdinandum Arragoniæ Regem mittebat Legatos, qui de mutuo Regem inter & Petrum de Luna agerent colloquio, ubi communi consilio de opportunitate extinguendi schismatis, & Ecclesiæ uniendæ mediis conferrent.

Sæcul. XV.
A.C. 1413.

§. LXXXIII.

Epistola Imperatoris ad Galliarum Regem.

Idem quoque Imperator non modo aliam dedit epistolam ad Carolum VI Franciæ Regem, sed etiam Legatos suos decrevit, qui eidem quam luctuosus esset Ecclesiæ status, quantave reformationis necessitas, exponerent, atque illum, ut vel per se, vel per solemnem legationem Concilium adire vellet, admonerent, & adderent, in dicta Synodo simul de Græcis cum Ecclesia latina reconciliandis agendum esse.

Monach.
S. Dionys.
hist. Carol.
VI.

§. LXXXIV.

Concilium a Joanne XXIII. per Bullam convocatum.

Joannes XXIII. a Sigismundo stimulatus die nona Decembris Anno Salutis mille-

Labbe Con-
cil. tom. 12.
p. 11.

Sæcul. XV. millesimo quadringentesimo decimo ter-
 A. C. 1413. tio Bullam edidit, qua Synodum convo-
 cavit, commemorans, ab Alexandro V. Prædecessore suo reformandæ Ecclesie negotium, quod in Pisano Concilio ad optatum finem perducere non poterat, ad proximam Synodum intra triennium celebrandam fuisse remissum, se vero in hujus defuncti locum, & cæpti operis perfectionem esse vocatum; ideoque Flarentiæ, quo ipsum deplorandus Ecclesie status confugere coegisset, exceptis a se Sigismundi Legatis, suos quoque Oratores ad eundem pro consummando hoc negotio ablegatos fuisse, tandemque mutuo utriusque partis consensu tam de loco, nimirum urbe Constantiensi, quam de tempore, id est, prima die Novembris Annæ sequentis inter eos convenisse. Post hæc in Laudensi colloquio hanc nominationem fuisse firmatam, nunc vero a se quoque præsentibus hisce literis eandem ratam haberi, atque ad hanc Synodum se etiam omnes invitare Christianos. Particulares quoque literas dedit ad omnia Regna, suæque obedientiæ Provincias, scilicet Franciam, Angliam, Germaniam, Poloniam, Bohemiam, Hungariam, aliasque regiones.

§. LXXXV.

Sæcul. XV.
A.C. 1413.*Subsidium Charitativum Pontifici in
Galliis indultum.*

Equidem summus Pontifex jam sub prima Papatus sui exordia Archiepiscopum Pisanum, Nicolaum de Robertis Equitem, & Godefridum de Peyrussa Doctorem Legatos in Gallias mittebat, ex procurationibus, & Ecclesiasticorum mortuorum spoliis pecunias exacturos. Quorum tamen postulatis Academia acriter obluata, Prælatos, ceterasque Universitates sollicitavit, ut ad impediendas ejusmodi exactiones suas quoque vires jungerent. Attamen frustra oppositis hinc remoris decretum fuit, ut Pontifici ex Cleri Gallicani redditibus *Charitativum* concederetur subsidium, videlicet dimidia decimarum pars; Huic concessioni Prælatorum quoque consensus accessit, & demum ipsa Universitas cedere compulsa est. Postea Archiepiscopo Legato Parlamentum adeunte, Godefridus de Peyrussa nunciat, sinceram Pontificis esse voluntatem, ut ad Ecclesiam in Capite & membris reformandam Concilium statuto tempore celebraretur; His perceptis quantocius jussu Regis solemnia Cleri Gallicani comitia in Urbe Parisiensi

*Vid. supra
§. XII.*

Sæcul. XV.
A.C. 1413.
siensi indicuntur, eo fine, ut libelli in-
struerentur Concilio porrigendi, & Cle-
rici de nimis oneribus, quibus Ecclesia
Gallicana a Curia Romana opprimeretur,
suas querelas ad Synodi Patres de-
ferrent.

§. LXXXVI.

*Liberiores Pontificis ausus in Gallis
repressi.*

Juven. Ur.
sin. hist. Car.
Vol. p. 251.

Interea, cum hæc gererentur, interceptur quædam hujus Legati Epistola, ad Secretarium Pontificis scripta, in qua eidem significat, quod Regii Parlamenti membra subsidii ex Beneficiis suis erogandi exemptionem jactitarent, atque hac super re privilegium a sancta Sede eis concessum allegarent; his addidit, Jurisdictionis Ecclesiasticæ auctoritatem penitus subversam iri, eoquod Parlamentum nulla habita Personarum ratione sibi facultatem arrogaret, Religiosorum, Episcoporum, imo & Cardinalium causas in possessorio cognoscendi. Hanc Epistolam ægerrime tulerunt Aulæ Proceres; quapropter decretum fuit, ut tota rei series Regi exponeretur, necnon eidem, quam periculosi, quantive momenti essent hujus Legati conatus, ob oculos poneretur, ac demum severe Legato interdiceretur, ne Regis, ejusque
Judicum,

Judicium, & præcipue judiciariam Parlamenti potestatem in causis possessoriis beneficiorum imposterum oppugnare præsumeret. Regi etiam supplicabant, ut hac de re ad Papam & Cardinales scriberet, quod & factum est. Paulo post Rex pensatis gravaminibus, quæ Universitas proposuerat, literas innovavit, quibus olim illorum jura asserta declaravit, qui subtractionis tempore beneficia acceperunt. Item beneficiorum nundinationi in Francia obviaturus, ex consilio Cleri atque Universitatum præcepit, ut Curia Romanæ haud amplius integrum esset, ulla Ecclesiarum Provisiones & commendas in toto suo Regno concedere, hancque in rem ad Joannem Papam, ut huic malo prospiceret, Oratores suos ablegavit. Quia vero Pontifex sui propositi immemor, nihil immutare, nec a solita sua agendi ratione desistere volebat, tandem Parlamentum jussit, ut edictum Mense Februario Anni millesimi quadringentesimi sexti conditum, quantum ad beneficia electiva spectaret, executioni mandaretur; cui edicto ipsius quoque regii Consilii auctoritas accessit.

Sæcul. XV.
A.C. 1413.

Vid. supr.
Lib. Cl. §. 53
& 61.

§. LXXXVII.

*Conventus Universitatis ad sedandas
Gallorum dissensiones.*

Universitas Parisiensis ad preces Aulæ
Regiæ,

Z 5

Juv. Urfin.
hist. Car. VI.
pag. 252.

Sæcul. XV. Regiæ, cujus partes tuebatur, diffidiis
A.C. 1413. Regnum scindentibus sese implicare co-
 gebatur. Igitur probe intelligens, Pro-
 cures Regni, eosque, qui clarioribus fun-
 gerentur Officiis, studiose ejusmodi tu-
 multus fovere, ut eo liberius populum
 opprimerent, ac præterea, nisi promptum
 malò adhiberetur remedium, Anglos
 jamjam in eo esse, ut Aquitanniam sibi
 subjicerent; his perpensis Universitas Re-
 gem alias optima meditantem confilia,
 ad regni sui reformationem vehementer
 excitavit. Secretum etiam habuit Con-
 ventum apud quemdam Carmelitam, no-
 mine Eustachium de Pavillis seu Poliaco
 Theologiæ Doctorem, ubi de noxiis ex-
 cessibus regnum vexantibus agebatur, il-
 lorumque causa atque origine sigillatim
 indagata, quilibet vel prout affectus, vel
 prout edoctus fuerat, suam edixit sen-
 tentiam. In hanc tamen omnes abie-
 re opinionem, quod præsentis rerum vi-
 cissitudines non minus funestæ esse pos-
 sent Gallis, quam propitiæ forent Anglis.
 Interea vero certi nihil statutum fuit,
 nisi quod stabilem inter Principes pa-
 cem procurare omnino necessarium esset.
 Rex quoque ex Primoribus sub finem
 Mensis Januarii consilium congregavit,
 ubi quam sincero affectu Universitas re-
 geretur, satis eluxit ex sermone, quem
 Ursinus Talvenda, nomine Facultatis de
 pacis

pacis negotio coram Rege declamabat, Sæcul. XV. A.C. 1413.
 acriter cunctas perstringens injustitias, quæ in administrando ærario Regio, in decernendis forensibus caussis, in Cancellaria, in Officiorum distributione, atque in re monetaria committerentur. Nemini eorum, quos delicti conscientia reos fecit, pepercit, nec ipsi quoque Arnaldo de Corbeia Cancellario, quamvis nomen ejus silentio prefferit; quem tamen Rex protegere non destitit.

§. LXXXVIII.

Oratio Joannis Gersonii coram Rege.

Pace Parisiis promulgata Joannes Gersonius Cancellarius nomine Universitatis, & Cleri coram Rege sermonem habuit, partim delicti veniam exoraturus omnibus Academiæ membris, horum tumultuum complicibus, partim circa alia maximi momenti argumenta disserturus, uti erant omnium Regni Ordinum reformatio, atque assassina Aurelianensis Ducis cædes. Admodum prolixa erat Gersonii oratio, quam tandem absolvit digrediendo ad S. Josephum, cui speciali devotionis affectu addictus erat. Nihilominus Academia sermonis hujus apologiam edere compulsæ est adversus nullos,

Hist. Univ. Paris to. V. p. 236.

Gerson. to. 3. p. 1345.

Vid. supr. Lib. Cl. 5. 98

Sæcul. XV. nullos, quibus pacem & quorundam Pro-
A.C. 1413. cerum honorem nimia libertate læsisse
 videbatur. Hanc quoque die quarta O-
 ctobris publicavit; (*) sed omni ratio-
 num suarum pondere nil amplius impe-
 trare poterat, quam quod, Parisiensium
 tumultibus tandem compositis, serio in-
 cumberetur examini, ac damnationi fa-
 mosæ illius elucubrationis, sub titulo:
Justificatio Ducis Burgundia, in qua fas
 esse tyrannum occidere, demonstrare
 contendebatur.

§. LXXXIX.

*Joannis Parvi propositiones jussu
 Regis discussæ.*

*Monach.
 Sandyon.
 l. 23. p. 933.*

Quapropter Rex Gerardo de Montaiga,
 seu Monte acuto, Parisiensi Episco-
 po, ejusque Officiali negotium dedit, ut
 unacum Joanne Poletto Ordinis FF. Præ-
 dicatorum, atque in Galliis hæreticæ
 pravitatis Inquisitore, certoque Theolo-
 giæ Doctorum numero conferrent, & hu-
 jus libelli propositiones sedulo examina-
 tas juridica configerent censura, oblato
 simul si opus esset, brachii sæcularis au-
 xilio.

(*) Habetur ad calcem Historiæ Concilii
 Pisani ab Iensantio conscriptæ.

xilio. Hæc Regis epistola data fuit die ^{Sæcul. XV.} septima Octobris Anno Salvatoris nostri ^{A. C. 1314.} millesimo quadringentesimo decimo tertio, in qua tamen nec Burgundiæ Dux, nec Joannes Parvus nominatim expressi leguntur, sed duntaxat sermo fuit de multis hæresibus, atque fidei erroribus, bonis moribus ac tranquillitati status summe periculosis, qui aliquibus abhinc annis in Gallias irrepsissent, atque ad exterarum quoque Regiones sese effundere cæpissent. Ex his literis evenit, quod in ædibus Episcopi celebris haberetur congressus, trigesima Novembris die inchoatus, cujus quinque recensentur Sessiones, earumque prima celebrata est die mox dicto, altera quarto Decembris, tertia ejusdem Mensis die decimo nono, quarta decimo nono Januarii Anno sequenti, ac denique quinta, duodecimo Februarii.

In prima sessione lecta est epistola Regis unacum septem propositionibus a Gersonio ex libro Joannis Parvi decerptis. Quænam autem fuerint hæ propositiones, percipere lubeat.

§. XC.

Propositiones ex libro Joannis Parvi extractæ.

- I. „Licitum est unicuique subdito aut
 „ vassallo, honorabile, ac merito-
 „ rium

Sæcul. XV.

A.C. 1413.

rium occidere quemlibet tyrannum
 quocunque modo, etiam per exploratores & infidias, vel adulationes vel per blanditias, non obstante quocunque suo juramento, aut scedere inito cum illo, nec expectata sententia, aut ullius judicis mandato . . . Hæc assertio sic generaliter per modum Regulæ prolata est erronea in fide, & bonis moribus contra præceptum Dei: *non occides*. Tendit in everisionem boni publici, & cujuscunque Regis aut Principis, & viam aperit, ac licentiam tribuit fraudibus, fidei ac juramenti violationibus, proditionibus, mendaciis, & generaliter omni inobedientiae subditorum erga suos Dominos, & utriusque diffidentiae.

II. "S. Michael absque ullo præcepto Dei vel alterius cujuscunque, sed duntaxat amore naturali impulsus Luciferum morte æternaturæ occidit, & propterea spiritualibus divitiis, quantum recipere capax est, remuneratus est. . . . Hæc assertio plures errores in fide continet, non enim S. Michael Luciferum occidit morte æterna, sed Lucifer seipsum occidit per peccatum, & Deus poenæ æternæ morte peremit illum.

III. "Phinees occidit Zambri absque ullo mandato Dei, & Zambri tamen

„ men Idololatra non fuit. . . . Hæc ^{Sæcul. XV.} assertio est contra textum S. Bibliæ. Au- ^{A. C. 1412.}
 „ etor postmodum allegat textum Scri-
 „ pturæ Num. cap. 25. cum Glossa.

IV. “ Moyses absque ullo mandato
 „ seu auctoritate Ægyptium occidit. . . .
 „ Hæc assertio est contra textum Bibliæ
 „ Act. cap. 7. v. 25. juxta explicationem
 „ glossarum, & S. Doctorum & ratio-
 „ nes. Postmodum dictæ auctoritates
 „ allegantur.

V. “ Juditha Holoferni blandiendo,
 „ nec Jehu se Baal colere velle mentien-
 „ do, peccavit. . . . Hæc propositio fa-
 „ vet errori dicentium, quod in certis
 „ quibusdam casibus laudabiliter quis
 „ mentiri valeat, contra quos declamant
 „ SS. Augustinus & Hieronymus. &c.

VI. “ Joab occidit Abner post mor-
 „ tem Absalonis. . . . Hæc assertio est
 „ contra expressum S. Scripturæ textum.
 „ 2. Reg. cap. 3. ubi Joabum longo tem-
 „ pore post Absalonis mortem Abner oc-
 „ cidisse narratur.

VII. “ Quoties aliquis quamdam fece-
 „ rit actionem, quæ melior est, etiamsi
 „ eam se non facturum jurasset, non ta-
 „ men perjurium commisit, sed est per-
 „ jurio contrarium. . . . Hæc assertio
 „ adeo generaliter posita, falsa est, & ni-
 „ hil juvat scienter falso confœderatio-
 „ nem jurantes, nam fraus est deceptio,

„ ac

Sæcul. XV. „ ac clarum perjurium, & asserere hoc
 A. C. 1413. „ esse licitum, est error in fide. „

Præter istos septem Articulos, plures
 adhuc alii legebantur, quorum præcipui
 erant. “ I. Non oportet certos quosdam
 „ errores condemnare, etsi sint publici
 „ & scandalosi, ne pax turbetur. II. Pro
 „ salute animæ eorum, qui excommuni-
 „ cati fuerunt in virtute Bullæ Urbani V.
 „ contra certos quosdam grassatores sub
 „ regimine Joannis II. regis Franciæ Re-
 „ gnum devastantes latae, orare non li-
 „ cet, nec baptizandi sunt eorum filii.
 „ III. Melius est Tyrannum occidere e
 „ vestigio, & improvise, quam alio mo-
 „ do. IV. Revelanda est confessio, &
 „ ad eam revelandam quis cogi potest.
 „ V. Ad extorquendam veritatem per
 „ confessionem, licitum est se simulare
 „ Sacerdotem. VI. Princeps secundum
 „ suum arbitrium subditos suos licite
 „ expoliare potest, nec ullum valet com-
 „ mittere crimen depositione dignum.
 „ VII. Ad declarandum, ubi vel sua vel
 „ alterius bona deposita sint, potest quis
 „ juramento, & etiam carcere, ac tor-
 „ mentis constringi. „

Altera Sessione Officialis Episcopi Pa-
 risiensis, & Vicarius Inquisitoris, convo-
 catis sexaginta quatuor Doctoribus, o-
 mnes nomine Episcopi Conventum ad-
 deunt, supplices, ut de modo judicandi,

ac hæc propositiones damnandi consul-
tare velint. His auditis Archiepiscopus
Senonensis, nomine Joannes de Monte
acuto, Episcopi Parisiensis frater, qui &
ipse huic Sessioni interfuit, se omnia, quæ
in hoc Conventu decernerentur, usque
ad supremum vitæ halitum observaturum
spondit, & tam in sua Diœcesi quam
in aliis locis suæ jurisdictioni subjectis,
quantum in ipso esset, eorum execu-
tionem promoturum. Joannes Gersonius
hujus Archiepiscopi verba excipiens, con-
demnationis formam porrexit. Non-
nullorum vero sententia eo abiit, ut tota
caussa ad Curiam Romanam remittere-
tur; horum tamen opinio ab aliis reje-
cta fuit.

Tertiæ Sessioni ipse Episcopus cum
Inquisitore interfuit, ac duplex ibidem
quæstio in deliberationem vocata est.
Prima, utrum Joannis Parvi assertiones,
quæ denuo perlegebantur, falsæ & erro-
neæ essent? Altera, an eas condemnare
oporteret, quove modo in ejusmodi da-
mnatione procedendum? Diversorum
diversæ erant opiniones. Quos inter
Henricus Barbatus Nannetensis Episco-
pus publicam damnationem esse instru-
endam censebat, Abbas vero Sancti Germa-
ni de Pratis totum negotium ad Sedem
Romanam vel ad Concilium Generale
devolvendum affirmavit. Tres alii Do-

Hist. Ecclesiast. Tom. XXV. A a cto

Sæcul. XV.

A. C. 1413.

Sæcul. XV.
A.C. 1414.

ctores, Parochus ad D. Martini, Joannes de Curtacoxa, & Abbas Verfelensis in eandem abiere sententiam. Abbas tamen S. Dionysii, & Joannes Gersonius ad stipulabantur Nannetensis Episcopi iudicio, quamvis horum ultimus minime reorum Personas nominatim perstringendas esse iudicasset. Die quinta Januarii de Legatis ad Burgundiæ Ducem decernendis agebatur, ad quem etiam Petrus Florus, Dominicanus ablegatur, Ducem rogaturus, ut Synodi actis consensu suo accederet.

In quarta Sessione operum Joannis Parvi apographa tam inter se quam cum Authographo conferri cæperant, atque omnia concordare inventa fuere, exceptis duntaxat quibusdam terminis, nihil tamen sensum immutantibus. Posthæc Doctores illas septem Joannis Parvi propositiones ad novem extendere consultius fore iudicabant, prout illas propriis suis terminis huc referimus.

I. *Licitum est unicuique subdito absque quocunque præcepto vel mandato, secundum leges naturalem moralem & divinam occidere vel occidi facere quemlibet Tyrannum, qui per cupiditatem, fraudem, vel malum ingenium, machinatur contra salutem corporalem Regis sui, & Superiorum omnium, pro auferendo sibi suam nobilissimam & altissimam dominationem: Nescum licitum,*

tum, sed honorabile, & meritorium, maxime Sæcul. XV.
 quando est potentiae tantæ, quod justitia A. C. 1414.
 non potest bono modo fieri per superiorem.

II. Leges naturalis, moralis, & divina
 auctorizant unumquemque subditum de oc-
 cidendo, vel occidi faciendo dictum Tyran-
 num.

III. Licitum est unicuique subdito, hono-
 rabile, meritorium occidere, vel occidi face-
 re supra nominatum Tyrannum proditorem,
 & infidelem suo Regi & supremo Domi-
 no, per explorationes & insidias, & est pro-
 pria mors, qua debent mori Tyranni. Et
 est licitum dissimulare & silere voluntatem
 suam de sic faciendo.

IV. Jus est, ratio, & æquitas, quod om-
 nis Tyrannus occidatur per exploratio-
 nes, & insidias, & est propria mors, qua mo-
 ri debent Tyranni & infideles.

V. Ille qui occidit, vel occidi facit Ty-
 rannum supra nominatum & modis prædi-
 ctis, non debet de aliquo reprehendi, & Rex
 non debet solum esse contentus, sed debet ha-
 bere factum acceptabile, & auctorizare, quan-
 tum opus vel necessitas esset.

VI. Rex debet præmiare vel remunerare
 illum, qui occidit modo, qui dictus est, vel oc-
 cidit facit Tyrannum supra nominatum, in
 tribus rebus, scilicet, in operibus, honori-
 bus, divitiis, exemplo remunerationum fa-
 ctarum S. Michaeli Archangelo, pro expul-
 sione

Sæcul. XV. *sione Luciferi a Regno Paradisi, & Phinees*
A C. 1414. *pro occisione Ducis Zambri.*

VII. *Rex debet plus amare, quam prius illum, qui occidit, vel occidi facit Tyrannum supra nominatum modis supra dictis, & debet facere prædicari suam fidem & bonam fidelitatem suam per Regnum suum & extra facere publicari per literas.*

VIII. *Litera occidit, spiritus autem vivificat, hoc est dicere, quod semper sensum litteralem servare in Scriptura sacra est occidere animam suam.*

IX. *In casu Societatis, juramenti, promissionis, seu confæderationis factarum ab uno milite ad alterum, quocunque modo illud fiat, aut fieri possit, si contingat, quod illud vertatur in præjudicium unius promittentium ad confæderationem, sponsæ suæ, aut suorum liberorum, ipse de nullo tenetur eas observare.*

§. XCI.

Propositiones Joannis Parvi ad regum damnatæ.

Postquam hæ novem assertiones a Doctoribus per plures dies a decima noctæ fuerant, tandem quinta & ultima Sessio ad percipienda eorum suffragia die duodecima Februarii celebrata fuit. Cum

Cum ergo potior illorum pars Joannis Parvi apologiam, sub titulo, *Justificatio Ducis Burgundiæ*, necnon novem illas propositiones ex ea depromptas condemnaret, die vigesima tertia Februarii a Parisiensi Episcopo, ac ab Inquisitore hæreticæ pravitatis in omnes istos libellos pœna rogi decreta, hæcque sententia die vigesima sexta ejusdem Mensis promulgata, atque executioni data est. Hæc igitur Joannis Parvi doctrina tanquam erronea in fide, bonis moribus contraria, & scandalosa damnatur, & dicti libri exemplaria ad Episcopum deferri jubentur, omnibus autem supradictas assertiones defendere vel docere severis pœnis inhibetur.

§. XCII.

Hæc sententia a Rege publicis literis firmata.

Die decima sexta Martii ejusdem anni Rex ad omnes suos Senatus regias expedit literas, quibus Parisiensis Episcopi, necnon Inquisitoris sententiam ratam habuit, atque in tabulas publicas referri præcepit. Nihilominus Parisiensis Parlamenti actis inserta non fuit, nisi primum die decima quarta Junii Anno Salutis millesimo quadringentesimo decimo sexto.

Aa 3

§. XCIII.

Sæcul. XV.
A. C. 1414.

§. XCIII.

*Sigismundi Oratores Parisiis ad al-
quium admissi.*

*Monach.
Sandionys.
ibid. p. 915.*

Legati ad Galliarum Regem, ut cum ipso de Concilio Constantiæ celebrando agerent, a Sigismundo missi, sub finem Decembris anni præcedentis adiuntur. Hi in sermone ad Regem habito declarant, Joanni XXIII. atque Imperatori visum fuisse, Constantiæ Oecumenicum convocare Concilium, ut in eo schisma funditus extirparetur, ac tandem quis ex hisce tribus Pontificibus legitimus esset, discuteretur; hocce propositum, ut regia Majestas suo quoque consensu firmaret, suosque Prælatos ad Synodum mitteret, ipsorum jam esse preces. Ast id nunquam a Pontifice statutum existimamus; cum hac via, quæcunque in Pisano Concilio actitata fuere, in dubium vocarentur, resque ad conditionem longe deteriorem ac antea fuerat, reduceretur; quippe semper omnium, præprimis Gallorum firma erat persuasio, novæ discussionis medium ceteris omnibus minus aptum, minusque ad extinguendum schisma appositum fore. Nihilominus jussu Regis tunc opportune præsentis, sequens Oratoribus datum est responsum.

INDEX 2

E 8 A

§. XCIV.

§. CXIV.

Sæcul. XV.

A. C. 1414.

Responsum Galliarum Regis Oratoribus datum.

Neminem fugit, Serenissimum Franciæ Regem, qui hic præsens, cum per plures quam triginta annos pene immensos adhibuisset conatus, nec non incredibiles pro extirpando schismate sumptus effudisset, tandem eo rem adduxisse, ut ipsius opera & sollicitudine Pisana Generalis Synodus fuisset celebrata, quæ binos Pontifices dubios juxta ac contumaces deposuisset, eoquod artificiis & manifestis collusionibus, violata etiam juramenti religione, qua se pro bono pacis ad dimittendum Papatum voluntarie obstrinxissent, toti Christiano Orbi illudere non erubuissent; quibus exauctoratis, cum Alexander communi omnium consensu Papa susceptus esset, eundem a Rege, ut & ipse Universalis Ecclesiæ in hoc Concilio repræsentatæ judicio obsequeretur, unacum ceteris Regibus, ac Principibus Christianis tanquam verum, ac summum Pontificem & Christi Vicarium in terris recognitum fuisse. Præterea a Rege Joannem quoque sub eodem dignitatis honore velut legitimum Alexandri Successorem fuisse cultum, semper colendum, saltem quamdiu jure suo, etsi

Id. ibid.

A a 4

minime

Sæcul. XV. minime controversum foret, abire non
 A. C. 1414. detrectaret, si Concilium ejusmodi ces-
 sionem pro reddenda Ecclesiæ pace ne-
 cessarium duceret. Cum ergo Impera-
 torem carissimum ipsius Cognatum pi-
 sovere intentiones, iisdemque secum con-
 siliis moveri, regia sua Majestas cogno-
 sceret, ideo à se subditis suis nullatenus
 inhibatum iri, quominus quicumque de-
 mum vellent, ad Constantiensem Syno-
 dum libere proficisci possent.

§. XCV.

*Joannes Hussus iterato a Papa
 citatus.*

*Colt. Hist.
 Hussit. l. 1.*

Interea Conradus, qui sub Albico Pra-
 gensis Archiepiscopatum administra-
 bat, ad sedandos patriæ suæ tumultus
 strenuam navat operam. Pluries Joannem
 Hussum ad se vocat, illum adhortatus, ne,
 prout hactenus fecisset, perversa sua
 dogmata in vulgus spargeret. Cum au-
 tem iste Hæreticus, se duntaxat indul-
 gentias haud ultra impugnaturum spon-
 deret, perinde acsi tota errorum suorum
 summa ad hunc solum restringeretur
 articulum, Pontifex intelligens, quanta
 pertinacia, quamve virulentis sermonibus
 Hussus S. Sedis atque Episcoporum au-
 ctoritatem publice lacefferet, altera vice
 eundem Romam venire jubet. Qui ni-
 mia

mia sui ipsius existimatione inflatus, suarumque opinionum obstinax idololatra ob rationes jam antea allegatas, quominus compareret, sibi ignosci petiit, atque atrocius adhuc contra summum Pontificem in suis concionibus declamavit. Hunc nil nisi simplicem, nec se superiorem esse Sacerdotem, omnique jure ipsum citandi destitutum calumniatus est. Imo ob novam hanc citationem infanitus furens ruptis omnibus modestiæ habenis, Wiclefi librorum lectionem commendat, cultum vero imaginum abolendum, confessionem peccatorum, necnon mortuorum in cæmeteriis sepulturam res esse inanes, ac denique horarum Canoniarum recitationem, atque abstinentiam a carnibus esse meras hominum traditiones, in Verbo Dei minime fundatas, publice e suggestu propugnat.

§. CXVI.

Joannis Hussi sermones, ac mores nefarii.

Sub idem tempus in quodam sermone ad populum demonstrare connitebatur, Ecclesiasticorum vitia ac peccata coram omnibus e suggestu redarguenda; aliasque adhuc movit quæstiones, quarum una erat de sanguine Christi Domini, cujus pretiosas reliquias plurimi penes se

Sæcul. XV.
A.C. 1414.

*Æn. Sylv.
hist. Bohem.
cap. 25.*

sup

A a 5 habe-

Sæcul. XV. habere jactitabant; altera de sensu, quo
A.C. 1414. Christus appellari valeat panis. Primum
 dubium ipse dissolvit dicens, Christum
 Dominum semel glorificatum omnem
 suum reassumpsisse sanguinem, nullum-
 que in terris remansisse, necnon miracu-
 la, quæ de apparitione Sanguinis Christi
 recenserentur, potissima ex parte nil nisi
 fraudes, atque avarorum Sacerdotum
 imposturas esse. Ad secundam quæstio-
 nem affirmat, eundem Christum Domi-
 num dici posse panem. In neutra ta-
 men harum quæstionum decisione Hus-
 sus circa articulum de transubstantiatione
 panis & vini in Corpus & sanguinem,
 necnon circa præsentiam realem a fide
 Ecclesiæ aberrasse videtur. Eodem tem-
 pore Petrus Dresdensis e patria sua pro-
 pter Waldensium hæresim ejectus, Pra-
 gam venit, atque Jacobello de Misnia Sa-
 celli ad S. Michaelem Sacerdoti auctor
 fuit, ut Communionem sub utraque spe-
 cie restaurandam esse prædicaret. Quem
 errorem Hussitæ avide arripuerunt, pa-
 lamque Concionibus suis declararunt po-
 pulo, etiam Laicis usum Calicis necessa-
 rium, ac Eucharistiam eisdem duplici sub
 specie administrandam esse.

Tum Universitatis Pragensis Doctores,
 quadraginta quinque Wiclefi propositio-
 nes censura perstrinxerunt, addita præfa-
 tione, qua Pontificis, Cardinalium, at-
 que

que Ecclesiæ Romanæ deprædicatur au-
 ctoritas, Hussitæ vero contumaciæ po-
 stulantur. Ex adverso Joannes Hussus
 contra harum propositionum censuram
 ingentem sermonum & libellorum farragi-
 nem conscripsit, & nonnullas earum a
 Censoribus damnatas pro aris & focis
 propugnavit, uti erant illæ, quæ prædi-
 candi libertatem, sæcularium Principum
 in bona Ecclesiastica potestatem, mere
 voluntariam decimarum præstationem,
 atque a Principibus, si in peccato mor-
 tali existerent, amissum bonorum tem-
 poralium atque Ecclesiasticorum domi-
 nium concernunt. Vastissimum etiam
 tractatum *de Ecclesia* composuit, illumque
 Præfationi, quam Universitatis Censu-
 ræ præfixam memoravimus, opposuit;
 in eo defendit Ecclesiam ex solis præde-
 stinatis constitui, Christum illius esse ca-
 put & fundamentum, Pontificem autem,
 ejusque Cardinales nonnisi illius mem-
 bra esse, ceteros Prælatos æque ac illos
 Apostolis successisse, eisque nullum debe-
 ri obsequium, nisi præcepta injungerent
 legi divinæ consentanea; ac denique ex-
 communicationem sine fundamento ful-
 minatam nullatenus ligare.

Sæcul. XV.
 A. C. 1414.

Sæcul. XV.
A.C 1414.

§. XCVII.

Hussi scripta ac libri.

Præterea ad valvas Ecclesiæ, Bethleem dictæ affigi iusserat scriptum, in quo Clericos de sex erroribus accusat; quod crederent. I. Sacerdotem celebrando Missam, sui Creatoris fieri creatorem. II. Eos in B. V. Mariam, Papam, & Sanctos credere teneri. III. A Prælatiſ culpam & peccati pœnam remitti posse, quandounque voluerint atque eisdem placuerit. IV. Superioribus esse obediendum, siue eorum præceptum sit justum, siue iniquum. V. Omni excommunicatione siue justa, siue injusta excommunicatum ligari. Sextus, quem Clericis imputabat, error Simoniam spectabat. Adversus secundum de existimatis hisce erroribus speciatim duos conscripsit tractatus, in quibus in Ecclesiam & Sanctos credendum esse confitetur, affirmans, dici non posse, quod credatur in Ecclesiam eo modo, quo dicitur: *Credo in Deum.* Ast hoc Catholicorum nemo ullus unquam docuit. In uno ex dictis opusculis insinuat, confessionem, ut Sacerdoti fieret, non esse necessariam. Insuper eodem tempore tres copiosos elucubravit tractatus adversus Clericos. Primus inscribitur, *Anatomia membrorum Antichristi*, alter

ter vero titulum præsefert, *de Regno, populo, vita & moribus Antichristi.* Denique tertius: *Abominatio Sacerdotum ac Monachorum carnalium in Ecclesia Dei.* Præter hæc adhuc alia quædam edidit opuscula adversus traditiones de unitate Ecclesiæ, de perfectione Evangelica, item de Mysterio iniquitatis, & de Antichristo. In hisce omnibus aliisque operibus tetra Hussi contra Clerum bilis atque iracundiæ impetus, necnon eadem principia, iidemque errores occurrunt.

Sæcul. XV.

A. C. 1414.

§. XCVIII.

Varie epistolæ Joannis Papæ contra Hussum.

Joannes XXIII. Hussi contumaciam & seditiosos ejusdem libellos indignatus, omnem movit lapidem, ut eum vel carceris pœna compesceret, vel quovis modo ad saniora reduceret. Hunc in finem literas mittit ad Carolum VI. Galliarum Regem, necnon ad Universitatem Parisiensem, ansamque præbet Joanni Gersonio, ut Conradum de gravissima ulteriores errorum, quibus sua diocesis infecta diceretur, progressus inhibendi necessitate commoneret, eidem suadens, ut sæcularis judicii securim ad radicem infructuosæ hujus ac maledictæ arboris adhi-

Gerson. tom. 2. p. 901.

adhi-

Sæcul. XV.

A.C. 1414.

adhiberet. Quamdam hujus Gerfonianæ epistolæ partem ad nostra delatam tempora Cochlæo in acceptis referimus. Idem etiam Papa ad Wenceslaum dedit epistolam verbis admodum gravibus conceptam, qua de magnis Hussitarum, licet in Concilio Romano jam fuissent damnati, progressibus in ipsius Regno eum edocet, obtestaturque Regem, ut omnibus viribus perniciosam adeo hæresim evellere adlaboraret. Data est hæc epistola Bononiæ in Mense Junio Anno Salvatoris nostri millesimo quadringentesimo decimo quarto. At Wenceslaus illius prorsus nullam habuit rationem.

§. XCIX.

*Samogitia per Ladislaum Jagellonem
ad fidem conversa.*

*Dlugoff. l. II
p. 342. § 343
Æn. Sylv.
Europ.
cap. 26.*

Ladislaus Jagello Poloniæ Rex propagandæ Religionis studio accensus, cum Samogitiam necdum Christianæ fidei lumine illustratam intelligeret, primus eorum Apostolus fieri decrevit. Ergo ipsemet, comitantibus Witoldo magno Lithuanix Duce, Anna Regina Comitissæ Cilleiensis Filia, secundis nuptiis sibi juncta, suaque Filia Hedwige ex secunda hac uxore Anno millesimo quadringentesimo octavo suscepta, ad Samogitas se contu-

contulit. Sacri hujus itineris socios ha- Sæcul. XV.
 buit plures adhuc alios Viros non minus A. C. 1414.
 pietate quam doctrina conspicuos, legis-
 que divinæ studiosissimos. Samogitæ
 inter cetera Numina adorabant tonitrua
 atque ignem, quem in altissimi montis
 jugo, cujus pedem Niewyafzensis fluvius
 alluebat, ab ipsorum sacrificulis lignis e-
 nutritum perpetuo fovebant; Lucos at-
 que sylvas tanquam suorum Deorum ha-
 bitacula venerabantur, easque Numinum
 instar colebant, sicut etiam aves & feras
 in illis habitantes. Ladislaus igitur con-
 scenso monte ignem, qui ibidem con-
 tinuo ardebat, affusa ingenti aquæ copia
 ipsemet extinxit, & sylvæ arbores suc-
 cidere, omnesque feras forte occurren-
 tes trucidare, milites suos iussit. Hi po-
 puli, quibus eorum Sacerdotes, si hanc
 sylvam excidere ausi forent, Numinum
 suorum vindictam comminati fuere, non
 sine ingenti stupore Polonos milites mi-
 nime læsos conspexerunt. Quapropter
 de suis Diis diffidere cæperunt, & qui-
 dem ex Samogitarum Primoribus u-
 „ nus Regem allocutus, quia, inquit, Dii
 „ nostri adeo imbelles atque inermes
 „ fuere, ut a Deo Polonorum devicti
 „ essent, nos quoque eorum cultum de-
 „ serere, & fortiori Deo adhærere de-
 „ cernimus. „ Facta hac declaratione
 Rex populum mysteriis fidei imbui præ-
 cepit,

Sæcul. XV.
A.C. 1414.

cepit, vel potius ipsemet instruxit, incognita enim adhuc erat ejus Missionarius hujus Nationis lingua, quam tamen ex post didicerant. Iphis quoque Gubernatorem delegit quemdam Baronem Samogitam Religione Christianum, cognomento Kinzgal, atque etiam in celebriori urbis loco Ecclesiam Cathedralem ædificari curavit, pluresque in aliis totius Provinciæ locis fundavit Paræcias. Rebus ita dispositis Ladislaus ad sua reversus est, prosperum pii consilii eventum Deo in acceptis referens.

§. C.

Flagellantium Secta in Misnia.

Gobelin.
Person. æ-
tat. p. 295.
Fleury. l. C.
§. 62.

Prodiit hoc anno Millesimo quadringentesimo decimo quarto in Sangerhufa Misniensis Marchionatus oppido ingens Hæreticorum turma, qui sub *Crucifratrum* nomine flagellis sese concidentes per orbem discurrebant, jactitantes, Sacerdotium Evangelicum, postquam ipsi advenissent, ob Presbyterorum malitiam a Deo fuisse abolitum: Rejeto etiam Baptismalis aquæ usu proprium suum sanguinem substituebant, quocirca se flagris cruentabant: In Sacramento Altaris nec verum Christi corpus, nec verum Deum contineri, sed Presbyterorum *ructum* esse blasphemabant: Confessionem peccatorum

rum Sacerdoti deponendam & S. Abso-
lutionem contemnebant, eidem flagella-
tionem cum cordis contritione subrogan-
tes: Nullum admittebant purgatorium,
nec suffragia pro defunctis: Nullius diei
festivitatem celebrabant nisi Dominicæ,
Nativitatis Christi, atque Assumptionis
B. V. Mariæ. De his erroribus pluribus-
que aliis Hæretici isti per Henricum Scho-
nefeldium Theologiæ Doctorem atque
Inquisitorem convicti, & ad rogam da-
mnati in dicto oppido Sangerhusa com-
busti sunt.

§. CI.

*Joannes Pontifex Mantua Bononiam
profectus.*

Omnibus igitur pro celebranda Con-
stantiensi Synodo communi consen-
su instructis, Joannes XXIII. atque Im-
perator Sigismundus ab invicem disce-
dunt, præstituto tempore ad colloquium
redituri. Interea Mantuam petit Ponti-
fex, ubi etiam cum Joanne Francisco de
Gonzaga Amico ac Protectore suo hye-
mem exegit. Proximo autem Vere Bo-
noniam rediit, securitati suæ adversus
Ladislauum consulturus, qui valido exer-
citu toti Italiæ terrorem incussit, & Bo-
noniæ Papam obsessurus videbatur. Hoc
perterriti Cardinales omnia jamjam ad
fugam

*Niem. in vita
Joan.
XXIII.
Anton. tit.
21. c. 6. §. 1.*

Hist. Eccles. Tom. XXV.

B b

Sæcul. XV.
A C. 1414.

fugam parata tenebant. Nec minor erat metus, quo ipsemet contremuit Joannes, parum auxilii a Bononiensium fide sibi pollicitus, utpote quos antea acerbius habuit. Ideo novas conscripsit copias, Ladislao occursurus, & se suaque defensurus. Verum omnes isti conatus omnino inanes, atque impares fuissent exercitui adeo in bellicis exercitato, nec non recenti sua victoria inflato, præsertim sub tali tantoque duce, cui furor ac iræ impetus novos injecerat stimulos, nisi ipse Deus inopina morte Ladislaum intercepisset, & quidem morte, quæ suorum scelerum, ac vitæ in omnem licentiam effusæ effectus, simulque poena fuit. Joannes Papa accepto obitus hujus nuncio non modica afficiebatur lætitia, cum a potentissimo hoste sese expeditum videret.

§. CII.

Ladislai Regis extrema.

Raynald.
ann. 1414.
n. 5. 6.
Niem. in vit.
Joan.
XXIII.
cap. 39.

Ladislaus, dum iter suum prosequitur, Bononiam invasurus, gravissimo corripitur morbo, quem, ut nonnulli volunt, contraxit ex poculo sibi a quadam Perusini Medici filia propinato, hanc Rex inmodico deperibat amore, quem, ut hæc foemina in se adhuc ardentior redderet, id philtro efficere ausa est. Histori-

corum

corum aliqui addunt, illam a Florentinis, Sæcul. XV.
A. C. 1414.
quibus hujus Principis fides atque sinceritas semper suspecta esset, auro fuisse corruptam. Ladislaus incognito hoc morbo se pressum sentiens, ingravescente indies malo Romam delatus, inde maritimo itinere Neapolim transvehitur, ubi etiam paulopost die sexta Aprilis in flore ætatis suæ, atque in medio secundæ fortunæ cursu vitæ suæ stadium absolvit, nonnisi quadragesimo ætatis, vigesimo autem quarto Regni sui anno.

§. CIII.

Joanna Regni Neapolitani hæres.

Igitur Ladislao sine prole defuncto, Princeps Joanna, alias dicta Joannella ejusdem Soror, & Guilielmi Austriaci vidua, tum annos quadraginta quatuor nata Regina salutatur, quæ tamen Regiminis sui gloriam non levibus obscurabat maculis, cum vitæ licentia fratrem suum omnino excederet, quo factum, ut Arragonenses Neapolis Regnum vi occuparent. Proceres Regni Joannæ intemperantiis modum posituri, eam ad nuptias cum Jacobo Borbonio, Marchiæ Comite, ex regia Franciæ prosapia orto ineundas compellunt; Hic vero arrogantiam, ac corruptos conjugis mores ulterius ferre impotens, in Gallias se recepit, ubi paulo-

Sæcul. XV. post in Conventu Vefuntino in Burgun-
A. C. 1414. diæ Comitatu S. Francisci habitum in-
 duit.

§. CIV.

Dubia mens Joannis Papæ.

Bzov. an.
1413. n. 29.

Reichental
cap. 8. & 9.

Ingenti equidem gaudio Ladislai fatum Pontificem repleverat, attamen id ipsum ejus animum inextricabili perplexitatum labyrintho involvit; dubius enim hærebat, quid de futura Synodo decerneret? Flagrabat desiderio redeundi Romam, civibus ejus adventum communi voto præstolantibus, nihilque magis exoptantibus, quam Papæ præsentiam ejusque præsidium, ut tandem Neapolitanorum jugo exonerarentur; ipse quoque hac via suum solium firmatum iri, omnesque Ecclesiasticas ditones hucusque a Ladislao usurpatas se recuperaturum sperabat. Nec deerant ejus Consanguinei, atque Amici, qui hoc idem Pontifici consulebant, summoque studio dissuadebant, ne ad Urbem transalpinam atque Imperatori subditam accedens, auctoritatem suam discrimini exponeret. Nec vano etiam augurio præfagiebant, fieri posse, & re ipsa sic factum eventus docuit, ut ad Synodum velut Papa veniret, inde vero ut privatus rediret Clericus. Ex altera vero parte, cum haud amplius Ladislai violentias

tias prætexere posset, nil sibi reliquum ^{Sæcul. XV.}
cernebat, quo se a servanda fide Sigis- ^{A.C. 1414.}
mundo data eximere posset.

§. CV.

*Pontifex a Cardinalibus Constantiam
venire rogatus.*

Cum Cardinales reformationem a se ^{Raynald. ad}
tantopere exoptatam, absente Joan- ^{ann. 1414.}
ne, nunquam perfici posse, probe intelli- ^{n. 6.}
gerent, illum continuis urgent precibus,
ut Constantiam veniret, & Concilio ipse
præffet. Exponebant eidem, agi de
proprio ipsius honore ac bono, necnon de
universalis Ecclesiæ utilitate; nullum
huic rei subesse periculum, quoniam post
Concilii Pisani acta, nemine reluctante
ab omnibus verus, & legitimus Pontifex
foret habendus, atque ut talis etiam Con-
stantiæ agnoscendus; imo ipsum Papa-
tus sui jura firmaturum, cum illi, qui hu-
cusque Pseudo-Papis aliqualem detulis-
sent obedientiam, intra breve tempus ab
eis defecturi essent. His addebant, tem-
poralia negotia facile suis Ducibus at-
que Vicesgerentibus commendari posse,
relicta cuidam eorum Romanæ Urbis
Præfectura.

Bb 3 §. CVI.

Sæcul. XV.

A.C. 1414.

§. CVI.

Provisiones Joannis ante suum discesum adhibitæ.

Brœv. ad an.
1413. 2. 7. 8. 9

Tandem Joannes Papa post diuturnam animi sui fluctuationem Cardinalium consiliis acquiescit, Romamque mittit Jacobum Insulanum Cardinalem a se creatum, ut Urbis clavum ejus loco tenens, eandem in Pontificis obsequio contineret. Archiepiscopum autem Colocensem ad Sigismundum ablegat, dato negotio, ut Magistratus Constantiensis, præstita Juramenti fide, promitteret, profecuturum se Joannem honoribus, quibus fas est Romanos Pontifices venerari, illumque pro solo vero culturum Pontifice; permitturum eidem in suos summam exercendæ jurisdictionis libertatem, nilque attenturum adversus Curiaë suæ adscriptos, nec violaturum liberi commeatus literas, quas ipse vel ejus Thesaurarius concessissent; curaturum, ut Constantiensis territorii itinera libera, atque aditu securæ essent, omnesque ad Synodum accedentes vel redeuntes plena securitate gauderent. Hæc pacta jurejurando firmata ac subscripta ad Pontificem mittebantur, priusquam Constantiam proficisceretur, qui eadem post suum adventum innovari præcepit.

§. CVII.

§. CVII.

Sæcul. XV.
A.C. 1414.*Fœdus Pontificis cum Friderico Austriae Duce.*

Pontifex magis adhuc suæ consulturus securitati cum Friderico Austriae Duce pacem iniit, eidemque justam timoris sui causam exponens, illius auxilium imploravit. Hic Pontifici pollicitus est, se illum Constantiæ apud omnes atque adversus quoscunque defensurum, eique, quando vellet, liberum ex urbe discessum, semper procuraturum, ea tamen lege, ut Joannes Duci quotannis sex aureorum millia numeraret, eique supremum exercitus sui imperium committeret.

Gerard. de
Roo. de reb.
Austr. l. 4.
c. 136.

§. CVIII.

Cardinalis Vivariensis jussu Pontificis Constantiam profectus.

Cunctis ita provide dispositis Pontifex, antequam ipsemet veniret, Joannem de Broniaco Ostiensem Episcopum, alias Cardinalem ab Episcopatus sui Urbe Vivariensem dictum Constantiam præmittit, ut pro celebranda Synodo cuncta, quæ necessaria essent, cum Sigismundi Commissariis atque Urbis Magistratibus disponeret. Venit Cardinalis mense Augusto Constantiam. Hujus Viri natale so-

Naucler
Gener. 48.
p. 425.

B b 4 lum

Sæcul. XV.
A.C. 1414.

lum erat Brogniacum prope Annecium Sabaudiaë oppidum, Cambrium inter & Genevam situm; in primis ætatis suæ annis subulcum agebat, ad purpuram vero solo meritorum suorum suffragio ascendit; Illum Clemens VII Anno millesimo trecentesimo octogesimo tertio Cardinalem Presbyterum tit. S. Anastasii creavit, & Benedictus XIII. Anno supra millesimum trecentesimo nonagesimo octavo Ostiensi præfecit Ecclesiæ, cui Vice-Cancellarii S. R. E. dignitas annexa est. Cum autem hunc Pontificem a reddenda Ecclesiæ pace alienum esse perspiceret, cum aliis Cardinalibus ab eo discessit, atque ad Pisanum se contulit Concilium. Anno salutis millesimo quadringentesimo decimo ad Archiepiscopatum Arelatensem vocatus est, semper tamen Cardinalis Vivariensis appellabatur. Vacante sacra Sede ipse Concilio præfuit, ac postea Martinum V consecravit. Demum etiam Genevensis Episcopatus administrationem, defuncto Joanne Curtacoxa, obtinuit.

§. CIX.

Papa Bononia Constantiam profectus.

Tandem Pontifex, invitus licet, Constantiensi itineri se accingens, die prima Octobris Bononia discedit, nobili comitatu,

mitatu, ac pretiosa suppellectili, gemmis, Sæcl. XV. A. C. 1414.
 argento, & vestibus bene instructus, ut
 pompa suæ dignitati congrua compare-
 ret, manuque liberali dona effunderet.
 ac primùm quidem Veronam, postea Tri-
 dentum, demum Tyrolim transiens Me-
 rani in Curiensi Diœcesi substitit, ibi e-
 nim Fridericus Austriæ Dux agebat,
 quocum foedus, cuius mox meminimus,
 firmavit, Bulla hanc in rem die decima
 quinta Octobris condita. Tandem delatus
 Creuzlingam, quæ uno lapide Constania
 distat, Mitram Abbati Monasterii S. U-
 dalrici concessit.

§. CX.

*Papa Constantiam solemniter in-
 gressus.*

Die vigesima octava Octobris Joannes Reichental
 Papa novem duntaxat circumdatus p. 13.
 Cardinalibus (cum circiter triginta tres Onuphr.
 adesse debuissent) ingenti tamen Archi-p. 269.
 episcoporum atque Episcoporum nume-
 ro, omnique ferme aulico ministerio Con-
 stantiam equo vectus ingreditur. Ubi
 a Clero & Magistratibus, qui eum ad
 Palatium Episcopale deducebant, magni-
 fica prorsus pompa excipiebatur. Tum
 tanta hominum frequentia ad Constania-
 tiensem confluebat urbem, ut triginta
 equorum millia uno eodemque tempore

B b 5 recen-

Sæcul. XV. recenserentur, ex quo hominum infinitam
A.C. 1414. pene multitudinem conjicere licet, quo-
 rum major adhuc numerus tractu tem-
 poris supervenerat.

§. CXI.

*Solemne Concilii principium ad ter-
 tiam, demum ad quintam Novem-
 bris diem remissum.*

*Vander
 Hardt tom.
 4. p. 10.*

Equidem prima Joannis sollicitudo eo
 abiit, ut solemne Concilii principium,
 quod ad diem primam Novembris decre-
 tum erat, celebrandum confirmaretur;
 Ast occurrente Sanctorum omnium, &
 Commemorationis Fidelium festivitate il-
 lud ad tertiam ejusdem Mensis diem
 prorogari, ac per Zabarellam Cardinalem
 Florentinum, dicta die inchoandum pro-
 mulgari fecit. Hac ipsa dilatione prima
 Sessio assistentium numero celebrior facta
 est; secunda enim hujus Mensis die sex
 adhuc Cardinales advenerant, eodemque
 die duodecim creati fuere Auditores
 Rotæ, qui ad Ecclesiam S. Stephani de-
 ducti sunt, ubi tribus in hebdomada
 diebus de causis Ecclesiasticis cognosce-
 rent, jusque dicerent. Tandem, ut o-
 mnibus ad hanc Synodum vocatis am-
 plius accedendi concederetur temporis
 intervallum, Sessio ad quintam diem No-
 vembris dilata fuit.

§. CXII.

§. CXII.

Sæcul. XV.
A. C. 1414.*Joannes Hussus Constantia.*

Accesserat tertia Novembris die Constantiam Joannes Hussus, liberi com-
meatus literis munitus a Sigismundo Imperatore sibi ex Civitate Spirensi transmissis, quasque die vigesima secunda Octobris Norimbergæ acceperat. Sigismundus, ejusque frater Wenceslaus eidem itineris comites dedere Joannem Chlumæum, Henricum Lazembogium, & Wenceslaum Dubam Nobiles Bohemos, atque Hussi protectores.

*Idem. p. 12.**Theob.**Joan. Hussi
vita p. 21.*

§. CXIII.

Concilium die quinta Novembris inchoatum.

Præstituta igitur die quinta Novembris Synodo solemne datum est auspici-
quamvis nec Imperator, nec S. R. I. Electores, nec etiam Regum ac Principum Legati, ac Benedicti XIII. & Gregorii XII. Oratores adhucdum venissent. Papa comitantibus quindecim Cardinalibus, tribus & viginti Archiepiscopis, viginti septem Episcopis, duobus Patriarchis, atque ingenti Abbatum numero, universo Urbis Clero inter totius civitatis campanarum strepitus ad Cathedralē proces-

*Labe. Conc.
tom. 12. p. 9.**Dacher ap.
Vander
Hardt tom.
4. part. 1.*

Sæcul. XV. processit Ecclesiam; Ubi rem divinam de
A. C. 1414. Spiritu sancto Pontificali ritu peregit,
 quam excepit sermo cujusdam Theolo-
 giæ Doctoris Benedictini; hoc finito
 Franciscus Zabarella Cardinalis Florenti-
 nus, utpote ceteris junior, jussu Pontificis,
 atque approbante Concilio Sessionem
 proximam die decima sexta hujus Men-
 sis, quæ erat feria sexta, celebrandam in-
 dicit, cujus rei publicum Joannes de
 Scribanis Procurator fiscalis sibi tradi pe-
 tit instrumentum. Intermedio hoc tem-
 pore Pontifex a Cardinale Insulano Ro-
 manæ Urbis Præfecto literas accepit, qui-
 bus a se restauratam Pontificis aucto-
 ritatem, ac Petrum Macchenzium civita-
 tis usurpatorem Roma expulsum fuisse
 significabat; accepto hoc nuntio Joan-
 nes, totaque ejus Curia ingenti effereba-
 tur lætitia.

§. CXIV.

*Quorundam Cardinalium, & Magni
 Rhodiorum Magistri adventus.*

Bzov. n. 53. Hujus rei fama delata est Constantiam
 per quinque Cardinales, qui unacum
 pluribus Archiepiscopis, aliisque Nobili-
 bus Viris advenerant. Eadem adhuc
 die summus Pontifex congregationem
 celebravit, in qua publicam gratiarum
 actio-

actionem solemnī supplicatione Deo ex-
solvendam decrevit. Dicta die, scilicet
decima Novembris Patriarcha Constanti-
nopolitanus, & Magnus Rhodiorum Ma-
gister Constantiam ingressi sunt.

Omnes certatim ad Concilium con-
fluebant, aut saltem eo venire pro viribus
allaborabant. Parisiis quoque occasio-
ne hujus Synodi decima Novembris die
solemnia coacta fuere comitia, in quibus
de eligendis Deputatis, qui ad Synodum
mitterentur, deliberatum fuit, simulque
definitum, quid subsidii unicuique eorum
durante absentia ad victum aliaque ne-
cessaria assignari deberent.

§. CXV.

*Specialis Congregatio ante primam
Sessionem.*

Quinta usque ad decimam sextam No-
vembris, quæ dies erat indicta pro
prima Sessione, plures Congregationes
celebratæ fuerunt, in quibus de ordine
servando, & de materiis postea discuti-
endis consultatum fuit. Harum nonnul-
lus ipse Pontifex adstitit. Ast Congrega-
tioni non interfuit die duodecima Novem-
bris habitæ, in qua scriptum aliquod in-
strumentum recitabatur, plures articulos
de securitate ac Concilii libertate com-
plectens, declaransque, nominandos esse
Promo-

Sæcul. XV.
A. C. 1414.Marten.
Thes. nov.
anecd. tom.
2. p. 1539.Vander
Hardt tom.
4. p. 14.

Sæcul. XV. Promotores, ac Procuratores, qui unionem Ecclesiæ ejusque reformationem promoverent; his adjungendos esse ex qualibet Natione idoneos Doctores, qui tempore Sessionibus intermedio, diebus fixis convenirent, omnesque, quibus aliqua proponenda occurrerent, perciperent, de auditis vero Patres post Promotorum relationes in subsequentibus sessionibus deliberarent. Denique ad colligenda suffragia eligendos esse Prælatos, unacum quibusdam Notariis, & priusquam de reformatione tractaretur, ante omnia agendum esse de unionis negotio. Cuncta hæc complectebatur prima illius instrumenti pars, quæ in Congregatione sequenti die decima quinta ejusdem Mensis habita summo Pontifici exhibita est. Altera vero illius pars articulum de cessione Pontificatus spectabat, in qua declaratum, Joannem XXIII, si id Synodus pro bono Ecclesiæ necessarium duxerit, ad Papatus cessionem teneri. Hic tamen articulus celabatur Pontifici, Patres enim haud temere suspicabantur, hunc ab illo utpote proposito suo contrarium nunquam approbatum iri.

§. CXVI.

Supplex libellus in alia Congregatione Pontifici porrectus.

Joannes articulos primæ partis præfati instru-

*Onuphr.
p. 246.*

instrumenti approbavit, eoquod consen-
 tirent actis Pisanæ Synodi, quam Papa
 a Constantiensi Concilio non nisi continua-
 ri affirmabat, id enim, ut de novo hoc
 Concilio teneret, privati sui commodi ra-
 tio suadebat, non enim alio ex fine
 Constantiam venit, quam spe fretus, in
 hac Synodo auctoritatem suam contra
 binos Antipapas Pisis nuper depositos fir-
 matam iri. Quapropter præcipuus in eo
 erat, ut omnia Pifani Concilii acta au-
 ctoritate firmarentur, decreta illius quo-
 vis modo executioni darentur, & tunc
 demum reformationi Ecclesiæ incumbe-
 retur. Hæc Pontificis consilia non mi-
 nus erant speciosa, quam ejus votis con-
 grua, quibus suum Papatum firmiter sta-
 biliret, cum enim Pifanum Concilium
 fuisse legitimum, atque Universalem re-
 præsentasse Ecclesiam, Prælatorum nul-
 lus dubitaret, pronum erat inferre, nec
 Joannis XXIII. electionem ab iisdem ulla-
 tenus dubiam haberi, eoquod Alexan-
 der V illius Prædecessor canonice electus,
 atque ambo illi Antipapæ exauctorati,
 ac tanquam schismatici declarati fuissent.
 Hinc æquitas postulare videbatur, ut
 Patres, sicut in præcedentibus schisma-
 tibus solitum erat, nunc quoque illi, quem
 Ecclesia per Generale Concilium repræ-
 sentata veneraretur, tanquam vero ac le-
 gitimo Pontifici accederent, atque ad
 detur-

Sæcul. XV.

A.C. 1414.

Sæcul. XV. deturbandos illius æmulos opportuna me-
A.C. 1414. dia quærerent. Verum longe alia Con-
 stantiensium Prælatorum erat intentio.
 Hoc die, quo præsens celebrabatur Con-
 gregatio, Cardinalis Barenis Constan-
 tiam salutavit.

§. CXVII.

Sessio I. Concilii Constantiensis.

Labbe Conc.
tom. 12. p. 10.

Postera vero die, prout indicta fuerat
 habita est Sessio prima. Hanc as-
 picabantur Patres a Missa de Spiritu
 sancto, qua per Cardinalem Jordanum
 ab Ursinis celebrata, Prælati omnes Pon-
 tificalibus ornati suas occupabant se-
 des, & decantata quadam Antiphona
 Patres simul omnes submissa voce ora-
 tionem subjungebant, decantatis postea
 Litanis cum Hymno de Spiritu Sancto.
 Quibus finitis Prælati surgentes, Mi-
 tras quisque suas imponebant, tum vero
 quidam Episcopus suggestum conscen-
 dens, Decreta in Sessione condenda per-
 legebat, ad quorum lectionem Præsides
 cujuslibet Nationis, scilicet Italicæ, Gal-
 licæ, Germanicæ, atque Anglicæ respon-
 debant: *Placet.* Postmodum Hymnus
Te Deum &c. cantabatur. Ipse summus
 Pontifex huic Sessioni præfuit, habuit
 que sermonem, textu ex Propheta Ze-
 charia cap. 8. v. 16. desumpto. *Loqui-*

mini veritatem unusquisque cum proximo suo, Sæcul. XV.
veritatem & judicium pacis judicate in A.C. 1414.
portis vestris. Denique Cardinalis Zaba-
 rella legit diploma convocationis Con-
 cillii a Joanne Papa factæ, quidam vero
 Secretarius Apostolicus alta voce ejus-
 dem recitavit Bullam; decemque nomi-
 navit Notarios, unum Synodi custodem,
 Auditores Rotæ, quatuor Advocatos,
 duos Promotores, seu Procuratores, &
 quatuor Cæremoniarum Magistros, qui
 cuilibet Patrum suam designarent sedem;
 postea quemlibet auctoritate Pontificis
 admonuit, quod si forte alicui juxta di-
 gnitatis suæ gradum in Sessionibus com-
 petens assignatus non fuisset locus, nul-
 lum exinde Ecclesiæ suæ juribus aut per-
 sonæ prærogativis præjudicium inferri.
 Tandem ad finem hujus Sessionis recita-
 tus est Canon Toletani Concilii XI. sub
 Pontifice Adeodato Anno Incarnationis
 Dominicæ sexcentesimo septuagesimo
 quinto celebrati, quo omnibus & singu-
 lis cujuscunque conditionis inhibebatur,
indiscretis vocibus perstrepere, aut quibus-
libet tumultibus perturbare, nullis etiam
fabulis vanis aut risibus agi, vel obstina-
tis disceptationibus tumultuosas voces ef-
fundere; qui vero prædicta violaverint,
 cum omni dedecore de confesso expelle-
 rentur, lata in eos trium dierum excom-
 municationis sententia. Dein Sessio se-
 Hist. Ecclesiast. Tom. XXV. C c quens

Cord. Aquir.
 Concil. Hist.
 tom. 2. p. 663.

Sæcul. XV.
A.C. 1414

quens a Pontifice indicta fuit ad decimam septimam Decembris diem, Patresque omnibus, quæ paulo ante gesta fuerent, approbatis, sessionem solverunt.

§. CXVIII.

Gregorii XII. insignia Joannis jussu dejecta.

*Vander
Hardt tom.
4. p. 20.*

Interea Gregorii XII. & Benedicti XIII. Oratores iter suum prosequerentur Constantiam versus, illisque, qui a Gregorio missi erant, in Augustinianorum cœnobio hospitii locus assignabatur. Cardinalis vero Ragusinus Joannes Dominici, ubi aliquibus leucis ab urbe distabat, quemdam præmisit, qui insignia Gregorii foribus dicti Conventus affigeret. Hoc facto Joannes non parum exacerbatus, sequenti nocte ea dejici jussit. Quod cum Cardinalis graviter acciperet, hac super re Congregatio quædam habita est, in qua tamen suffragantium animis in diversa abeuntibus, nihil decisum fuisse constat.

§. CXIX.

Continuatio causæ Joannis Hussi.

*Reichenal
p. 203.*

Intermedio hoc temporis spatio Joannes Hussus non attentis, quas a Sigismundo

mundo receperat, securitatis literis (*) Sæcul. XV.
A.C. 1414.
comprehensus est. Hic antequam Pra-
ga discessisset, ad Ecclesiarum hujus ur-
bis portas libellum affigere præsumpsit,
quo significabat, se ad Synodum acces-
surum, ibique ad singula accusationum
capita adversus se intentanda responsu-
rum, necnon vitæ ac doctrinæ suæ ratio-
nem redditurum. Mox ab Episcopo Na-
zareno Inquisitore sciscitabatur; num &
ipse contra se quædam proponenda ha-
beret? a quo benevolum quidem acce-
pit testimonium, cum tamen ad Archie-
piscopi curiam, ubi generalis Cleri con-
ventus adversus ipsum congregatus erat,
sefe conferret, denegatus fuit ipsi in-
gressus, Prælati eum audire renuenti-
bus. Hoc Joannes nequaquam territus,
itineri se committit, unacum nobilibus
illis Viris, quorum supra meminimus;
affixi quoque scripti sui apographa in o-
mnibus, quas pertransibat civitatibus, in
lingua Bohema & Germanica distribuit,
publice

(*) Quod Sigismundus aut Concilium da-
tam Husso fidem publicam violaverit, impuden-
tissima est calumnia, ab acatholicis vel per gran-
dem inscitiam, vel per summam malitiam frau-
dulenter conficta, quam Scriptores catholici e-
videntibus pridem argumentis satis superque
confutarunt.

Sæcul. XV. publice contestatus, se ad Concilium iturum, ut innocentiam suam vindicaret, A.C. 1414. suisque accusatoribus satis faceret, exhortans eos, ut si quid ei objicere possent, secum ad Concilium venirent.

§. CXX.

Citatus ad Papam & Cardinales.

*Vander
Hardt tom.
4. p. 21.*

Joannes Hussus, ut supra diximus, tertia Novembris die Constantiam venit, illucque non multo post tempore Stephanus Paletz Theologiæ Professor Pragensis, atque in eadem Urbe cujusdam Ecclesiæ Parochus Hussi adversarius profectus est, juncto sibi alio Parocho, nomine Michaele de Causis. Uterque Joanni Hussus acriter obsistebant, parique Zelo animati scriptum, quod illius errores complectebatur, Pontifici & Concilii Patribus exhibebant; quo perlecto Joannes Hussus die post adventum vigesima sexta solemniter citatione jubetur, ut coram Pontifice & Cardinalibus compareret. Accessit Hussus comitante Joanne Clumæo amico suo, atque in totius consensu presentia, se mori potius, quam alicujus hæresis convinci velle declaravit, addens, se læto animo venisse ad Synodum, & protinus, si alicujus erroris convictus esset, illum abjuraturum.

§. CXXI.

§. CXXI.

Sæcul. XV.
A. C. 1414.*Joannes Hussus comprehensus.*

Cardinales hoc responso contenti Hussum sub præsidio tamen custoditum dimittunt, & pomeridianis ejusdem diei horis congressi, illum in loco securo detinendum decernunt, ne, prout hucusque fecisset, iterum dogmata sua spargeret. Ergo die ad occasum declinante Pontificij Palatii Prælato datum est negotium, ut Joannem Hussum in ædes Cantoris Constantiensis Ecclesiæ deduceret, in quibus sub valida custodia detentus permansit, inde vero circumactis octo diebus ad carceres monasterii FF. Prædicatorum translatus est.

Naueler.
gener. 48.
Cockl. 1.2.

§. CXXII.

Hussus ab Imperatore liberari jussus.

Joannes Clumæus hanc Hussi incarcerationem permolestè ferens ingentes excitavit tumultus, suasque hac super re querelas ad Joannem Papam detulit, hic tamen facti hujus sese prorsus inscium esse profitebatur. Clumæus apud Pontificem operam se perdere intelligens, ad Sigismundum se convertit, qui suis Oratoribus, ut Joannis Hussi libertatem postularent, scripsit, graviter in sua epistola

Vander
Hardt tom.
4. p. 26.

C c 3 conquere-

Sæcul. XV.
A.C. 1414.

conquestus, quod Hussus libertate, qua vi publicæ fidei ipsi datæ frui debuisset, exueretur. Attamen nunquam promptæ deerant rationes, ob quas Oratorum postulatis satis fieri haud poterat. Præstolandus igitur erat ipsius Imperatoris adventus, qui primum Mense Decembris ad finem vergente Constantiam sua honorabat præsentia. Interea vero Joannes Hussus in carcere hæsit, ubi etiam in morbum incidit, eique suos a Papa Medicos fuisse submissos nonnulli referunt.

§. CXXIII.

Sigismundus Imperator Aquisgrani coronatus.

*Vander
Herd to. 4.
p. 28.*

Saverden

Berg.

Sigismundus Aquisgrani octava Novembris die in Regem Romanorum atque Imperatorem coronatus fuit, cujus rei felix fama eodem die, quo Joannes Hussus comprehendebatur, Constantiam delata est. Theodoricus de Meurs seu Morla Coloniensis Archiepiscopus solemniter hoc fungebatur officio; hic ipse Friderico de Saveria Avunculo suo die sexta Aprilis hujus anni vita functo successerat. Ipsius quidem electioni nonnulli sese opponebant, Guilielmum de Monte jam antea Paderbornensem Episcopum postulantes. Ast Joannes XXIII Theodorici de Meurs electio-

electionem confirmavit: ex qua discor-
 dia satis diuturnum exortum est bellum, Sæcul. XV.
A.C. 1414.
 quod non aliter extinctum fuit, quam
 Guilielmi promisso, se Paderbornensi E-
 piscopatui, atque Archiepiscopatui cessu-
 rum, sui que æmuli neptem uxorem sibi
 juncturum; hoc demum facto possessio
 intacta Theodorico permansit.

§. CXXIV.

Accusationum capita adversus Hussum.

Interea contra Joannem Hussum causa
 judiciaria Constantiæ mota est, ejusque
 accusatores libellum supplicem Pontifici
 exhibent, in quo adversus eum deferunt,
 quod publice docuerit. I. Populo S. Eu-
 charistiam sub utraque specie esse mi-
 nistrandam. II. In Sacramento Altaris
 post consecrationem remanere panem.
 III. Sacerdotes in statu peccati mortalis
 constitutos Sacramenta administrandi po-
 testatem amittere, econtra vero quem-
 libet in statu gratiæ positum ea ministra-
 re posse. IV. Nomine Ecclesiæ non intel-
 ligi Papam, vel Clerum; Ecclesiam bo-
 norum temporalium dominium habere
 non posse; & Dominos temporales pro
 suo arbitrio ea auferre valere. V. Con-
 stantinum, aliosque Principes errasse,
 quod Ecclesiam dotassent. VI. Omnes
 Sacerdotes potestate æquales esse, proin-
 ordina-

Sæcul. XV.

A.C. 1414

ordinationes, & casus Papæ vel Episcopis reservatos nil nisi eorum ambitionis esse effectus. VII. Ecclesiam, quando Papa, Cardinales, Episcopi, totusque Clerus in peccato mortali constituti forent, potestate clavium destitui. Tandem VIII postulabatur de contemptu excommunicationis, eoquod toto sui itineris tempore omni die Sacrum celebrasset.

§. CXXV.

Commissarii ad instruenda judiciū acta nominati.

*Vander
Hardt tom.
4. p. 22.
oper. H. tom.
in fol. 7.*

Hiscæ expositis designantur Commissarii, acta judicii contra accusatum instructuri. Id negotii datum est Patriarchæ Constantinopolitano, aliisque duobus Episcopis. Hi igitur testes audiunt, iurandum recipiunt, eorumque testimonia conscribunt, atque illa ad Joannem Hussum in suo carcere infirmum deferunt; Hic ad defensionem causæ suæ Advocatum petiit, sed id fieri posse denegatum est, cum ex præscripto Canonum neque pro hæretico dicere, neque ejus causæ patrocinium suscipere liceret. Tribus hisce Commissariis ad percipiendas testium depositiones nominatis adjuncti fuere plures alii, captivi hujus libros examinaturi, nimirum, inter Cardinales

nales Cameracensis, Sancti Marci, Brancatius & Florentinus, Frater Leonardus de Florentia FF. Prædicatorum Magister Generalis, & FF. Minorum Generalis Minister Fr. Antonius de Pareto cum aliis sex Doctoribus. Nihilominus Joannes Hussus in mediis hujus tempestatis fluctibus tranquillitate mentis potitus, carceris sui tædium plurium opusculorum elucubratione lenire conabatur; scripsit enim ibi libros de Matrimonio, de Decalogo, de dilectione & cognitione Dei, de poenitentia, de tribus hostibus hominis, de Coena Domini, aliosque, quorum in suis epistolis meminit.

Sæcul. XV.
A. C. 1414.

§. CXXVI.

*Adventus plurium Illustrium Virorum
ad Concilium.*

Mense Decembri multi Proceres tam Ecclesiastici quam sæculares Constantiam delati sunt, inter alios Comes Cilleiensis Socer Imperatoris; Alberti Austriaci, qui ejusdem Gener erat, Oratores; Petrus de Alliaco Cameracensis Episcopus, Genuensis, & Viennensis Archiepiscopi, Episcopus Ratisbonensis, Archiepiscopus Rigenfis, Legati Angliæ numero sex, Sarisberiensis, Bathoniensis & Herfordiensis Episcopi, Abbas Westmo-

Idem pag. 21

Sæcul. XV. nasteriensis, Vigorniensis Prior, & Vari-
A. C. 1414. censis Comes.

§. CXXVII.

Libelli in quadam particulari Congregatione oblati.

B20v. ann.
1414. p. 382.
col. 2.

Die septima Decembris habita est Cardinalium Congregatio, in qua unionis ac reformationis negotium ingenti ardore agitatum fuerat. Nonnulli Cardinales Itali Joannis obedientiæ addicti primum porrigebant libellum, Cardinalis Cameracensis alterum, & tertium denique reliqui Cardinales. Priores postulabant Concilii Pisani confirmationem atque illius executionem, hacque via non parum Pontificis commodo consulebant, utpote qui ipso hoc facto electionem ejus approbari postulabant, quod Joannes unice in votis habebat. Ast Cardinalis Cameracensis, qui abs dubio de scriptis Italicorum petitis secretam habebat notitiam, in suo libello docebat, ex eo quod Pisanum Concilium in omnium sententia legitimum, pro unico fine sibi præfixisset unionem Ecclesiæ hucusque non obtentam, omnes Prælatos, ac ipsum quoque Pontificem non solum vi Pisanæ hujus Synodi, sed ex ipso naturali & divino jure obstrictos esse, ut cuncta pro-

moven-

movendæ hujus unionis media, eaque Sæcul. XV.
A.C. 1414.
magis opportuna inquirerent; eos vero, qui contrariam tuerentur sententiam, eo ipso schisma nutrire, fore convictos. Quibus subjunxit, Concilii Constantiensis auctoritatem nullatenus a Pisano dependere, nec opus esse, ut illud ab isto confirmaretur. Scriptus est libellus iste prævio quorundam Gallorum Præsulorum consensu, quibus clandestina Joannis Papæ molimina ad dissolvendum Concilium excogitata, optime perspecta erant. Tertius denique libellus nil nisi meram complectebatur Satyram, in qua mores, ac Joannis vita tacite carpebantur, seu potius erat schema omnium boni Pontificis obligationum, eo artificio expositarum, ut legentes facile intelligerent, Joannis XXIII. vitam moresque illis e diametro oppositos esse.

§. CXXVIII.

Alia Congregatio de unionis negotio.

Mense Decembri ad medium vergente alia adhuc habebatur Congregatio, *Vander
Hardt tom. 2
p. 193.* in qua idem unionis negotium iterum agitari cæpit. Cum vero plurium Cardinalium sententia eo abiret, ut juxta Pisani Concilii mentem in Petrum de Luna & Angelum Corarium ibidem legitime exauctoratos ulterius legibus procederetur;

Sæcul. XV. tur, Cardinalis Cameracensis alium pro
A.C. 1414. duxit libellum, ut hanc viam summis pe-
 riculis obnoxiam, nulloque modo ineun-
 dam ostenderet. Idem auctor fuit, ut
 potius utrumque Antipapam ad volunta-
 riam cessionem pro homo pacis ample-
 ctendam inclinare, ac tandem unicui-
 que honorificum in Ecclesia officium,
 quo quisvis eorum contentus esse pos-
 set, conferre satagerent. Dissolvebat si-
 mul, quæ contra hanc viam moveri
 possent, difficiliora, demonstrans, in e-
 jusmodi pacta citra iniquitatis aut simo-
 niæ notam cum Viris, qui tanquam schis-
 matici denunciati essent, conveniri, eis-
 que pro actu cessionis munera offerri
 posse, quin exinde Pisano derogaretur
 Concilio. Insuper suum Imperatori jus
 asseruit, vi cujus hic præprimis schisma-
 tis tempore Concilium cogere valeret, ex
 eo, quod esset Ecclesiæ defensor: inde
 vero intulit, impræsentiarum non agi de
 approbanda Pisana Synodo, sed ut au-
 direntur utriusque Competitoris Orato-
 res, & Principum iis addictorum legati;
 nec via facti procedendum esse, donec
 amicabilis compositio frustraneo prorsus
 successu tentata, atque ipsi de contuma-
 cia convicti essent.

§. CXXIX.

Sæcul. XV.
A. C. 1414.*Adventus Legatorum Franciæ.*

Secunda Sessio die præstituto decimo septimo Decembris habita non est, forte, quod Imperatoris adventus expectaretur, ejusdemque præsentia Patribus gratissima foret. Plusquam trimestre abiit, quin ulla celebraretur Sessio publica, sed tantum quædam particulares cogebantur congregationes. Præterlapso autem hoc temporis intervallo Franciæ Legati comitantibus plurimis ejusdem Nationis Præsulibus advenerant, ingenti pompa excepti; quamvis exterorum Cardinalium nullus illis obviam processerit, excepto Vivariensi, cum hic amplissimos in Galliis perciperet reditus.

§. CXXX.

Sigismundus Imperator Constantiæ.

Non multo post ipse etiam Imperator *Vander Hardt tom. 4* advenerat, qui vigesima quarta Decembris pridie Natalis Domini Uberlingæ, *p. 28.* quæ uno lapide Constantia distat, diver- *Naucley. gen. 48. p. 437* terat. Joannes Clumæus comperto Imperatoris adventu pluribus in locis, per quæ transire debebat, libellum latino & Germanico idiomate conceptum affigit, in quo de gestis adversus Joannem Hus-
sum

Sæcul. XV.
A. C. 1414.

sum graviter conquestus, Prælati, omnibusque hujus facti complicibus extremam Cæsaris indignationem audacter comminatur. Verum Sigismundus parum ea curasse videtur. Itaque eadem adhuc nocte navim conscendens cum Barbara Cilleiensi Comitissa ejus conjugè, Elisabetha Bosniæ Regina, Rudolpho Saxonie Rege, Anna de Würtemberg pluribusque aliis primariis utriusque sexus Nobilibus circa quartam vel quintam horam summo mane Constantiam ingressus est; ibique somno paulisper capto Cathedralè accessit Ecclesiam, in qua, cum sacra ista nocte summus Pontifex Cæsaris adventum præstolatus primum Missæ sacrificium solemnè ritu perageret, Imperator habitu Diaconi indutus adstitit, eoque sacro officio fungens cantavit Evangelium ex capite 2. sancti Lucæ desumptum, *Exiit edictum a Cæsare Augusto &c.* Re divina peracta Pontifex Imperatori gladium obtulit, adhortans, ut eundem ad defensionem Ecclesiæ stringeret. Sigismundus tunc temporis nonnisi quadragesimum sextum ætatis annum agebat, Princeps magni ingenii, naturali eloquentia præditus, literatorum Virorum fautor, atque expedita latini sermonis facilitate clarus. Hujus quoque ingens erat fidei, & unionis Ecclesiæ studium, cujus præclara in hoc ipso Concilio edidit specimina.

§. CXXXI.

§. CXXXI.

Sæcul. XV.

A. C. 1311.

*Congregatio præfente Sigismundo
celebrata.*

Quarta ab adventu suo die, scilicet vigesima nona Decembris habita est *Vander Hardt tom. 4*
 Congregatio generalis, quam ipse Cæsar *p. 31.*
 præsentia sua cohonestabat. Aderat quoque Pontifex cum suis Cardinalibus atque Prælatibus. Hos Sigismundus de cunctis, quæ cum Benedicto XIII. & Gregorio XII. egisset, edocens, Synodi Patres eo induxit, ut horum Nuncios necnon Principum eisdem obsequentium Legatos expectarent. Simulque eis exposuit, sua opera Ferdinandum Arragoniæ Regem, & Benedictum Papam post varias consultationes fuisse inductos, ut promitterent, se cum illo Niciam in Provincia proximo Mense Junio adituros, ubi de mediis ad reddendam Ecclesiæ pacem opportunis conferrent. His addidit, se eundem Gregorio animum inspirasse. Quibus finitis in eadem Congregatione nominati fuere Cardinales, qui de omnibus ad prosequendam Synodum requisitis deliberarent.

§. CXXXII.

Bellum Regis Galliæ adversus Burgundicæ Ducem.

Damnata Parisiis perniciofa Joannis Parisiensis *Juv. Ursin. Hist. Car. VI*
v. p. 277.

Sæcul. XV. vi doctrina, Carolus VI. Galliarum Rex
 A.C. 1414. Ducem Burgundiæ tanquam juratum re-
 gni hostem omnibus viribus persequi fra-
 tuit. Ergo ad Ecclesiam S. Dionysii se
 confert Aurisflammam accepturus, dein
 nobiles primariæ ac secundariæ cliente-
 læ cohortes edicto ad castra vocat, atque
 urbe Compendiensi obsidione cincta, Sues-
 sionensem vi occupatam militum suorum
 deprædationi cedit, illiusque Præfectum,
 Bournovillum nomine, capite truncari
 jubet. Tam subita utriusque civitatis
 expugnatio non modicum rebeli Burgun-
 do incussit terrorem, quem auxit com-
 perta Philippi Niverniensis Comitis fra-
 tris sui subjectio, qua se suaque Regi sub-
 jecit. Igitur Comitissam de Hanonia so-
 rorem, & Antonium Brabantiae Ducem
 itidem fratrem suum ad Regem decernit,
 supplices, ut eadem, qua nuper Nivernen-
 sem, ipsum quoque venia donaret. Quis-
 bus Carolus Rex benigne respondit, se
 suam Burgundo, si venire vellet, gratiam
 impensurum, eique, quamcunque peteret,
 securitatem præstiturum, si vero viam
 justitiæ experiri mallet, secundum justitiæ
 leges causam esse decidendam, si
 Regis clementiam imploraret, tam abun-
 dantem, tamque copiosam eidem fore
 concedendam, qua plenius votis suis la-
 tisfactum iri haud sperare potuisset. Tam
 benevolo Regis responso Comitissa & Bra-
 bantiæ

bantiæ Dux admodum læti ad fratrem Sæcul. XV.
 rediere. Interea vero Rex victricia sua A.C. 1414.
 arma circumferens Peronam, & Bapal-
 mam, quæ aliquantulum restitit, deditio-
 ne facta occupat. Dein Atrebatum ex-
 pugnare aggreditur, quam urbem Petrus
 de Lucemburgo cum quadringentis mi-
 litibus præsidariis, quos ipsi Burgundiæ
 Dux nuperrime submiserat, strenue pro-
 pugnavit. Postquam autem quædam
 Burgundi legio incautius ex arce erum-
 pens, adverso Marte pugnasset, atque eo-
 rum plurimi qua cæsi, qua capti essent,
 Regis exercitus, confestim accurrens, resi-
 duo obsessorum manipulo omnem subsi-
 dii spem interclusit. Comitissa de Han-
 nonia, & Brabantiæ Dux, cum fra-
 trem suum ad extremas redactum angu-
 stias viderent, Regis animum ut delicti
 veniam eidem concederet, iteratis preci-
 bus pulsant, nomine Ducis quodvis ob-
 sequii genus spondentes. Carolus tam
 benigne horum preces excepit, ut ex illo
 temporis articulo non nisi de pace men-
 tionem fieri pateretur.

§. CXXXIII.

Pax utrinque composita.

Ergo unacum Hannoniæ Comitissa, &
 Brabantiæ Duce conditiones pacis
 firmantur, quas ad se transmissas Bur-
D d gun-

Hist. Eccles. Tom. XXV.

Sæcul. XV.
A.C. 1415.

gundiæ Dux omnino ratas habuit. Vi harum Atrebatum se Regi subiciat; & vexillis regiis super urbis portas explicatis omnes incolæ fidei sacramento se eidem obstringant; Petrus de Lucemburgo exercitus imperio exauctoretur, & dimissis Burgundi Ducibus regii substituantur; sit generalis præteritarum injuriarum oblivio, qua tamen non fruuntur quingenti ex Burgundiæ Ducis factione nominatim describendi. Pax ista Lutetiæ publicata ad præcipuas regni urbes transmissa fuit. Attamen haud diu firma substitit.

§. CXXXIV.

Colloquium Deputatorum cum Imperatore.

*Vander
Hardt tom. 4
p. 32.*

Deputati nuper die vigesima nona elapsi Mensis Decembris a Congregatione selecti, prima Januarii anni præsentis millesimi quadringentesimi decimi quinti conventum agunt, ut cum Imperatore deliberarent de mediis, quibus libertas, securitas, bonus ordo, loci commoditas, alimenta, & Concilii firmitas promoveretur. Horum prudentiæ debetur, quod, quamvis ferme centum milia peregrinorum Constantiam confluerent, atque aliunde hujus Urbis ambitus non admodum spatiosus foret, tamen vix ullæ

ullæ audirentur querelæ, quibusvis vi-
 tæ alimoniis justo pretio venalibus, nec
 quoquam penuria presso. Constitutis
 politicæ œconomicæ legibus Patres ad
 caussas Ecclesiæ animum adjiciunt, ro-
 gantque Commissarii Cæsarem, ut liberè
 adversus Joannem Hussum ipsis agere li-
 ceret, verebantur enim, ne fides publica
 ipsi a Sigismundo data, remoram objice-
 ret, Annuit tamen Imperator eorum vo-
 tis, declaravitque, quod Concilium in
 materiis fidei plena potiretur libertate,
 & juxta S. Canonum præscripta adver-
 sus eos, qui de hæresi notorie suspecti es-
 sent, procederet, eosque secundum sua
 merita, postquam examinati, probatique
 fuissent, judicaret, additque, se commina-
 tiones, quæ in favorem Joannis Hus-
 si per libellos in quibusdam locis affixos
 divulgabantur, executioni mandari ve-
 tuisse, sique necessitas posceret, iterato
 prohibitorum, ex quo Sigismundum men-
 tem suam mutasse (*) colligitur.

§. CXXXV.

(*) Dicitur debuisse, *EXPLICASSE*, nem-
 pe declaravit Sigismundus, nunquam se datis
 securitatis publicæ literis hæretico convicto, &
 contumaci criminis sui impunitatem concedere
 voluisse, cum hoc alias non solum S. Canoni-
 bus, sed ipsi juri divino summe oppositum
 nosset.

D d 2

Sæcul. XV.
A. C. 1415.

§. CXXXV.

Bohemice Procerum epistolæ ad Sigismundum pro Husso,

*Vander
Harât ibid.*

Vix Pragæ de Joannis Husi detentione fama percrebuit, cum illico ingens inter omnes Regni Proceres oriretur commotio; iteratis ad Imperatorem literis illius liberationem postulant, innocentem deprædicant, argumento petito ex Conradi Archiepiscopi testimonio, cujus autographum Cæsari transmittunt. Nec hoc mirum videri debet, cum Idem Præsul paucos post annos Hussitarum causam publice tuendam suscepisset. Præterlapso aliquo tempore iidem Nobiles iterum ad Imperatorem perscribunt, ei significantes, nec inter Proceres, nec inter plebem ullum reperiri, qui non sine stupore ac indignatione comperisset, quod summus Pontifex hominem innocentem, violata fide publica, atque insuper habitis liberi commeatus literis, quas a sacra sua Cæsarea Majestate accepisset, indicta causa carceri mancipare præsumeret. Verum omnibus hisce epistolis non alius successit eventus, quam quod Hussus arctiori carceri custodiendus traderetur, qui postquam apud FF. Prædicatores solido bimestri inclusus hæsit, inde ad Franciscanos translatus fuit.

§. CXXXVI.

§. CXXXVI.

Sæcul. XV.
A.C. 1415.*Controversa Joannis Hussi fuga.*

Equidem de diversis hisce carcerationibus acta disertis verbis loquuntur, eas tamen cum fuga, quam Joannes Hussus die tertia Martii anno salutis millesimo quadringentesimo decimo quinto attentasse fertur, haud conciliare valeo. Udalricus Reichental Constantiensis Canonicus, & Gerardus Dacherius Electoris Saxoniae Consiliarius, Auctores coævi, Joannem Hussum e propria sua domo fugam tentasse supponunt, sed his Acta palam contradicunt, ex quibus docemur, quod Hussus ex illo tempore, quo carceri datus fuisset, nunquam amplius quovis modo libertatem consecutus esset. Verum ut res se habeat, percipiamus, quæ scriptores de prætensa hac fuga referant. Igitur Joannes Hussus, cum se diligentiori oculo observari intelligeret, vim sibi inferri veritus periculum fuga evadere meditatur. Conceptum animi propositum executurus, se matutino tempore abscondit in quodam Henrici Latzenboggii curru, quo fænum ex proximo pago advehendum erat. Appropinquante prandii hora Latzenboggius, cujus custodiæ Joannes Hussus concreditus erat, illius absentiam animadvertens, ubique eum

*Hist. Conc. Const. Lentantii tom. I. p. 56.**Naucler. gener. 48. p. 437.*

D d 3 irrito

Sæcul. XV.
A.C. 1415.
irrito conatu investigat. De illius fuga
mæstus Consullem Urbis adit, qui illico
portas occludi, & forenses Apparitores
fugientem insequi jubet. Interea vero
Joannes Hussus in curru latitans depre-
henditur, atque ad Latzenbogium duci-
tur, & ab ipso ad Pontificis Palatium
transfertur. Addunt quoque, Joannem
Hussum iterati carceris metu denuo fu-
gam tentasse, atque incredibili adstan-
tium multitudini sese immiscere voluisse,
sed a Papalibus satellitibus, cognito Hus-
si consilio comprehensum in Palatio Pon-
tificis arctiori custodiæ traditum fuisse.

§. CXXXVII.

*Oratores Petri de Luna & Angeli
Corarii ad Synodum.*

*Vander
Hardt to. 4.
p. 36.*

Legatis Benedicti XIII. & Gregorii XII.
Constantiæ appropinquantibus, & vix
non jam urbem ingredientibus, habita
est Congregatio, in qua de modo hosce ex-
cipiendi, necnon de dignitatis titulo ipsis
attribuendo deliberatum fuit. Pertinax
erat disceptatio, an rubro pileo, dignita-
tis suæ indicio, decorati accedere per-
mitterentur. Imperator & Cardinalis
Cameracensis cum majori Patrum nume-
ro censebant, quod ejusmodi quaestio
a Joanne ejusque fautoribus intempti-
ve

ve mota pacis atque unionis studio lon- Sæcul. XV.
ge postponenda esset. Huic Cæsaris ac A. C. 1415.
Cardinalis sententiæ ceteri quoque omnes
accedebant, & Legatos debito honore
recipiendos judicabant, caussati, haud si-
ne periculo fore, si importuno hocce pro-
bro eorum animi exasperarentur. Ergo
primi ingrediuntur Oratores Benedicti,
significantes, Dominum eorum Niciam
adire paratissimum esse, ut de procuranda
Ecclesiæ concordia cum Imperatore, &
Arragonum Rege conferre posset; idem
etiam affirmabant Legati Ferdinandi eo-
dem adventantes tempore, cumque Im-
peratorem invitarent, ut huic colloquio
interesse dignaretur, ipse se sub quibus-
dam conditionibus proximo Mense Ju-
nio accessurum solemniter pollicitus est.

§. CXXXVIII.

*Accessus Electoris Palatini ad
Concilium.*

Paucis post diebus, nimirum decima se- *Idem pag. 36*
ptima Februarii complures Principes
atque Prælati Gregorio XII. obsequen-
tes Constantiam delati sunt. Agmen
ducebat Ludovicus Bavarus Elector Pa-
latinus, & Ruperti Imperatoris filius u-
nacum Wormatiensi, Spirensi, & Ver-
densi Episcopis, ac Trevirensis Archie-
piscopi

Sæcul. XV.
A. C. 1415.

piscopi Legatis. Hi Constantiam ingrediuntur junctis sibi Gregorii Nunciis, qui, ut ingressui suo ampliorem pompam conciliarent, studiose eos expectabant. Joannes Dominici Cardinalis Ragusinus, qui paulo ante advenerat, rubro pileo capiti imposito præcessit, stipantibus utrinque latera Electore Palatino, atque Prælati, quos inter etiam Patriarcha Constantinopolitanus Collega suus numerabatur.

§. CXXXIX

Oratores Gregorii ad alloquium admissi.

Idem p. 38. Exiguo post intervallo ad alloquium admissi ab Imperatore interrogantur, an competenti agendi auctoritate instructi forent? utrum Synodum approbarent, atque ad unanimum cum aliis consultationem accedere vellent? Ad primum respondit Cardinalis Ragusinus, habere se fatis idoneas mandati literas. Nec verbis ejus suberat dolus, quippe Gregorius Legatis suis Bullam consignavit, qua profitetur, promptissimum se esse ad Papatum vel per se, vel per suos Procuratores abdicandum, dummodo reliqui duo, Benedictus & Joannes pariter prætenis juribus suis cederent, ad ceteros vero duos articulos quod attineret, defectum mandati

mandati allegabat; subjunxit tamen Ele- Sæcul. XV.
ctor Palatinus, a se suam oppignorari fi- A.C. 1415.
dem, quod Gregorius nulla omnino ad
reddendam Ecclesiæ unionem necessaria
repudiaturus esset media, dummodo
Joannes XXIII. neque Synodo præsideret,
imo nequidem præsens adesset. Impe-
rator, cui nihil antiquius erat unione,
Cardinali Ragusino ceterisque respondit,
ipsis potissimum incumbere, ut ad restau-
randam Ecclesiæ pacem omnia excogi-
tarent media, se vero petere, ut illa sibi
scripto traderent.

§. CXL.

*Libellus a Legatis Joanni oblatus,
ab eoque rejectus.*

Ad maturanda hæc consilia altero die *Idem tom. 4.
habita est Congregatio, in qua Ele- p. 41. Et tom.
ctor Palatinus operosius quam præceden- 2. p. 469.*
ti die mentem suam exposuit, pollicitus,
navaturum se omnem cum Legatis ope-
ram, ut cessio ad optatum suum finem
efficacius perduceretur, additque, se lon-
ge ampliorem ad hoc potestatem, si data
non sufficeret, petiturum. Prælati hujus
Pontificis obedientiæ addicti Joannis
XXIII. discessum a Synodo urgebant,
prout jam antea postulaverant, ut cum
majori libertate consilia sua conferre pos-
sent. Quia vero illi libellum porrige-
bant,

D d 5

bant,

Sæcul. XV.
A.C. 1415.

bant, in quo fusiori calamo sua postulata prosequerentur, Joannes libellum sibi oblatum per singula capita refutavit, Gregorii & Benedicti cessionem approbans, non tamen in suam consentiens; illud vero petatum, ne ipse ulterius Concilio præesset, tanquam propositionem injustam atque indignam rejecit, eoquod, inquit, ipse solus legitimus Pontifex a potissima Christiani Orbis parte recognitus, Concilium convocasset, atque ad illum accedens in eo persisteret, omni studio ac viribus reformationi Ecclesiæ adlaboraturus; additque, plenam, omnemque in Synodo adesse libertatem, Gregorium ad illam debite invitatum, ejusque sectatores, si sub honestis conditionibus sese Synodi Patribus adjungere vellent, omnibus benevolentiae signis ad illam admittendos esse.

§. CXLI.

Joannis anxietas in Concilio.

Oratores Gregorii, ubi se ad pertractandum hoc negotium sufficienti auctoritate destitutos intellexerant, quosdam ad Pontificem ablegant, qui eum de tota rei gestæ summa edocerent, simulque ampliora, magisque expressa peterent mandata, quibus Gregorius literas fidei publicæ testes tradidit. Tunc demum
Joannes

Joannes Concilii sententiam rebus suis haud ultra propitiam fore praesentire caeperat; plures enim particulares habebantur Congregationes, ad quas, cum ejus integritas Patribus suspecta esset, non vocabatur, quamvis per suos emissarios auro muneribusque corruptos exactam eorum, quae acta fuere, hausisset notitiam; plura quoque vulgabantur scripta, in quibus liberiori calamo illius mores carpebantur, interque eos Cardinalis Philastrius libellum composuit, in quo triumphum omnino Pontificum abdicationem ceu reliquis omnibus optimum pacis medium validissimis urgebat argumentis. Cum autem Papa vehementer de eo conquestus esset, tantum abfuit a virili Cardinalis hujus constantia, ut scriptum hoc suum esse negaret, quin potius coram ipso Pontifice se illius Auctorem esse, ac pro bono pacis illud elucubrasset, ingenue profiteretur. Hisce Joannes summopere perterritus, omni quidem studio, absque ullo tamen successu partes suas augere ac roborare contendebat.

saecul. XV.

A. C. 1415.

*Niem apud
Vander
Hardt tom. 2
p. 389.*

§. CXLII.

*Vota consultiva, adversante Papa,
saecularibus concessa.*

Quemadmodum complures in Concilio numerabantur Doctores saeculares,

Sæcul. XV.
A. C. 1415.

lares, quibus suffragium consultivum dare permittebatur, hi autem, eoquod Clericalibus Ordinibus adscripti non essent, eo ampliori libertate mentem suam aperirent, quo minus a Papa gratias & favores sperarent; ideo Joannes præcepit, ut Synodus ex solis Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Ordinum Generalibus, aliisque ejusmodi dignitate fulgentibus Ecclesiasticis conflaretur. Attamen hoc præceptum plurimorum animos graviter offendit: & omnium quidem primus Cardinalis Cameracensis sese opposuit, libello hanc in rem Patribus oblato. Philastrius quoque Cardinalis adversus idem Pontificis mandatum calamum strinxit; unde horum prævaluit sententia, non sine ingenti Pontificis moerore, eoquod Prælatorum suorum auctoritatem superari cerneret a potioribus suffragiis tam plurimorum Doctorum sæcularium, quam Deputatorum, quos Reges, Principes, Respublicæ, Academiæ, ceteræque Communitates ad Synodum mississent, qui tamen omnes Clericali militiae non erant adscripti, licet doctrina conspicui saniora foverent consilia.

§. CXLIII.

Decretum de suffragiis in omni Sessione publica per Nationes ferendis.
Accesserat Pontifici nova doloris causa, eoquod

eo quod statim a principio propositum es-
 set, in publicis Sessionibus non per singu-
 la capita, sed per Nationes ferenda esse
 suffragia. Jam tum Pontifex acriter huic
 decreto obluētatus erat. Sperabat e-
 nim, suffragiis viritim datis, se semper
 cum suis potiore fore, plurimos enim
 numerabat sibi summe addictos, & a se
 liberaliter promotos, ac præterea Italica
 Natio ceteras omnes numero anteibat.
 Verum Imperator hanc controversiam fe-
 liciter composuit, atque insuper habitis
 Papæ, suorumque adhærentium conati-
 bus decisum fuit, quod imposterum in
 Sessionibus publicis sententia per Natio-
 nes diceretur, quamvis hic suffragandi
 modus consueto aliorum Conciliorum u-
 sui adversaretur, in quibus semper a
 congregatorum singulis suffragia collige-
 bantur: In præsentī autem Synodo val-
 de graves ab avita hac consuetudine re-
 cedendi rationes militabant. Igitur cum
 Hispani huic Concilio necdum adhæ-
 rerent, Synodus in quatuor divideba-
 tur Nationes, Italicam, Gallicam, Ger-
 manicam, atque Anglicam; ex istarum
 qualibet eligebantur Deputati, Procura-
 tores & Notarii, quorum primis præpo-
 nebatur Præses, qui singulis mensibus
 officio suo defungebatur. Quælibet Na-
 tio particulares suos conventus agebat,
 in quibus causæ in Concilio proponendæ
 discu-

Sæcul. XV.

A.C. 1415.

Sæcul. XV.
A. C. 1415.

discutiebantur. Si vero inter eos de quodam articulo conventum esset, tunc is ad generalem quatuor Nationum Congregationem deferebatur, sin in ea unanimis omnium consensus accederet, subscriptione facta, appositoque sigillo sequenti exhibebatur sessioni, ut plena totius Synodi auctoritate firmaretur. Hæc suffragandi methodus toto Synodi tempore servabatur.

§. CXLIV.

Sancta Birgitta in Concilio Sanctorum fastis adscripta.

Naucler.
gener. 48.
p. 437.

Legati regnorum, Sueciæ, Daniæ, & Norvegiæ cuidam Congregationi die prima Februarii celebratæ intererant unacum Cleri sui Deputatis, impense supplicantes, ut Birgitta natione Sueca, ac stirpe regali orta in sanctorum cano- nem referretur, cum vitæ puritas, sacre peregrinationes, & miracula ante ac post mortem ejus patrata illius sanctitatem abunde testatam redderent. Hæc cui- dam Viro in Suecia nobilissimo nupta octo suscepit proles, sed post conjugium consensu thori sui societatem dissol- verunt, quo facto Birgitta solitariam du- xit vitam, unice pietatis operibus inten- ta;

ta; instituit etiam Religiosorum ac Monachialium Ordinem, cujus adhuc nonnulla exstant in Belgio monasteria; tandem vero pluribus ad loca sacra peregrinationibus sancte expletis migravit in coelum Romæ Anno salutis millesimo trecentesimo septuagesimo tertio, a Bonifacio IX in Sanctorum numerum relata Anno supra millesimum trecentesimo nonagesimo primo. Cum autem timendum, ne hæc Canonizatio a multis tanquam illegitima haberetur, utpote schismatis tempore facta, Sueci confirmationem illius petebant, ut accedente etiam generalis Concilii auctoritate nullus amplius dubitandi locus superesset. Quam sibi sortem Joannes Papa summopere gratulatus est, solemnem hac functione extremos Pontificatus sui dies illustrandi occasionem nactus, exiguo enim post tempore folio dejectus fuit.

§. CXLV.

Cessionis via a Concilii Deputatis Pontifici proposita.

Clanculum oblatus erat quidam libellus plurima contra Papam accusationum capita complectens, qui tamen suppressus fuit, Germanis Anglisque ita consulentibus, partim ne Sedi Apostolicæ macula inurere-

Sæcul. XV.

A.C. 1415.

Sæcul. XV. inureretur, partim ut decoris atque honestatis ratio haberetur; indecens enim foret penitius inquirere in ejusmodi criminationum articulos, qui *omnia*, ut loquitur Theodoricus, *peccata mortalia, nec non infinita quodammodo abominabilia continerent*. Horum etiam sententiæ adimplerentur Itali, eam securiorem magisque honestam esse viam arbitrati. Itaque medio inquisitionis neglecto unice cessionis viam esse urgendam statuunt, eamque in rem ad Joannem Deputatos decernunt, illum ad cedendum inducturos.

§. CLXVI.

Cessionis formula Pontificis jussu recitata.

Papa depositionem sibi oppido ignominiosam, quam tamen ob crimina sibi objecta merito timuerat, prævenire conatus est, hinc Deputatis, animo ad simulatam lætitiâ composito, servata tamen quadam vultus gravitate respondit, facturum se, quicquid ab eo peterent, dummodo pariter æmuli sui idem præstarent. Exinde quantocius Cardinali Florentino schedam tradidit perlegendam, hujus tenoris. Quamvis nullo voto, juramento, aut promissione ad cessionem a me petitam obstringar, nihilominus pacem.

cem orbi christiano conciliaturus, ac proin
 Ecclesiam pacaturus promitto liberam
 ac voluntariam Papatus mei abdicatio-
 nem, quamprimum Petrus de Luna, &
 Angelus Corarius a Concilio Pisano tan-
 quam hæretici & schismatici declarati,
 atque Pontificatu depulsi, juribus suis,
 quæ sibi arrogant, similiter cesserint, &
 quidem eo modo ac tempore, iisdemque
 conditionibus, quas ego meique Legati
 cum Synodi Deputatis communi suffra-
 gio declaraturi ac decreturi essemus.

æcul. XV.
 A. C. 1415.

§. CXLVII.

Formula Joannis in confessu discussa.

Hæc formula a Nationibus in unum con-
 gregatis ad examen vocatur, ast am- *Idem tom. 4. p. 42.*
 plis quidem verbis concepta, sed obscura,
 ambigua, atque ad perficiendum unio-
 nis opus minime idonea reputatur; si-
 quidem expressam habebat conditionem,
 quæ ab utriusque competitoris arbitrio
 dependebat, adeo, ut unius duntaxat a
 cessione dissensus, totam hanc sponsionem
 effectu suo frustrari, sicque Synodi ope-
 ram hucusque impensam eludere posset.
 Ergo ad Joannem iterato Deputati able-
 gantur, eum rogantes, ut magis perspi-
 cuam, ac minus conditionibus restrictam
 super cessione sua promissionem ederet.
 Annuit quidem Pontifex, sed altera ejus
Hist. Eccles. Tom. XXV. E e for-

Sæcul. XV. formula vix non iisdem, quibus præcedens, verbis concepta erat, quam tamen
 A C. 1415. Constitutione quadam se firmaturum spondit.

§. CXLVIII.

Altera Pontificis formula à Synodo rejecta.

In illa duntaxat superaddit, quod iudicium acta in Pisano Concilio adversus Benedictum & Gregorium instructa innovarentur, novisque augerentur instrumentis, ita tamen, ut eorum executio usque ad tempus pro cessione ipsis præstigendum suspenderetur, si vero nollent hi duo contententes cedere, secum Imperator & Principes, Regum Legati, totumque Concilium sua studia conferrent adversus eos eorumque fautores, atque ipsum mutuo tam spiritualibus quam temporalibus auxiliis adjuvarent, verum alteram hanc declarationem minus adhuc idoneam, quam primam censebant Patres, quoniam in illa Joannes, prout in priori fecerat, denuo Papatu cessurum se promississet, ea duntaxat conditione, si ceteri duo pariter cederent, insuper causam adversus utrumque instructam innovari postulasset. Hinc Nationes alteram quoque formulam rejicientes, Joannem enixe rogant, ut amplius magisque distinctum
 cessio-

cessionis exemplar porrigeret. Attamen promissum suum indies procrastinans, hujus cunctationis beneficio multos ex Synodi Patribus in suas partes trahere, sibi que conciliare nititur.

Sæcul. XV.
A.C. 1415.

§. CXLIX.

Formula III. ab Imperatore Pontifici oblata.

Nec ultra quisquam Joanni cessionem suadere audebat, omnes enim aspectus objurgabat verbis, qui coram ipso hac de re quicquam memorabant. Nihilominus Nationes tertiam concipiunt formulam, quam ipsemet Imperator & nonnulli a Concilio Deputati prævia trium Nationum approbatione Pontifici exhibent; hanc tamen ille, quod nimis clara nullisque conditionibus limitata esset, acceptare constanter recusat.

Vander Hardt tom. 2 p. 238.

§. CL.

Adventus Deputatorum Academicæ Parisiensis.

Interea, cum omnes Joannem ad Papatus sui cessionem inducere satagerent, opportune Constantiam veniunt Parisiensis Academicæ Deputati, quorum princeps erat Joannes Gerlonius ejusdem Universitatis

Hist. Univ. Paris. tom. V. p. 275. 276. Laborat. Hist. Car. VI. præf.

Sæcul. XV. fitatis Cancellarius, ac tunc temporis
A.C. 1415. Galliarum Regis Legatus ad Synodum
 deputatus. Hunc comitabantur Joannes
 Dacherius, Jacobus Desparsius Faculta-
 tis medicæ Doctor, & Benedictus Gen-
 tianus, sancti Dionysii Monachus sua
 ætate doctrina atque eloquentia nemini
 secundus, qui & ipse creditur esse Ano-
 nymus ille Monachus Sandionysianus,
 qui nobis perquam exactam Caroli VI,
 omniumque sub ejus regimine gestorum
 historiam reliquit. Hi igitur admitun-
 tur ad alloquium Papæ atque Imperato-
 ris, qui eos non vulgaribus honorum si-
 gnis exceperunt, ac præclarissimis simul
 elogiis Parisiensem universitatem celebra-
 runt, illam præ ceteris omnibus Euro-
 pæ Academiis commendantes, eoquod
 ad pacem Ecclesiæ reliquis Christiani Or-
 bis statibus plus una ferventius cum Gal-
 liarum Rege laboraverit. Quibus Papa
 subjunxit, se etiam velle integra fide, li-
 bere tamen, unionem Ecclesiæ procura-
 re, etiamsi suis ad summum Pontifica-
 tum juribus cedere oporteret, prout in
 pleno confessu sese ad id paratum jam
 declarasset. Deputati junctis viribus
 tantopere desideratum pacis negotium
 confecturi, Germanis atque Anglis acces-
 sere. Cum autem diversæ cessionum for-
 mulæ a Joanne proculsæ haud proba-
 rentur Concilio, tres illæ Nationes aliam
 termi-

*Vander
 Hardt tom. 4
 p. 45. 46.
 tom. 2. p. 239
 241.
 Bourg. part.
 1. p. 307.*

terminis claris, ac distinctis, nullaque æquivocatione aut restrictione limitatam concinnabant. Displicuit illa summopere Pontifici; verum res sibi erat cum Viris flecti nesciis. Germani etiam, ut ei majorem adhuc incuterent timorem septem propositiones Synodo porrigunt, in quibus affirmant, cessionis viam ex omnibus certissimum esse pacis reddendæ medium, proin illam pure ac simpliciter amplectendam, formulamque communium Nationum suffragio adornatam esse acceptandam; hoc si renuerit Pontifex, fore incursum peccati mortalis reatum, & a Synodo tanquam supremo Judice ad Papatus cessionem præcepti auctoritate esse cogendum; si vero pertinacius recusaret, ejus contumaciam brachio etiam sæculari in auxilium vocato, nomine universalis Ecclesiæ coercendam. Hisce Joannes velut fulmine tactus tempore cedendum existimans, quæ ab eo per vim omnino exigì potuissent, animo saltem in speciem spontaneo peragere statuit.

§. CLI.

Cessionis formula a Joanne acceptata.

Igitur Papa primo Martii die hora undecima antemeridiana ad Congregationem hunc in finem in ejus Palatio indictam accedit, in ea Patriarcha Antiochenus

F, e 3

Sæcul. XV.
A.C. 1415.

Sæcul. XV
A.C. 1415.

chenus Imperatore, & Nationum Deputatis præsentibus, Joanni formulam exhibet, supplicans, ut eam perlegere dignetur. Annuit petito Pontifex, atque lætione absoluta internos animi dolores suppressens dixit, se nunquam alia fore se consilia, quam ut pacem Ecclesiæ redderet, eodemque ex fine Constantiam sese venisse, & nunquam non sponte ac libere cessionis viam approbasse; quibus dictis alta voce formulam sequentibus verbis conceptam pronunciavit.

Ego Joannes Papa XXIII, propter quietem totius populi Christiani, profiteor, spondeo, & promitto, voveo & juro Deo & Ecclesiæ, & huic sacro Concilio sponte & libere dare pacem ipsi Ecclesiæ per viam mee simplicis cessionis papatus, & eam facere & adimplere cum effectu juxta deliberationem præsentis Concilii, si & quando Petrus de Luna Benedictus XIII, & Angelus Corario Gregorius XII. in suis obedientiis nuncupati papatu, quem prætulerunt, per se, vel procuratores suos legitimos similiter cedant, & etiam quocunque in casu cessionis vel decessus articulo aut alio, in quo per meam cessionem poterit dari unio Ecclesiæ Dei ad extirpationem præsentis schismatis,

Sessio secunda Concilii Constantiensis.

Duo hæc verba: *Voveo & juro*, in hac formula desiderabantur, cum in Con-
 ventu Franciscanorum die vigesima se-
 ptima Februarii lecta atque approbata
 fuisset. Sequenti tamen die hæc ipsa
 verba a Parisiensis Academiae Deputatis
 addita, atque omnium plausu acceptata
 fuere, Benedicto Gentiano, qui ex illis
 unus erat, hujus additionis causas ex-
 ponente. Ex Prælatiis autem Italis non-
 nisi duodecim unacum Genuensium Ar-
 chiepiscopo huic formulæ consensu suo
 adstipulati sunt. His peractis Imperator
 nomine Concilii, Cardinales, & Nationum
 Deputati Pontifici de submissione præsti-
 ta gratias egerunt, omnes autem Deo om-
 nipotenti, intonato Hymno, *Te Deum*
 &c. laudes decantarunt. Postmodum
 Papa publicam, & alteram Synodi Ses-
 sionem ad sequentem diem, quæ erat se-
 cunda Martii indixit. Ingens erat in
 illa congregatorum frequentia. Re di-
 vina ab ipso Pontifice solemniter peracta
 aliisque servatis de more solemnibus,
 Cardinalis Florentinus silentium impe-
 rat, atque elata voce profitetur; Ponti-
 ficem oblatam cessionis formulam acce-
 ptasse. Joannes ante Aram sedens pu-
 blice

*Spond. ad
ann. 1415.
n. 5.*

Sæcul. XV. blice & clara voce formulæ a semetipso
A. C. 1415. scriptæ schedam perlegit: prolatis autem
 hisce verbis: *Voueo & juro Dea*, e folio
 surgens, ante Altare in genua procum-
 bit, manumque pectori admovens enun-
 tiat: *Hæc spondeo, promitto, voueo, ac ju-
 ro.* Eoque facto in pedes se erigit, &
 Cathedram repetens schedæ lectionem
 prosequitur, qua absoluta Imperator de-
 posito diademate, flexisque genibus Pon-
 tificis pedem deosculatus est, idemque
 fecit nomine Concilii Patriarcha Antio-
 chenus, totumque Concilium omnem
 opem Pontifici promisit.

§. CLIII.

*Papa cessionis suæ Bullam expedire
 recusat.*

*Vander
 Hardt tom.
 6. p. 52.*

Cum vero omnia hæc juramenta, quan-
 tacunque solemnitate firmata esse vi-
 derentur, facili tamen negotio eludi po-
 tuissent a Viro, cui ob animum subdolum
 ac varium ferme nunquam certa fides
 habenda erat, ideo Patres a Joanne pe-
 tebant, ut cessionis factæ Bullam juxta
 consuetam formam ederet. Hoc petito
 Joannes auctoritati suæ injuriam irroga-
 ri ratus, omnino acquiescere renuit. Ita-
 que Concilium, cum Joannem ob Cæsa-
 reæ dignitatis reverentiam facilius Synodi
 precibus

precibus concessurum speraret, Impera- Sæcul. XV.
torem rogat, ut Papam ad expediendum A.C. 1415.
diploma hortaretur. Verum Sigismun-
dus tantum pro parte voti sui compos fa-
ctus est; Joannes enim conscientiae suæ,
officio, Conciliique votis plene satis se
facturum existimans, si suam cessionem
literis encyclicis Christiano orbi signifi-
caret, hanc in rem secunda die, vel ut
aliis placet, nona Martii Bullam edidit.

§. CLIV.

*Cessio per Joannis Bullam omnibus
Christianis denunciata.*

Quoniam vero plurimum intererat, ne- Conc. Gen.
tom. 12. p. 16.
gotium bene cæptum ante Impe-
ratoris discessum in Hispaniam omnibus
suis numeris absolvi, ut facta Joannis
cessione, reliqui etiam duo Competitores
ad similem inducerentur abdicationem,
ideo tres illæ Nationes, Gallica, Anglica,
& Germanica censebant, Pontificem ad
perficiendum opus omni studio urgen-
dum esse, eumque adigendum, ut Impe-
ratorem, Prælatosque cum eo Niciam
profecturos, velut causæ suæ Procurato-
res agnosceret; quod eo consilio fieri po-
stulabant, ut, cum illi hujus cessionis
sponsores essent, proprii sui honoris instin-
ctu excitati eo efficacius eam perfici

Sæcul. XV
A. C. 1415. urgerent, quo magis alias timere deberent, ne & ipsi cum eo tanquam mendaces arguerentur. Nihilominus Pontifex, cum ipsi hæc præponeretur Nationum sententia, eam unacum Italarum sibi adhærentium parte rejecit, atque ex eorum dissensu, & forte ex propriis illorum sermonibus haud obscure colligebatur, eos discessum a Concilio meditato fuisse. Sub idem quoque tempus plures Galliarum Regis Legati advenerant, nemirum, Ludovicus Bavarus Ingolstadiensis lineæ, frater Reginae Franciæ, Archiepiscopus Rhemenfis, & Carcaffonenfis, atque Ebroicensis Episcopi.

§. CLV.

Congregatio de novi Pontificis electione.

*Vander
Hardt
tom. 4. p. 55.*

Joannes Sigismundum sibi demereri cupiens, decima Martii eidem Rosam auream dicta die solemni ritu benedictam obtulit. Imperator hoc munere non sine magna gratitudine ac veneratione recepto, Rosam cum pompa per totam civitatem circumtulit; Papa vero eundem cum ceteris Principibus tam Clericis quam Laicis lautissimo excepit convivio. Attamen cuncta hæc humanitatis officia adeo non Sigismundi oculos fascina-

Sæcul. XV. A. C. 1415. viam seligere liceret. Itali hoc sententiarum dissidium in rem suam vertere fastagunt, spe freti, inde mox secuturam animorum quoque diffensionem inter ambas illas Nationes, quæ eorum studiis aduersabantur. Hinc Vivariensem, sancti Marci, Cameracensem, & de salutis Cardinales ad Gallicam Nationem deputant, qui eam a Germanis atque Anglis saltem quoad duos articulos abstrahere conarentur, scilicet. I. Ne Papa per seipsum cessionem facere cogeretur, II. ut decretum jam abhinc uno Mense conditum de sententia in Sessionibus publicis per Nationes ferenda revocaretur. Imperator re comperta necessarium esse duxit, Nationem Gallicam simul cum Germanis atque Anglis convocare, illisque libellum exhibere, quo Papa cessionis suæ Procuratores constituere, & Synodo non abscedere juberetur. Verum inde magna exarsit contentio, compluribus ægerrime ferentibus, quod Sigismundus in hac Congregatione cum Germanis & Anglis super hisce articulis deliberare præsumeret.

§. CLVIII.

Dissidia Imperatorem inter & Nationem Gallicam.

Cum natio Gallica exponeret, æquitatis

fascinabant, ut altera etiam die Congregationem cogeret, ibidem expositurus, Ecclesiae de novo Papa providendum esse. Quo facto satis manifeste indicavit, Joannem Papatu abiisse, ac Synodo alium eligendi jus competere. Fervida inde ultro citroque exoriebantur jurgia, Archiepiscopo Moguntino palam pronuntiante, quod si Synodus novum Papam eligendi jure potiretur, haud alium, quam Joannem XXIII eligere posset, alium se nunquam pro legitimo Pontifice habiturum. Cum vero unicuique plena sententiam suam edicendi libertas esset, & quilibet (prout in aestu disputationum fieri amat) contra illum, qui dissensionis auctor credebatur, magno fervore insurgeret, ideo cuncti crimina, de quibus Joannes accusatus fuerat, in memoriam revocare, accusationumque capita adversus eum exposita, recoquere caeperant. Tandem vero Nationibus attributa fuit potestas statuendi, quicquid ad promovendam Ecclesiae unionem, necnon Pontificis electionem magis expedire judicaverint.

§. CLVI.

Papa de fuga arripienda suspectus.

Haec sententia tam efficaci conatu dissipabat clandestinas Joannis artes, ut

Secul. XV.
A.C. 1415.

Sæcul. XV. ut Constantia excedere, atque occulta
 A. C. 1445. fuga sese subducere omni studio intentus
 esset. Ast cum sub idem tempus con-
 currens rerum vicissitudo compluribus sa-
 tis firmum de ejusmodi fuga suspicandi
 præberet argumentum, quantocius pro-
 mulgatur edictum, vi cujus omnes, qui
 urbem egrederentur, detineri, atque ex-
 actius explorari jubentur. Ipsemet Car-
 dinalis S. Angeli quondam deambulans
 prehensus est. Quapropter Joannes de
 læsa securitate, ac libertate adeo sole-
 mniter promissa suas apud Magistratum
 querelas detulit, qui tamen culpam in Si-
 gismudum rejecit. Ergo omnibus mo-
 dis cautum est, ne Pontifici urbe exce-
 dendi copia daretur, petitumque fuit ab
 eo. I. Ut constitueret Procuratores i-
 donea ad renuntiandum Papatui auctori-
 tate instructos. II. Deferret hanc pro-
 vinciam ipsi Imperatori, Prælatisque huic
 adjungendis, atque de præmissis Bul-
 lam ederet. III. Constantia non disce-
 deret, nec Concilium dissolveret, donec
 unio perfecta esset. IV. Nec ad Conci-
 lium vocati clandestine recederent. Ho-
 sce Articulos Patriarcha Antiochenus
 proposuit Pontifici, Joannes vero Depu-
 tatis respondit, velle se per se ipsum Pa-
 patui cedere, id enim Personæ suæ, Ec-
 clesiæ, & Concilii honorem exigere,
 huncque cedendi modum aliunde ma-
 gis

*Gerard. de
 Roo. Hist.
 Austriac. l. 4.
 p. 136.*

gis expeditum, certiolem, ac suæ digni-
tati magis congruum esse, quam Procu-
ratoribus uti. Ceterum se omni tempo-
re, quicquid virium suarum esset, procu-
randæ Ecclesiæ unioni impensurum, imo
& permissurum, ut haud amplius pro
Pontifice agnosceretur, & Cardinales
jurata fide profiterentur, se eum pro tali
nunquam habituros, si unionis negotium
ideo impediretur, quod Papatum, prout
juramento promississet, non abdicaret.
Insuper se Concilium, donec schisma
extinctum fuisset, nullatenus dissoluturum
pollicitus est. Ast Germani & Angli
nullam speciosis hisce promissis fidem ha-
bendam esse censebant.

Sæcul. XV.

A. C. 1415.

*Bourg.**Prob. p. 310.**Martenn.**Thef. nov.**Anecd. tom.**2. p. 1614.*

§. CLVII.

*Anglorum consilium de Papa custo-
diæ dando.*

A deo omnibus exploratum erat Papæ,
quo Constantia discedere volebat,
consilium, ut vix ultra dubitandi locus
superesset; quocirca Angli in quadam
Congregatione die decima nona Martii
habita Joannem Papam custodiæ tra-
dendum coram Imperatore suadebant.
Obstitit tamen Natio Gallica, existimans,
satius fore, ut ad exsolvendam jura-
menti fidem Pontifici, quamcunque vellet,
viam

*Van der
Hardt tom.**4. pag. 57.*

Sæcul. XV. A. C. 1415. viam seligere liceret. Itali hoc sententiarum dissidium in rem suam vertere fastagunt, spe freti, inde mox secuturam animorum quoque diffensionem inter ambas illas Nationes, quæ eorum studiis adversabantur. Hinc Vivariensem, sancti Marci, Cameracensem, & de salutis Cardinales ad Gallicam Nationem deputant, qui eam a Germanis atque Anglis saltem quoad duos articulos abstrahere conarentur, scilicet. I. Ne Papa per seipsum cessionem facere cogeretur, II. ut decretum jam abhinc uno Mense conditum de sententia in Sessionibus publicis per Nationes ferenda revocaretur. Imperator re comperta necessarium esse duxit, Nationem Gallicam simul cum Germanis atque Anglis convocare, illisque libellum exhibere, quo Papa cessionis suæ Procuratores constituere, & Synodo non abscedere juberetur. Verum inde magna exarsit contentio, compluribus ægerrime ferentibus, quod Sigismundus in hac Congregatione cum Germanis & Anglis super hisce articulis deliberare præsumeret.

§. CLVIII.

Dissidia Imperatorem inter & Nationem Gallicam.

Cum natio Gallica exponeret, æquitatis

tis legibus consonum esse, ut Galli, cum reliquæ Nationes remotis ceteris suis hucusque iniissent consultationes, pari quoque jure gauderent, Germani atque Angli illico a confesso discesserunt; cum autem Galli insuper Cæsareos quoque Deputatos abesse, neminemque præter Imperatorem eorum conventui adesse velent, Sigismundus non parum indignatus ex confesso excessit, commotiori voce dicens: Nunc tandem Ecclesiæ unioni, atque Imperii salutem bene affecti dignosci possunt. Cardinalis quoque Cameracensis his verbis minas intentari suspicatus, cum aliis quatuor Cardinalibus pariter Deputatis recessit. Paucis tamen post diebus Legati Franciæ ad hanc discordiam opportune terminandam adveniant. Hi enim, cum ad alloquium admitti peterent, Regis sui nomine vix non eadem, quæ Imperator urgebat, puncta exhibuere, scilicet, ne Synodus dissolveretur, aut alio transferretur, nec Papa ulatenus ab ea discederet; Procuratores vero ad perficienda cessionis acta a Patribus denominarentur. Hæc Regis voluntas tantum valuit, ut Galli denuo Germanis atque Anglis sese unirent, & una omnes Imperatorem hortarentur, ut Joannem Papam ad Procuratores, prout ab eo petitum fuerat, constituendos auctoritate sua compelleret.

§. CLIX.

Sæcul. XV.
A.C. 1415.*Vander
Hardt tom.
2. p. 257.*

Sæcul. XV.
A. C. 1415.

§. CLIX.

Fuga a Joanne firmiter statuta.

*Niem. apud
Vander
Hardt to. 2.
p. 393.*

Facta hac trium Nationum concordia disparuere Summi Pontificis artes. Ultimum ejus præsidium positum habebat in clandestinis Archiepiscopi Moguntini conatibus, atque in potenti Friderici Austriaci auxilio, qui per integrum ferme mensem Constantiæ agebat, sub specie ulterioris itineris, re ipsa tamen, ut Pontificis fugam ope ac consilio adjuvaret, quamvis se nullo modo eidem favere simulasset. Nihilominus hujus rei rumor brevi tempore per totam urbem diffundebatur. Hinc Joannes conceptum animi sui propositum eo tutius celaturus, Imperatori denunciat, Constantiensem regionem valetudini suæ inimicam esse, seque ut benigniore frueretur aura, ad vicinum quemdam locum recessurum. Respondit Sigismundus, urbem relinquere minus consultum esse, tali enim consilio adversum se sat funestas suspiciones fore excitandas; his addit, sibi haud amplius integrum esse, eundem Constantia dimittere, neque illum urgentes habere rationes, quæ ejusmodi recessum suaderent. Unde Papam & Imperatorem, quin alterutri satisfaceret, colloquium soluisse, facile colligi poterit.

§. CLX.

§. CLX.

Sæcul. XV.
A. C. 1415.

*Sigismundi conatus Papam a proposito
revocandi.*

Ex illo temporis articulo Imperator Pontificem vigili oculo observari jubet, Naucler. gener. 48. adeo, ut diversis ex intervallis ad ejus p. 439. cubile, imo ad lectum usque exploratores mitteret, ipse quoque eum a concepto suo proposito dehortaturus aliquando accessit, ubi illum in lecto suo jacentem reperit, multis conquestum, quod vix mentis compos esset, eoquod crassior Constantiensis cæli temperies caput aggravaret, nec eam diutius ferendo par esset; cum vero Sigismundus ei complura Urbi finitima loca, eaque amænissima, atque ad captandum salubriorem aerem opportuna commendaret, rogaretque, ne Concilium, donec absolutum esset, dimitteret, minus vero clandestina fuga aut alio quovis indecenti modo recederet, Papa respondit, se nullatenus ante dissolutam Synodum discessurum. In quo contra mentem suam haud locutus censeatur, existimabat enim, fugam suam, atque exinde Concilii dissolutionem uno eodemque temporis articulo subsequituras.

§. CLXI,

Hist. Ecclesiast. Tom. XXV.

F f

§. CLXI.

Joannes Constantia profugus.

*Id. ib.
Niem. loc.
sit.*

Hæc Imperatoris adhortatio a Pontifice conceptum fugiendi animum adeo non infirmavit, ut potius eum in suo proposito magis obfirmaret. Ast illud exequi, hoc opus hic labor erat, quippe tanta erat exploratorum vigilantia, ut tantum ipse quam Austriæ Dux, inscio Sigismundo vix pedem movere potuerint. Ultima spes erat ludicrum quoddam equestre certamen, quod Fridericus Austriacus horis pomeridianis ad vigesimam Martii diem haberi constituit, eo animo, ut Joannes evadendi occasionem acquireret. Inter Pugiles eminebant ipsemet Austriæ Dux, & Comitis Cilleiensis Filius. Populo interea ad hoc spectaculum turmatim confluente, Pontifex inclinato die strigofum equum conscendit, rudi ac fusca Equisonis seu veredarii chlamyde per humeros defluente indutus, ac sarcinam ephippii arcu impositam gestans, inter medias populorum turmas urbe excessit. Noctu naviculam Friderici opera ad id præparatam conscendit, & secundo flumine per Rhenum intra paucas horas Scaphusiam, præfati Ducis oppidum quarto lapide Constantia, dissitum, pervenit. Fridericus vero

do equestri soluto ad urbem quidem rediit, vespere tamen solus Constantia Scaphusiam citato pede contendit, Papam, qui ibidem jam advenerat, invisurus. Comperta hac Pontificis fuga tota Constantiensis civitas non modico metu turbatur, omnesque dilabi meditantur, deprædationis periculum veriti. Verum tempestiva Imperatoris prudentia omnem excussit timorem. Ipse enim equo vetus comitantibus Electore Palatino, cunctisque Aulæ suæ Proceribus urbem obibat, ubique fidem interponens, Constantiæ eandem omnino ac antea fore securitatem, nec propter Pontificis absentiam Concilium interruptum iri.

§. CLXII.

Epistola Papæ ad Cæsarem Scaphusiæ data.

Sub idem tempus ad Imperatorem delata est Epistola manu Pontificis exarata, in qua significat, venisse se Scaphusiam non ea mente, ut Papatus abdicationem amore pacis promissam fuga sua eluderet, sed potius, ut recuperata per Dei clementiam libertate ac vitæ suæ securitate liberius hoc negotium exequi posset, præclusa cunctis calumniandi licentia, ac si potentiorum vi compulsus

Secul. XV.
A. C. 1415.

Vander
Hardt tom
2. p. 252.

F f 2

fus

Sæcul. XV.
A.C. 1415. fus Papatui cessisset. Subjunxit quoque, Scaphusiæ satis salubrem valetudini suæ adspirare auram, illinc vero fugam a se arreptam fuisse incio Duce Austriaco, quod tamen a veritate abludebat. Non multo post vix non eadem ad Cardinales, quibus necdum animi sui propositum manifestaverat, præscripsit. Sequebantur Joannem complures sui Ministri inferioris ordinis, aliique domestici, & paucis post diebus septem etiam Cardinales eo se conferebant, quorum tamen plerique brevi Constantiam reversi sunt.

§. CLXIII.

Joannes per deputatos Cardinales ad reditum sollicitatus.

Sigismundus modicam hisce literis fidem adstruens, eadem adhuc die omnes Nationes ob clandestinam Pontificis fugam non parum turbatas convocat, professus, se Synodum etiam cum periculo vitæ suæ defensurum, proin neminullum Joannis absentia timorem incuteret. In eadem Congregatione communi suffragio decretum fuit, ut Scaphusiam ablegarentur Jordanus ab Ursinis, Guilielmus S. Marci, & Amadæus de Lutiiis Cardinales, unacum Archiepiscopo Rhemensi, eisque datum est negotium, ut

ut Papam ad Synodum revocare omnibus viribus allaborarent. Austriacus vero tanquam proditoris ac perfidiae contra Ecclesiam, Concilium atque Imperium attentatae reus, ab Imperatore ac Synodo ad iudicium vocatus est, atque ex eo temporis puncto Procerum plurimi, pluresque Urbes ejus imperio subditae praestitum fidelitatis sacramentum revocabant.

Saecul. XV.
A.C. 1415.

§. CLXIV.

Oratio Gersonii de auctoritate generalium Conciliorum supra Papam.

Antequam Deputati discessissent, Joannes Gersonius communicatis cum Imperatore consiliis sermonem habuit, quo auctoritatem Synodi supra Papam eo fine extulit, ut hi Concilii mentem hac super re Joanni Pontifici exponerent, ac Synodum ejus fuga, (ut sperabat ipse) nullatenus dissolutam fuisse significarent. Ast Cardinales Congregationi, in qua Gersonius dixerat, interesse renuebant, quod Papa literis suis eos docuisset, se propterea solum Constantia abiisse, ut cum majori libertate Papatui cedere valeret, quare speciosi hujus promissi effectum expectare cupiebant. Gersonii oratio ejusmodi continebat principia, quibus omnia,

Gerson.
oper. tom. 2.
p. 201.

Sæcul. XV.
A.C. 1415. quæ Patres in caussa Joannis agebant, tanquam unico fulcro innitebantur. Hæcque fuit origo illius controversiæ ex tunc tanta jam animorum contentione agitæ, nimirum, utrum Concilium sit supra Papam, nec ne? Partitus est sermonem suum in duodecim propositiones, quarum postrema est; *Ecclesia non habet efficacius medium ad generalem sui ipsius reformationem, quam generalium, & Provincialium Conciliorum continuationem.* Pariter ostendit, Ecclesiam vel generale Concilium sine expresso consensu, vel Pontificis mandato etiam Canonice electi, & sancte viventis mandato congregari potuisse & posse in pluribus casibus, quales sunt juxta hunc Auctorem: *Si Papa accusatus, & evocatus sit, ut audiat Ecclesiam, & ipse renuit contumaciter Ecclesiam convocare.* Alius casus est. *Si materiæ graves concernentes regimen Ecclesiæ, veniunt terminandæ per generale Concilium, & Papa renuit contumaciter illud evocare.*

§. CLXV.

Pontificis de hoc sermone, aliisque querelæ.

*Pander
Haradt tom.
4. p. 67.*

De eadem quæstione Parisiensis Academia nonnullas vulgavit propositiones, quas tamen non omnes Synodus rætas

tas habuit, cum earum quædam duriores sæcul. XV.
 essent, non nisi ad irritandos animos in- A.C. 1415.
 structæ. Ceterum Oecumenici Concilii
 auctoritatem, prout Gersonius proposue-
 rat, Pontifice superiorem esse, omni stu-
 dio comprobare nitebatur. Displicuere
 Pontifici ejusmodi asserta, de quibus id-
 circo apud Legatos Franciæ, eum nomi-
 ne Concilii invisentes, graviter conque-
 stus est. Idem omnibus Curiaæ suæ Mi-
 nistris, ut infra sex dies Scaphusiam ve-
 nirent, scripto imperat; Epistolam quo-
 que apologeticam ad Aureliæ Ducem,
 & Parisiensem Academiam mittit, qua
 Imperatorem & Synodum apud Gallos in
 invidiam adducere tentat. Scribit e-
 tiam in eandem sententiam ad Galliarum,
 & Poloniæ Reges, aliosque complures
 Principes. Nonnullæ ex hisce literis ad
 ipsos Concilii Patres remittebantur, un-
 de conjicere pronum est, eas in Princi-
 pum animis exigui admodum ponderis
 fuisse.

§. CLXVI.

*Archiepiscopi Rhemensis ad Synodum
 relatio de Papæ consiliis.*

Biduo post Rhemensis Archiepiscopus, *Niem. tom. 3*
 qui cum ceteris ad Papam decerne- *p. 398.*
 batur, e legatione sua reversus est. Ad
 ejus relationem excipiendam Generalis

F f 4

indi-

Sæcul. XV. indicitur Congregatio, in qua Archiepiscopus Imperatori, Cardinalibus, & Gallicæ Legatis Epistolas Joannis Papæ offert, ejusque nomine oretenus proponit, Joannem unice salubrioris auræ gratia Constantiam deseruisse, nec se de injuriis forte in hac urbe acceptis conqueri, minus vero ideo recessisse, ac si Imperatoris, eorumque, qui illi faverent, auctoritas ei suspecta fuisset, imo se ardentè optare, ut cum Cæsare Niciam proficisci, ac juncto consilio atque opera Ecclesiæ paci providere posset. In Epistola autem ad Cardinales directâ speciatim tres ex eorum ordine, ac ex qualibet Natione unum Prælatum denominat, quos tanquam Procuratores constituit, ut ejus nomine Papatum abdicarent; hac tamen conditione adjecta, si pariter ceteri duo contendentes cedant. Hujus mandati syngrapham brevi & meliori, qua poterit, forma se expediturum promittit, jubetque, exponerent Imperatori ceterisque omnibus, quibus expedire visum fuerit, sincera animi sui consilia. Absoluta Archiepiscopi Rhemensis relatione Sessio publica ad posteram diem vigesimam sextam Martii indicta est.

§. CLXVII.

Sæcul. XV.
A.C. 1415.*Sessio tertia, Synodi continuatio
decreta.*

Tertia tandem habetur Sessio, nil remorante Pontificis fuga. Huic aderant duo duntaxat Cardinales, Cameraensis, qui & Sessioni præfuit, & Florentinus. Ipse tamen Sigismundus Imperiali ornatu insignis, hanc Sessionem præsentia sua decoravit, assistentibus Saxonico, & Palatino Electoribus, Friderico Norimbergæ Burggravio, pluribusque aliis S. R. Imperii Principibus. Post Missæ sacrificium & persolutis de more solemnibus, Cardinalis Florentinus sequentes articulos ex decreto Synodi publicavit. I. *Synodum fuisse & esse rite ac iuste convocatum, inchoatum, & celebratum.* II, *illam per recessum Papæ vel aliorum Prælatorum non esse dissolutam, sed remanere in sua integritate & auctoritate, etiam si quædam ordinationes factæ fuissent in contrarium, vel in futurum fierent.* III. *Illud Concilium nec dissolutum, neque dissolvendum esse usque ad extirpationem præsentis schismatis, & quousque Ecclesia sit reformata quoad fidem, & mores in capite & membris.* IV. *Non esse transferendum ad alium locum, nisi ex causa rationabili,*

*Lab. Conc.
tom. 12. p. 17.*

Sæcul. XV. *Et ab ipso Concilio approbata. V. Præ-*
A. C. 1415. *latis, aliisque, qui Concilio interesse tenen-*
tur, ante finem Concilii abire licitum non esse,
nisi ex rationabili causa prius examinan-
da per Deputatos a Concilio. Omnes
hosce articulos cujuslibet Nationis Depu-
tati suo quisque ordine approbarunt, &
desuper publicum instrumentum confici-
jusserunt.

§. CLXVIII.

Cardinalium ad Papam deputatorum
relatio.

Schelstr. in
act. Conc.
Const. p. 200.

Absoluta hac Sessione rediere tres illi
 Cardinales ad Joannem Papam ablegati, comitantibus eosdem Cardinale Pisano & Cardinale de Chalanto, qui prius Pontificem sequebantur. Hos, ut audirent, Nationum Deputati coram Imperatore conventum agunt. Haud dubie hosce Legatos quævis fausta Concilio denunciatiuros sperabant omnes, verum animo concidebant Patres, cum hos Cardinales post plurimas ambages etiam aperte tueri intelligerent, Synodum absente Papa dissolutam censerent, hunc vero minime Concilio inferiorem esse. Inde ultro citroque admodum fervens exorta est disceptatio. Dumque hæc gerebantur, Cardinalium nonnulli edictum Joannis

nis affigunt, quo Papa omnes Cardinales, Sæcul. XV.
 suosque Ministros sub pœna anathema- A. C. 1415.
 tis infra unius septimanæ terminum ad
 se revocat. Ast hic libellus insciis Car-
 dinalibus a foribus abstractus ad Patres
 in unum congregatos defertur, qui eis-
 dem exprobrant, quod suis conatibus pa-
 cis adeo certo promissæ expectationem
 fallerent. Respondent Cardinales, non
 suo jussu hoc scriptum fuisse publicatum,
 bene tamen illud die sequenti publican-
 dum fore, compertum habuisse. Quæ
 cuncta tantum valuerunt, ut re infecta
 congregatio soluta, & ad alteram diem
 vigesimam septimam Martii dilata fuerit,
 in qua Cardinales Scaphusia redeuntes
 audirentur.

§. CLXIX.

*Congregatio de eodem negotio
habita.*

Intervenerat Imperator, legitque Car- *Vander*
 dinalis Pisanus auctoritate Pontificis *Hardt tom.*
 quosdam articulos, quibus haud obscure *4. p. 76.*
 significabatur, Joannem nullatenus cede-
 re, sed potius sibi soli Papatum firmiter
 asserere decrevisse. Imperator unacum
 tribus Nationibus perspecta Pontificis
 pertinacia acrius commotus Concilium
 continuari, ac quartam etiam Sessionem
 celebrari postulat. Interea tamen altera
 die

Sæcul. XV
A.C. 1415.

die vigesima octava Martii adhuc alia habebatur Congregatio, in qua Cardinales omni studio ac contentione hujus Sessionis dilationem urgebant. Ast Nationum Deputati Cæsaris auctoritate suffulti non minore libertate, quam nuper ipsi Cardinales atque Itali, obluctati rem eo deduxerant, ut Sessio ad trigesimam Martii diem sancita fuerit. Postmodum Cardinales isti aliud Papæ mandatum affigi jubent, vi cuius officialibus Pontificiis duntaxat usque ad Dominicam *Quasimodo* Constantiæ commorari indultum erat; inde factum est, ut non modica Nationum indignatio cresceret, atque Pontificis, Cardinaliumque fides Concilio magis suspecta fieret.

§. CLXX.

Pontificii Procuratoris munus a Cardinalibus Cæsari oblatum.

Imperator illa, quæ Sessionem præcedebat, die Nationes convocari jubet, ut articulos in ea decidendos instruerent. Agebatur potissimum de auctoritate Concilii, ejusque continuatione, non obstante Pontificis discessu, firmanda in iis, quæ ad obtinendam schismatis extinctionem & reformationem Ecclesiæ in capite & membris pertinent; simulque statuebant, omnes ejusdem Decretis refragan-

fragantes juxta rigorem legis puniendos Sæcul. XV.
A.C. 1415.
 esse. Cardinales de his articulis edocti, hæc verba, *reformatio Ecclesiæ in capite
 & membris deleri* postulant, Papam in hoc puncto minime Concilio subjiciendum contendentes. Præterea petunt, ne Papa, nisi de schismate aut hæresi accusatus esset, coactivæ Synodi potestati subderetur, ac perpetuo supprimeretur silentio illa libertas, quæ Pontifici Constantiæ concessa fuisse jactabatur. Postmodum Cardinales abdicandæ dignitatis ejus potestatem Imperatori auctoritate Pontificis offerunt, ea tamen lege, ut bini ex Cardinalium Collegio cum sacræ Cæsareæ Majestatis consilio, Papa etiam invito, Pontificatui cedere possent, insuper polliciti, Curiam Romanam absque Synodi judicio Constantia non esse abducendam, seque Sessioni postera die trigesima Martii celebrandæ, interfuturos, dummodo de istis articulis, quos suppressi rogassent, nulla fieret mentio, sed prout in votis haberent, omnino delerentur.

§. CLXXI.

*Papa Scaphusia Lauttenburgum
 profugiens.*

Imperator intellectis hisce conditionibus,
 se hac super re cum Nationibus in
 Francis-

Sæcul. XV. Franciscanorum coenobio congregatis
A.C. 1415. collaturum respondit; eodemque tempo-
 ris momento promissis stetit. Cum au-
 tem Nationes in concepto Articulorum
 tenore nil immutandum contenderent,
 Cardinales de rei summa edocet, rogans,
 ut usque ad proximæ sessionis tempus
 nonnisi hora decima celebrandæ, quid
 factu opus esset, deliberarent. Dum hæc
 interea agebantur, Pontifex omnium,
 quæ gesta fuere, haud ignarus, Cæsarem
 contra Austriæ Ducem bellum parare
 certior factus, proin in Scaphusia se cin-
 gi veritus, Lauffenburgum auffugit, quod
 oppidum est ad Rhenum inter Scaphu-
 siam & Basileam interjectum. Simulac
 Scaphusia excesserat, Notarium & testes
 accersiri jubet, & illis præsentibus sole-
 mniter contestatur, se quicquid Cónstan-
 tiæ jurasset, & promississet, metu ac vi ad-
 actum fecisse, ac propterea illud servare
 non teneri. Nihilominus tamen eodem
 tempore in quibusdam suis epistolis ul-
 tro citroque directis e diametro opposita
 scripsit.

§. CLXXII.

Congregatio ante Sessionem habita.

Sessione primum ad horam decimam in-
 dicta, adhuc Congregatio matutinis
 horis celebrata est, in qua de opportunis
 ageba-

agebatur mediis, quibus Cardinales ad Sæcul. XV.
 hanc Sessionem venire permoverentur. A.C. 1415.
 Si fides Emanuelli Schelstrato Vaticanæ
 Bibliothecæ Pro-Præfecto, conspirarunt
 cum Cardinalibus Regis Galliæ Legati,
 ut juncta cum eis opera Articulorum sup-
 pressionem postularent. Hoc interea ex-
 ploratum habemus, quod omnibus pro
 Sessione convenientibus, & divinis jam-
 jam peractis, Præsulibus quoque sedes
 suas occupantibus, Cardinales tuendæ
 causæ suæ impares, tandem unacum Im-
 peratore & Nationum Deputatis Conci-
 lium accedere decreverint, quin prævie
 de ulla conditione inter se convenissent,
 sola promissione contenti, quod Articuli
 de potestate coactiva Concilii & refor-
 matione Ecclesiæ in suo Capite & mem-
 bris mitigandi essent certis quibusdam li-
 mitibus; quem vero limitationis modum
 hac in re inierint Patres, conjicere haud
 licet; nam hæc consultatio duntaxat vi-
 va voce, atque ut putamus, tumultuarie
 facta fuit*.

§. CLXXIII.

(*) Ipsum Concilii Decretum Concilii Ge-
 neralis potestatem supra Papam his verbis li-
 mitavit: *In his, quæ pertinent ad fidem & ex-
 tirpationem dicti schismatis.* Vide Turrecremat.
 Compegium, Sanderum, Bellarminum, & alios
 plurimos.

Sæcul. XV.
A. C. 1415.

§. CLXXIII.

Sessio quarta.

*Labbe Cons.
Gener. tom.
12. p. 18.*

Quartæ huic Sessioni præfuit Cardina-
lis Jordanus ab Ursinis; Intererant
quoque omnes Cardinales, excepto Ca-
meracensi & Vivariensi adversa valetudi-
ne præpeditis: plurimi enim Codices
scripti hos adhucdum Constantiæ com-
moratos fuisse memorant. Imperator et-
iam aderat cum omnibus Principibus
in hac urbe existentibus. Re divina per-
acta, aliisque consuetis solemnibus rite
perfolutis Zabarella Cardinalis Florenti-
nus prælegit Articulos, quorum primus
(plurium contentionum causa) sequen-
tibus concipiebatur terminis: *In nomine
sanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, &
Filii, & Spiritus Sancti, Amen.* Hæc san-
cta Synodus Constantiensis Generale Conci-
lium faciens, pro extirpatione præsentis
schismatis, & unione, & reformatione Ec-
clesiæ Dei in capite & membris fienda, ad
laudem omnipotentis Dei in Spiritu Sancto
legitime congregata ad consequendum faci-
lius, securius, liberius, & uberius unionem,
& reformationem Ecclesiæ Dei ordinat, dis-
ponit, statuit, decernit, & declarat, ut se-
quitur:

§. CLXXIV.

§. CLXXIV.

Sæcul. XV.
A. C. 1415.*Decretum Sessionis.*

Declarat, quod ipsa Synodus in Spiritu Sancto congregata legitime, generale Concilium faciens, Ecclesiam catholicam militantem repræsentans, potestatem a Christo immediate habeat, cui quilibet, cujuscunque status vel dignitatis, etiamsi papalis existat, obedire tenetur in iis, quæ pertinent ad fidem & extirpationem dicti schismatis, & reformationem generalem Ecclesiæ Dei, in capite & in membris.

§. CLXXV.

Diversæ opiniones circa postrema hujus articuli verba.

Primus iste articulus in plerisque hujus Concilii editionibus, necnon ex plurimis scriptis Codicibus altesato tenore legitur. Nihilominus Schelstratus hæc verba: *Reformatio Ecclesiæ in Capite & membris*, in quarta Sessione perlecta non fuisse asserit, sed Florentinum Cardinalem in medio lectionis cursu repente hærentem ea consulto omisisse, vel falsa, vel contra generalem Synodi mentem perperam intrusa fuisse affirmans. Dupinus hæc quoque verba: *in iis, quæ pertinent ad fidem* in nonnullis editionibus de-

Hist. Ecclesiast. Tom. XXV. G g esse

Sæcul. XV. esse testatur, ac denique in quibus-
A C. 1415. dam Bibliothecæ Vaticanæ Codicibus
 scriptis, quos Schelstratus consuluit, hæc
 verba: *ad reformationem Ecclesiæ in Capite & membris*, desiderari. Cum vero in
 pluribus aliis, præsertim in uno Cardinalis Sirleti, in duobus San-Victorianis
 voluminibus, etiam tempore Concilii manu exaratis, necnon in antiqua Collectione actorum Concilii Constantiensis
 jussu Basileensis Synodi Anno millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo
 concinnata, & prima vice Haghenoxæ Anno supra millesimum quingentesimo typis
 vulgata, item in omnibus sessionis sequentis authographis reperiantur; cumque
 Gerfonius in utroque sermone, quem in Concilio habuit, hæc verba sub eodem
 tenore recitasset, videtur Schelstratus immerito Concilii Basileensis Patres velut
 primos hujus additionis Auctores inculcasse, maxime, quia ad probandum,
 quod reipsa Synodus, Papam Concilio esse inferiorem, definierit, supervacaneum
 fuisset, hæc verba primum affluere, eoque hæc doctrina per priora hæc verba:
*Cui quilibet, cujuscunque status vel dignitatis, etiamsi Papalis existat, jam factis
 superque stabilita fuisset* *. Denique conce-

(*) Plane hæc verba ad stabiliendum Gal-
 lorum

concedatur, quoddam dubium in hac Sæcul. XV.
A.C. 1415.
Sessione circa hæc verba reformationem
concernentia motum fuisse; nonne id in
Sessione sequenti satis sublatum videtur,
dum in ea idem hoc Decretum unacum
eadem hac additione relectum & rei-
teratum fuit. Hasce duas sententias
Doctor Vander Hardt conciliare conatur,
dicens: quod in manuscriptis, in quibus
de reformatione nulla fit mentio, articu-
li referantur tales, quales Zabarella in
Concilio legerat: econtra vero illi Codi-
ces, in quibus hæc verba expressa habentur,
eos recitarent, prout Nationes illos
a se conditos a Cardinale perlegi vo-
luerunt.

§. CLXXVI.

Articulus secundus.

Articulus secundus, prout illum Cardi-
nalis Florentinus legerat, hujus erat
teno-

*lorum systema non suffecissent, hi enim Papam
quolibet Concilio Generali absolute inferiorem
esse ex hisce decretis evincere nituntur, cum tamen
hæc verba aperte hac restrictione limitentur:
super præmissis, id est super auctoritate Con-
ciliorum in & pro casu schismatis, seu, quod i-
dem est, Pontificis duntaxat dubii, vel illegitimi,
ubi enim certus est Papa, non exstat schismatis
casus.*

Sæcul. XV. tenoris. *Sanctissimus Dominus noster Pa-*
A.C. 1415. *pa Joannes XXIII. Romanam Curiam,*
 & officia publica illius vel illorum officarios,
 ab hac civitate Constantiensi ad alium lo-
 cum non mutet, aut transferat, seu perso-
 nas dictorum officiorum ad sequendum eum,
 directe vel indirecte cogat, sine deliberatio-
 ne, & consensu ipsius sanctæ Synodi, & ab
 hoc, quoad illos officarios, vel illa officia,
 per quorum absentiam Concilium verisimili-
 ter dissolveretur, vel læderetur. Et si con-
 trarium fecisset, seu facere in futurum, aut
 aliquas censuras Ecclesiasticas vel alias pe-
 nas quascunque contra dictos officarios ful-
 minasset, vel fulminaverit, id totum sit irri-
 tum, & inane, quinimo dicti officarii in di-
 cta Civitate Constantiensi suis officiis u-
 tantur, & illa exerceant libere ut prius.

§. CLXXVII.

Articulus tertius.

Articulus tertius his concipitur termi-
 nis: Omnes & singulæ translationes
 Prælatorum, necnon privationes eorumdem,
 aut aliorum beneficiorum quorumcunque, com-
 mendarum aut donationum revocationes,
 monitiones, censuræ Ecclesiasticæ, processus,
 sive acta, & gesta gerenda, agenda per præ-
 fatum Dominum nostrum, aut suos Officia-
 rios & Commissarios in læsionem Conci-
 lii

liti a tempore sui recessus, ipso jure sint nulla, Sæcul. XV.
 cassa irrita & inania ac nullius roboris, A. C. 1415.
 ex sua auctoritate cassat, irritat, & an-
 nullat.

§. CLXXVIII.

Quartus & quintus Articulus.

Cardinalis Florentinus priores tres
 duntaxat legit articulos, nihilominus *Hist. Conc.
 Const. D.
 l'Enfant. 104*
 tamen adhuc alii duo condebantur, quo-
 rum primus continebat, quod de quali-
 bet Natione eligantur tres Deputati, qui co-
 gnoscant de causis recedere volentium, &
 de pœnis recedentium sine licentia, infligen-
 dis. Secundus habet, quod pro bono u-
 nionis non crearentur novi Cardinales, &
 ne fraude vel dolo dicantur facti dudum Car-
 dinales aliqui, declarat sacrum Concilium
 pro non Cardinalibus haberi, qui non erant
 Cardinales publice reputati, & tenti in
 recessu Papæ a civitate Constantiensi. Du-
 pinus hos articulos a Cardinalibus, Na-
 tionum Prælatibus, Imperatore aliisque
 Principibus præsentibus, & absentium
 Legatis approbatos fuisse affirmat. Non
 desunt tamen autographa, in quibus
 duo postremi articuli tanquam in hac ses-
 sione definiti desiderantur.

Secul. XV.
A. C. 1415.

§. CLXXIX.

Propositiones Cardinalium.

*Vander
Hardt tom.
4. p. 91.*

Præfati Cardinales eadem die alios ad-
huc, ferme tamen eosdem cum illis,
quos Cardinalis Pisanus die vigesima se-
ptima Martii proposuerat, proferunt arti-
culos, polliciti, se nihil intentatum reli-
cturos, ut Joannem ad acceptandos ho-
sce articulos inducerent. Tenor autem
erat sequens. I. Papa edito diplomate
promittat, se Concilium nec dissoluturum,
nec alium in locum absque deliberatione
& consensu Synodi translaturum. II.
Eadem hæc Synodus condat cessionis
syngrapham, quam Papa acceptare tenea-
tur, eligaturque certus Procuratorum nu-
merus, ex quibus Papa octo seligendi
libertatem habeat, ceteri autem duode-
cim pro parte Imperatoris & Cardina-
lium stent. III. Si in libello nomine Pon-
tificis jamjam oblato quicquam immu-
tandum occurat, Papa juxta datam a se
fidem, ad hanc mutationem acceptan-
dam inducatur. IV. Pontifex propriam
curiam habeat, sine præjudicio tamen
Concilii. V. Cardinales, si Papa e vi-
vis decederet, non alium eligant Pontifi-
cem. VI. Nullius Cardinalis creatio-
nem suo consensu firment, donec nego-
tium unionis totaliter absolutum sit.
Tandem;

Tandem, operam suam impendant, ut Pa-
 pa de omnibus, quæ Synodus ad concor-
 diam Ecclesiæ necessaria fore judicave-
 rit, diploma edat; nec contra Austriæ
 Ducem bellum moveatur.

Sæcul. XV.

A.C. 1415.

§. CLXXX.

*Congregatio de omiffis per Cardinales
 Florentinum articulis.*

Prima die Aprilis, quæ erat feria secun-
 da Paschatis, habita est Congregatio, *Idem p. 92*
 in qua Nationum Deputati de articulis,
 quos Cardinalis Florentinus subreptitie
 præterit, deliberaturi convenerunt, altio-
 ris id indaginis ac momenti rem esse
 existimantes. Quia vero hosce Artic-
 los jam antea maturo consilio pondera-
 verant, ab eis nec latum unquam rece-
 dendum crediderunt. Tandem vero e-
 rant contenti, ut subreptionem hanc in
 ultima Sessione a Cardinale Florentino
 factam exprobrarent Cardinalibus, &
 insuperhabitis horum precibus decerne-
 rent, quod articuli in quarta Sessione
 prætermiffi, vel mutilati, in sequenti Sessio-
 ne, quæ ad sextam Aprilis diem indicta
 erat ex integro recitarentur.

G g 4

§. CLXXXI.

Secul. XV.
A.C. 1415.

§. CLXXXI.

*Concilium a Joanne per epistolam de
ipfius fuga edoctum.*

Idem p. 93.

Antequam Sessio celebraretur, Joannes fugam suam Lauffenburgum arreptam Patribus denunciat, difertis verbis memorans: se Scaphusia discessisse, cum timeret, ne ibidem captivus detineretur, nec non ea, quæ in bonum unionis promississet, exequi prohiberetur. In eadem Bulla, ut Imperatori & Concilio majorem conflaret invidiam, subjunxit, quod nec illa, quæ sibi Constantiæ imminabant, pericula formidasset, sed libenter quævis subiisset discrimina, nisi veritus, ne Benedictus & Gregorius comperta ejus custodia, ex tali ausu occasionem captantes, se a cessione Papatus retraherent, & schisma diutius alerent.

§. CLXXXII.

*Congregatio de secunda Pontificis
fuga.*

Idem p. 94.

Hæc Bulla non modice turbatos reddidit Cardinales, spem inter & metum fluctuantes. Hinc enim per repetitam Pontificis fugam Concilium dissolutum iri gaudebant, illinc vero per diuturniorem

niorem ejus absentiam suas dignitates a-Sæcul. XV.
mittere timebant. Quid igitur factu o- A.C. 1415.
pus esset, ancipites hærebant. Nihilo-
minus tamen non pauci eorum Synodi
dissolutionem temere sperantes ad Joan-
nem se conferunt. Quorum intellecto
consilio Imperator Generalem Congre-
gationem indicendam censuit, in qua Ar-
chiepiscopus Rhemensis de legatione sua
ad Pontificem iteratam deferret relatio-
nem, eo fine, ut Bulla cum Archiepisco-
pi verbis collata Joannis inconstantiam
omnibus palam faceret. Rhemensis id
suæ adjecit relationi, Cardinalem de
Chalanto ad se venisse, ac nomine Ponti-
ficis sibi præcepisse, significaret Sigismun-
do, se non metu, vi, nec Imperatoris o-
dio compulsam Constantiam deseruisse,
sed unice, ut clementiori aura valetudi-
ni suæ consulere, seque omnia, quæ in
Concilio promississet, prompte executu-
rum, tantoque in Imperatorem amore fer-
ri, ut illo Niciam ad colloquium cum
Petro de Luna proficiscente, itineris co-
mes esse desideraret, ibidem mutuo stu-
dio unionem promoturus. Cardinalis
iste tum temporis præsens, de narrati ve-
ritate testatus est, affirmans, sibi etiam a
Papa injunctum esse, ut referret, ab ipso
non quidem ex metu violentiæ ab Im-
peratore, bene tamen a suorum Aulico-
rum nonnullis sibi inferendæ fugam esse

Sæcul. XV. arreptam. De hac Archiepiscopi rela-
A.C. 1415. tione Sigismundus, & Franciæ Legati
 instrumentum confici jufferunt. Dein
 de aliis caussis actum est, tresque nomi-
 nati fuere Commissarii, qui a Concilio re-
 cedentium rationes discuterent, eosque,
 qui absque impetrata venia ab eo disces-
 suri essent, castigarent.

§. CLXXXIII.

Sessio V.

Labbe Conc.
tom. 12.
p. 21.

Die Sabbati sexta Aprilis quintam ce-
 lebrant Sessionem. Præfuit Cardi-
 nalis Ursinus assistentibus septem aliis
 Cardinalibus, nimirum Laudensi, Aquile-
 jensi, S. Marci, de Chalanto, Pisano, de
 Salutiis & Florentino. Cardinales vero
 Cameracensis, Vivariensis, Venetus, &
 de Flisco, licet Constantiæ agerent, non
 intererant, cujus absentia ratio ignora-
 tur. Prima Patrum cura eo tendebat,
 ut articuli jam in quarta sessione lecti ite-
 rato recitarentur: cum vero Florentinus
 Cardinalis eos relegere detrectasset, hæc
 provincia Episcopo Posnaniensi demanda-
 ta est.

§. CLXXXIV.

*Præcedentis Sessionis decreta, aliaque
 approbata.*

*Vander
 Hardt tom. 4
 p. 98.*

Si Schelstrato fides, quorumdam con-
 tentio de forma, qua hi articuli expo-
 neban-

nebantur, exorta est. Nihilominus plurimorum Concilii actorum testimonio discimus, fuisse eos unanimi consensu exceptos, atque firmatos sub eadem forma, ac cetera aliarum Sessionum decreta. Præter hosce quinque articulos Spondanus, & post eum Dupinus alios adhuc quatuor referunt. I. Teneatur Joannes Pontificatum abdicare, atque hujus Concilii definitoni stare II. si requisitus cedere recuset vel differat, habeatur pro deposito. III. Ejusdem recessus fuit illicitus, & bono ac unioni Ecclesiæ noxius, hinc requiratur, ut redeat, & si renuit, contra eum tanquam contra schismatis fautorem & de hæresi suspectum procedatur. IV. Si vero Constantiam redire cupit, adimpletur, quod promittitur, dentur ei securitatis literæ, quibus illi cautum sit, neprehendatur, incarceretur, nec in Persona nec in bonis ejus, nec ante nec post abdicationem eidem molestia inferatur, sed plena fruatur securitate ac libertate, præterea ejus dignitati consulatur hanc in rem designatis octo Commissariis, quorum quatuor a Papa, totidem vero a Concilio nominentur.

Sæcul. XV.
 A. C. 1415.

Labb. append. ad tom. 12. p. 1468.

Spond. ad ann. 1415.

n. 22.

Dupin. Bibl. tom. 12.

Sæcul. XV.
A.C. 1415.

§. CLXXXV.

*Alii articuli a Posnaniensi Episcopo
propositi.*

Bzov. &
Spond. an.
1415.

Hisce articulis unanimi totius Concilii suffragio confirmatis, alios protulit Posnaniensis Episcopus, quibus ad proximam Sessionem via sternebatur. Petiit ergo I. Pontificis fuga, necnon libera ac certa Concilii continuatio, nil obstante ejusdem absentia, datis ad Reges, Principes & Universitates epistolis significetur. II. Poenæ decernantur in eos, qui spreta prohibitione clam e Concilio discesserunt. III. Sententia a Concilio Romano adversus Joannis Wiclefi doctrinam lata confirmetur, atque ejusdem libri flammis tradantur. IV. In materia fidei & præcipue in causa Joannis Husi Cardinales, & Prælati delegentur Commissarii, eisque adjungantur Theologiæ & Canonum Doctores. Hæ omnes propositiones pariter a Patribus fuerunt approbatæ.

§. CLXXXVI.

*Commissarii ad informanda Judicii
acta contra Joannem Hussum
nominati.*

Cameracensi & S. Marci Cardinalibus,
Dolensi Episcopo, & Cisterciensium
Abbat

Abbati demandata est potestas judiciaria, ^{Sæcul. XV.}
 ut Joannis Hussi acta prosequerentur, & ^{A. C. 1415.}
 latas in Joannis Wiclefi doctrinam sen-
 tentias innovarent, præcipue vero illam,
 quæ fulminata erat adversus quadragin-
 ta illos articulos, jam antea a Parisiensi
 & Pragensi Universitatibus damnatos.

§. CLXXXVII.

*Preces ad Imperatorem de Papa Con-
stantiam revocando.*

Post hæc Episcopus oretenus, & per mo-
 dum consilii proposuit, supplicandum
 esse Sigismundo tum præsentem, ut datis
 literis Joannem ad Synodum redire, at-
 que ad liberandam Ecclesiæ, & Concilio
 datam fidem induceret, ita tamen, ut
 honorifice eum haberet, omnique liber-
 tate frui permetteret. Imperator de loco
 surgens dicebat, se quidem scire, quod
 Papa sub Ducis Austriaci præsidio in
 Lauffenburgensi arce moraretur, nescire
 tamen, utrum vel ipse redire, vel illum
 Dux dimittere velit. Verum quicquid
 de hoc esset, se, ut Synodi voto conce-
 deret, Joannem data epistola ad reditum
 etiam precibus permoturum, ideoque
 illi publicæ securitatis literas missurum
 esse. Quinimo fidem dedit, si Concilio
 expedire visum fuerit, se in propria Perso-
 na

Sæcul. XV. na profecturum, & Pontificem, invito e-
A.C. 1415. tiam Duce Austriaco, Constantiam re-
 ducturum; addito, copias se misisse Scaphusiam versus, & Cardinalibus necnon Curiae Romanæ Officialibus in dicta urbe agentibus liberi commeatus literas obtulisse; hos autem respondisse, se nec redire, nec Papam Joannem sequi, sed Romam petere velle, uti etiam Cardinales Constantienses ipsimet statuissent.

Cum vero hæc verba vel maxime ferirent Cardinales, ideo Zabarella Cardinalis Florentinus suo, suorumque Collegarum (potissima ex parte præsentium) nomine reposuit, se quidem decrevisse Joannem tueri, si prout promisisset, Papatum dimitteret, sin vero contra datam fidem cedere detrectaret, relictis ejus partibus se Concilio adhæsuros: interea tamen se semper Pontificis honori consulere intentos fuisse, eoquod mens illius necdum satis comperta fuisset; Quod autem me attinet, prosequeretur Cardinalis, testatum facio, mihi minime notum esse, quod Scaphusienses Purpurati unquam dixissent, se nec Constantiam redituros, nec Papam secuturos, sed Romam petituros, hinc vehementer miror, ejusmodi rumores in publicum spargi. Ceterum in hac Sessione sancitum fuit, posse Imperatorem jubere, ut omnes, qui simulato habitu

habitu Constantia discederent, comprehenderentur.

Sæcul. XV.

A. C. 1415.

§. CLXXXVIII.

Ecclesie Gallicane sententia de Decretis hujus Sessionis.

Percepimus omnia, quæ in hac Sessione acta fuere, cujus prima decreta de auctoritate Concilii supra Papam, & de subordinatione ejusdem tam in materia fidei, quam morum, acres ab illo tempore procrearunt contentiones, & compluribus, eis que amplissimis lucubrationibus subministrarunt materiam. Cum vero hæc quæstio potius ad Theologicum quam Historicum forum pertineat, nullatenus mihi animus est, eandem impræsentiarum penitus discutere, sed sufficiat ea, quæ in ipsa Synodo gesta fuere, simpliciter referre, relicta Lectoribus illos Auctores, qui ex instituto celebrem hanc quæstionem articulatim distincteque pertractarunt, consulendi libertate. Interim tamen paucis verbis annotare liceat, in Generalibus Cleri Gallicani comitiis Anno millesimo sexcentesimo octogesimo secundo conditos fuisse quadraginta articulos, continentes declarationem accuratam & perspicuam doctrinæ, quam Ecclesia Gallicana circa

aucto-

Sæcul. XV. auctoritatem utriusque potestatis, Eccle-
A.C. 1415. siasticæ, & temporalis profitetur. Hos
inter articulos secundus luculenter pro-
dit, quam inviolabili affectu laudata Ec-
clesia sancti Oecumenici Constantiensis
Concilii decreta in IV. & V. Sessione e-
nunciata amplectatur, velut ab ipsa sacra
Sede Apostolica comprobata, usu Uni-
versalis Ecclesiæ, & Romanorum Ponti-
ficum confirmata, atque ab Ecclesia Gal-
licana omni tempore, quam sanctissime
observata (*). Cumque idem Cleri
Galli-

(*) *Hæc Continuatoris verba Reverendissi-
mus ac doctissimus D. Stevart Canonicus &
Decanus Ecclesiæ Metropolitana ad D. Ru-
moldum sequenti perstringit censura: Continua-
tor in tribus vel quatuor verbis impudenter
audet effutire tres horrendas falsitates. Haud
ignoramus Continuatores eadem ex propositione
II. Parisiensis Conventus mutuassee, ubi Epi-
scopi quidam alte intonant. Decreta Concilii
Constantiensis a Sede Apostolica comprobata,
ac totius Ecclesiæ usu confirmata, atque ab
Ecclesia Gallicana Religione perpetua esse cu-
stodita. Qua autem ratione Autor noster illa
a Sede Apostolica fuisse approbata jactitare po-
test? cum tamen ab omnibus summis Pontifici-
bus rejecta, a nullo autem confirmata fuerint;
non quidem a Joanne XXIII. approbata, qui
jam fuga dilapsus erat, & hisce decretis sibi sa-
bam cudi optime præsenferat; unde auctori-
tis*

Gallicani Conventus, hæc decreta perpetuo valitura, omneinque suam vim plene retentura sanxisset, subjungit: reprobare se eorum opinionem, qui ista decreta violant, vel infirmant, dicendo, eorum

Sæcul. XV.
A.C. 1415.

is suæ tenax Synodo sese subicere detrectaverat; nec a Martino V. quia duntaxat approbavit, quæ in materiis fidei scilicet contra errores Wiclefi, Hussi &c. & conciliariter, id est prævio examine, communi consensu, & præside Pontifice decreta fuere: non ab Eugenio IV, qui quidem Concilii Constantiensis auctoritatem, & potestatem extulit, sed non supra Pontificem, nec quoad primas sessiones, unde in epistola ad Foscarenum Venet. Ducem, ait, potius vitam posuissimus, quam ut Sedis Apostolicæ auctoritas submitteretur Concilio, & in ep. ad Legat. in Germ. Anno 1445. declarat, se venerari Conc. Constantiense ab ejus initio usque ad translationem, absque tamen præjudicio præminentia S. Sedis Apost. Demum Pium II. edita Bulla sententiam hanc revocasse nemini dubium est, dum dixit: non est corpus Ecclesiæ sine capite, omnisque ex capite diffluit in membra potestas. Num forte universalis Ecclesiæ usu comprobata dici possunt hæc decreta, quæ nonnisi sola Gallia adoptat, omnesque ceteræ Christiani orbis Ecclesiæ, regna ac Doctores avitæ adhærent doctrinæ, ubi hæc ipsa decreta Joanne XXXIII. absente, exclusit. Hist. Eccles. Tom. XXV.

H h sis

Sæcul. XV. rum auctoritatem vacillare, ea non esse
A.C. 1415. approbata, vel illorum vim duntaxat ad
 casum schismatis restringi.

Quoniam vero Generalium Concilio-
 rum auctoritas supra omnem aliam po-
 testate-

*sis Cardinalibus, viginti duobus, aliisque Re-
 gibus Principibus &c. obedientiæ Benedicti &
 Gregorii additis, bisque sese opponentibus ac
 contra ea scripto excipientibus, repugnantibus
 etiam Italarum Natione, & ipso Sigismundo
 Imp. die 29., ac Gallie Oratoribus hæc decre-
 ta omitti petentibus, nihilominus clanculum, ob-
 reptitie, præter præviam, communemque de-
 liberationem addita, atque intrusa fuere. Num
 omni tempore ab Ecclesia Gallicana religiose
 observata dici moerentur ea decreta, cum Caro-
 lus VI. Galliarum Rex Ebroicensi, & Carca-
 sonensi Episcopis Joannis XXIII. deponiti-
 onem nunciantibus reposuit, insolens sibi videri,
 quod Synodus ausa fuisset Pontificem deponere,
 cum idem Doctores Parisienses ea de re acriter
 per Delphinum objurgari, & Joannem a
 Castellione Constantia Parisiis reducem carere
 mancipari jussisset. Carolus vero VII. missis ad
 Eugenium IV. Legatis Basileensium decreta,
 Constantiensibus similia respuit, & Ludovicus
 XII. anno 1513. per suos Oratores Cardina-
 lem Sanseverinum, Claudium Seiffellum, & Lu-
 dovicum Furbinum ad Concilium Lateranense
 missos,*

testatem spiritualem per hæc Decreta Sæcul. XV.
A.C. 1415.
perspicue asserta ac decisa habetur, atque
Ecclesia Gallicana in hac materia sen-
tentias suas illi tanquam validissimo fun-
damento superstruit, Schelstratus non
abs re censuit, labefacta eorum auctori-
tate Cleri quoque Gallicani declaratio-
nem funditus everfam iri, ejusque do-
ctrinam graviter concutiendam. Enim-
vero ante hunc Auctorem Gallicanæ do-
ctrinæ Adversarii semper tanquam cer-
tum supponebant, quod Constantiensis
Synodi decreta, quibus Ecclesia Gallica-
na innitur, omnino integra fuerint pu-
blicata, nemo etiam illa immutata fuisse
affirmare audebat, minus vero dedita o-
pera aliquam illorum partem fuisse adul-
teratam. Theologi quidem Ultramonta-
ni diversa alia adoptant media, ut arma,
quæ Ecclesia Gallicana ad tuendas suas
opiniones ex præfatis decretis petit, ei-
dem extorquere valeant.

§. CLXXXIX.

*missos, ejusmodi decretis renuntiavit, & Ses-
sioni X. ejusdem Concilii adhæsit. Vide Spond.
ad Annum 1415. n. 54. & 1418. n. 5. ex quibus,
pluribusque aliis documentis manifeste patet,
hæc decreta nequidem a Gallis perpetua Reli-
gione fuisse custodita.*

Sæcul. XV.
A. C. 1415.

§. CLXXXIX.

Schelstrati conatus ad evertendam horum Decretorum auctoritatem.

Ast Schelstratus argumentorum infirmitatem haud ignorans, finem, ad quem collimabat, via tutiori, eaque magis expedita assequi sperabat, (*) asserens, se invenisse

(*) Iniquius Continuator Schelstratum tantæ auctoritatis ac doctrinæ Virum quasi mendacii vel hallucinationis arguit. Si nostro Continuatori forte suspecta erat Schelstrati fides, cur non consuluit *Itinerarium Helvetico-Italicum* Bruneti e secta Protestantium Anglicanæ Ecclesiæ Doctoris ac Theologi, qui authenticæ manuscripta, in quibus præfata verba desiderantur, in Bibliotheca Vaticana se propriis oculis vidisse testatur his verbis: *Juxta Gallorum Codices manuscriptos, in Sessione IV. conditum est Decretum, quod Pontificem subjecit . . . Conciliorum auctoritati tam quoad decreta, quam quoad reformationem in Capite & membris . . . Ad hæc Schelstratus respondit: hæc Decreti Sessionis IV. manuscripta nihil dicunt de reformatione in capite & membris. Profecto quosdam mihi ejusmodi Codices exhibuit, in quibus hæc verba omnino non leguntur, & præcipue duo manuscripta ostendit, de quibus evidens est, ea tempore, QUO ACTU HOC CONCILIUM CELEBRABATUR, conscripta fuisse. Adeo enim exploratos habeo illius ævi characteres, atque scribendi modos, ut me nullatenus deceptum fuisse, certissimum sit. Hæc Brunetus. Ex Hermano etiam Vander-Hardt, cujus fides Continuatori certe suspecta esse non poterit, discere debuisset, Schelstratum*

venisse in Bibliotheca Vaticana, curæ suæ Sæcul. XV.
A.C. 1415.
demandata, genuina quædam auctogra-
pha, (*) quorum auctoritate fultus Theo-
logos

tum non immerito hujus additionis Auctores existimasse Basileensis Synodi Prælatos, hic enim disertis verbis testatur: Collatis inter se optimæ notæ Codicibus MS. cum aliis Codicibus ex Basileensi exemplari descriptis, se deprehendisse hanc particulam: *Et reformationem Generalem &c.* assutam fuisse: Hæc quoque verba *Et ad fidem* a Petro Crabbeo fuisse intrusa facile colligere potuisset Continuator, ex eo, quod in omnibus editionibus, quæ Coloniensem Crabbei præcesserunt, hæc verba desiderantur; Denum Basileenses suam editionem ex tribus Codicibus manuscriptis Concilii Constantiensis a Notariis ipsius hujus Synodi conscriptis compilarunt; cum ergo in his tribus Codicibus hæc verba: *Reformationem &c.* non reperiantur, argumento est, ea primum in Basileensem editionem, atque inde in Colbertinam, Victorinam, Hagenoensem &c. irrepsisse, qua arte, quove consilio, vid. apud Schannatum Concil. sæcl. 15. fol. 44. §. 3. Gall. Vindic. contra Maimburg. dissert. 3. §. 4. Eug. Lombard. Regal. Sacerd. 1. 2. §. 16. Matth. Petitdidier diss. hist. de sent. Conc. Const. passimque plures alios.

(*) Profecto Continuator de Republica literaria optime meritum se reddidisset, si contra Schelstratum præallegata, quæ consuluit Vaticani manuscripta, adulterata, vitiata, vel supposititia aut falsa esse, ostendisset, vel saltem Lectores suos ad ejusmodi Auctores atque testes, qui hoc luculenter demonstrant, remisisset, quod tamen nec Arnaldus suus nec alii
hucus-

Sæcul. XV. logos Gallos suis armis exuere posset;
A. C. 1415. Concilii Constantiensis Decretorum aucto-
 ritatem tanquam unicum eorum Achil-
 lem enervando, ac præprimis ad oculum,
 ut confidebat, demonstrando, primum
 quartæ Sessionis decretum a Patribus Ba-
 fileensis Synodi corruptum fuisse. Quod
 ut probaret, Anno Incarnationis Domini-
 cæ millesimo sexcentesimo octuagesimo
 tertio librum typis publicis vulgavit sub
 titulo: *Acta Concilii Constantiensis, ad ex-
 positionem Decretorum ejus sessionum IV.
 & V. facientia &c.* Doctorum plures
 huic lucubrationi responderunt, quos inter
 tamen argumentorum pondere ac solidi-
 tate eminuisse videtur Arnaldus in suis
 dilucidationibus circa Auctoritatem Con-
 ciliarum Generalium, atque
 Pontificum. (*)

FINIS TOMI XXV.

hucusque evincere potuerunt. Consultius i-
 gitur egisset, si intacto Scheltrato, simpliciter
 dixisset: solius Ecclesiæ Gallicanæ (non autem
Ecclesiæ Universalis & summorum Pontificum)
 usu hæc Decreta esse confirmata, & quoad
 hæc verba observari. Saltem reticere non de-
 buisset etiam in Galliis famosos illos quatuor
 Articulos, quos inter numeratur doctrina de
 auctoritate Concilii supra Papam, anno 1682.
 conditos a Ludovico XIV. Galliarum Rege re-
 vocatos fuisse.

(*) *Dilucid. circa Author. Conc. Const. &c.
 Basil. in 8vo 1711.*

INDEX